

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרֻשֵׁת נַח

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרָעַת תּוֹלְדַת נַח

אַלְהַ תּוֹלְדַת נַח. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (ישעיה ס) וְעַמּוּד
 בְּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְּעֵי
 מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפַאֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹסִים
 בַּתּוֹרָה וַיִּזְדַּעֲמוּ וַדְּרָכֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְּגָלְלָהּ יִזְכוּ לְעוֹלָם
 הַבָּא.

בֵּא רְאֵה, לְכֹל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, מָה
 הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁשׁוֹמְרֵי הַבְּרִית שֶׁהָעוֹלָם
 עוֹמֵד עָלֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי
 יוֹזֵם וְלִילָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְעַל זֶה,
 יִשְׂרָאֵל שֶׁשׁוֹמְרֵי הַבְּרִית וְקִבְּלוּ אוֹתָהּ, יֵשׁ לָהֶם
 חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא מִשּׁוֹם כֶּךָ נִקְרְאוּ צַדִּיקִים. מִכַּאֲן
 לְמַדְנֵנו, כֹּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר הַבְּרִית הַזֶּה שֶׁהָעוֹלָם
 עוֹמֵד עָלֶיהָ, נִקְרָא צַדִּיק. מִנֵּיִן לָנוּ? מִיּוֹסֵף. מִשּׁוֹם
 שֶׁשָּׁמַר אֶת בְּרִית הָעוֹלָם וְכֵה שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק. וְעַל
 כֶּךָ וְעַמּוּד בְּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֵלֶּה - בְּכָל מְקוֹם פָּסַל אֶת
 הָרְאשׁוֹנִים. שְׁנֵינוּ וְכוּ'. מַה פְּתוּב לְמַעְלָה
 בְּפָרֶשֶׁת בְּרֵאשִׁית? (בראשית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְגו'. אוֹתוֹ הִנָּהָר
 שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא וְנִכְנַם לְגֵן וּמִשָּׁקָה אוֹתוֹ מִהַשְׁקָאָה
 שְׁלִמְעֵלָה, וְעוֹשָׂה לוֹ נַחַת וְעוֹשָׂה פְרוֹת וּמְגַדֵּל
 זְרָעִים, הוּא אֵז נוֹחַ לְכָל. וְזֶה נוֹחַ לְגֵן. וְזֶה עוֹשָׂה
 מְנוּחָה בּוֹ [נ"א לְגֵן, וְהֵן נַח בּוֹ], כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) כִּי בּוֹ
 שָׁבַת, וְכָתוּב וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְזֶה סוּד שְׁדָבָר
 זֶה עוֹשָׂה תוֹלְדוֹת וְלֹא אַחֵר.

בֵּא רֵאָה, כְּמוֹ זֶה נַח לְמַטָּה הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ הִנָּה
 דְּגָמָא שְׁלִמְעֵלָה, וְעַל זֶה נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה.
 וְסוּד לְמַדְנֵוּ, שְׁחֵרֵי נַח הַצְּטָרָךְ לְהִתְכַּבֵּר לְהַתְתַּכַּר
 עָמָה וּלְקַיִם זְרַע שֶׁל הַכֹּל, שְׁפָתוֹב לְחֵיוֹת זְרַע.

מִי זֶה הַתְּכָה? [ה] אַרְוֵן הַבְּרִית. וְנַח וְהִתְכָּה לְמַטָּה
 כִּדְ הֵם כְּמוֹ דְּגָמָא [ו] שְׁלִמְעֵלָה. בְּנַח פְּתוּב
 בְּרִית, שְׁפָתוֹב וְהַקִּימְתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. וְעַד
 שְׁהַתְּקַיִם בּוֹ בְּרִית לֹא נִכְנַם לְהִתְכָּה, שְׁפָתוֹב

והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה. ואז
 היתה התבה ארון הברית. [ו] תבה ונח, הכל כמו
 שלמעלה. ובגלל שהברית הזאת למעלה, הוא
 עושה תולדות. כמו זה נח [למטה] הוא עושה
 תולדות. משום כך [כמו שנאמר] אלה תולדות נח.

נח איש צדיק, כך הוא בודאי כמו שלמעלה. ועל
 זה כתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. והארץ
 מתקיימת על זה, שהרי הוא העמוד שהעולם עומד
 עליו, ומיהו? זה צדיק, ונח נקרא צדיק למטה.
 וסוד [נ"א זה] של הכל - את האלהים התהלך נח.
 דוקא. שלא נפרד ממנו לעולמים, ושיהיה הוא
 בארץ כמו שלמעלה איש צדיק יסוד העולם.
 ברית שלום, שלום של העולם. איש האדמה ודאי.
 ועל זה (בראשית ו) ונח מצא חן בעיני ה'.

תמים היה בדרתיו, מה זה בדרתיו? אלה אותם
 שיצאו ממנו. הוא השלים את כלם, והוא
 היה שלם מכלם. תמים היה - שנולד מהול,

שְׁכַתוֹב הַתְּהִלָּה לְפָנַי וְהִיָּה תָּמִים. בְּדַרְתָּיו - וְלֹא
בְּדוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁחֵרֵי מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ [תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם].

בֹּא רֵאָה, נַח רְאוּי הָיָה מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם
לְהִיּוֹת בְּתִבָּה בְּחִבּוּר אֶחָד לְהַפְנִים בָּהּ, וְעַד
שֶׁלֹּא הִתְחַבְּרוּ בְּאֶחָד, לֹא הָיָה הָעוֹלָם בְּרֵאוּי. אַחַר
כֵּן מָה כְּתוּב? (שם ט) וַיִּמְאַלָּה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ. מָהוּ
נִפְצָה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) וּמִשָּׁם יִפְרָד. שְׁמִשָּׁם
נִמְצָא פְּרוּד וְהִתְפָּזְרוּ תּוֹלְדוֹת לְכָל הַצְּדָדִים וְהַכּוֹל
אֶחָד בְּדִגְמָא אַחַת. מִשּׁוֹם כֵּן אֵלֶּה תּוֹלְדַת נַח.
אֵלֶּה וַדָּאֵי. שְׁחֵרֵי יְסוּד הָעוֹלָם הוּא שְׁעוֹשָׂה (דף ס ע"א)
תּוֹלְדוֹת לְקַיִם בְּאָרֶץ. בָּא רַבִּי אַבְבָּא וּנְשָׁקוּ. אָמַר,
אֲרִיָּה בְּכַחוֹ נוֹקֵב סֵלַע וְשׁוֹבֵר. כֵּן זֶה בּוֹדָאֵי. וְכֹא
וְרֵאָה, מִשְׁעוֹר הַתִּבָּה גַּם כֵּן זֶה.

תּוֹסַפְתָּא

לְמָה נַח נַח פְּעַמִּים? אֵלֶּה כָּל צְדִיק וְצְדִיק
שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי רוּחוֹת - רוּחַ אַחַת
בְּעוֹלָם תְּהִיָּה, וְרוּחַ אַחַת בְּעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן תִּמְצָא
בְּכָל הַצְּדִיקִים: מִשָּׁה מִשָּׁה, יַעֲקֹב יַעֲקֹב, אַבְרָהָם

אֲבָרְתָם, שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, שֵׁם שֵׁם. פָּרַט לְיִצְחָק
 אֲשֶׁלָּא כְּתוּב בּוּ כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּהֵם, מִשּׁוּם שְׂיִצְחָק,
 בְּשַׁעַה שְׁנִקְרַב עַל גַּבֵּי הַמְּזִבְתָּ, יִצְאָה נְשָׁמְתוֹ
 שְׁהִיְתָה בּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכִיּוֹן שְׁנֵאֲמַר בְּאֲבָרְתָם
 בְּרוּךְ מְחִיָּה הַמֵּתִים, שָׁבָה אֱלֹיוֹ נְשָׁמְתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם
 הַבָּא. מִשּׁוּם זֶה תִּמְצָא שְׁלֵא יַחַד תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת שְׁמוֹ אֱלֹא עַל יִצְחָק, מִשּׁוּם שְׁנִחְשַׁב בְּמֵת.
 וְעַל זֶה רָמַז הַכְּתוּב וְאָמַר (אִיוב טו) הֵן בְּקִדְשׁוֹ לֹא
 יֵאֱמִין וְגו'.

דְּבַר אַחַר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת, מִשּׁוּם שְׁהִיָּה צְדִיק שׁוֹבַח
 אוֹתוֹ בְּעַמִּים. תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו, אֲבָל
 בְּדוֹרוֹת אַחֲרֵים אֵינּוּ נִחְשָׁב לְכֻלּוֹם, כְּמוֹ דוֹרוֹ שֶׁל
 אֲבָרְתָם וְדוֹר מִשֶּׁה וְדוֹר דָּוִד. דְּבַר אַחַר, רְאֵה מָה
 עָשָׂה בְּדוֹר שְׁכָלֵם רְשָׁעִים, קַל וְחֹמֶר אֱלֹו הָיָה
 בְּדוֹר שְׁכָלֵם צְדִיקִים. ע"כ הַתּוֹסַפְתָּא

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (תהלים טו) לָכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת ה'
 אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ. תִּפְסוּק תָּהָה תְּרִי
 נִתְבָּאֵר, וּבְאֵרוֹהוּ. אֲבָל לָכוּ חֲזוּ, מַה זֶה חֲזוּ? כְּמוֹ

שָׁנָאֵמַר (ישעיה כ"א) חֲזוֹת קֹשֶׁה הִגִּיד לִי. בְּמַעֲשָׂיו
 שֶׁהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מִתְנַלָּה נְבוֹאָה עֲלֵיוֹנָה
 לְבְנֵי אָדָם. אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת - שְׁמוֹת וְדַאי, שְׁהֲרֵי
 הַשֵּׁם גּוֹרֵם לְכֹל.

כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה וְגו', לָמָּה
 כָּאֵן לֵאמֹר? וְלָמָּה זֶה? אֵלֶּא לֵאמֹר זֶה

הַאֲשֶׁה. זֶה זֶה צְדִיק. [רְמִזוּ כְּמוֹ שֶׁהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ נֹחַ, מְנוּחַת

הָאָרֶץ. לֵאמֹר, מַה זֶה לֵאמֹר? אֵלֶּא מְקוֹם זֶה קָרָא לוֹ נֹחַ, וּמִי הוּא? אָרֶץ הִקְדוּשָׁה.

לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ בְּמַעֲשָׂיו וְגו'. עֲשֵׂה אוֹתוֹ הִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁחָה כְּדִנְמָא

עֲלֵיוֹנָה]. [נ"א זֶה זֶה צְדִיק, וְכֵן נֹחַ (לֵאמֹר, נֹחַ) זֶה צְדִיק. לֵאמֹר זֶה נִקְבְּהָ, מִשּׁוּם

שְׁלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה. אֵמַר רַבִּי יַצְחָק, לֵאמֹר זֶה אָרֶץ הִקְדוּשָׁה] [וְזֶה אֶמֶת].

כְּתוּב כָּאֵן זֶה יְנַחֲמֵנוּ, וְכְתוּב שָׁם (ישעיה כ"ה) זֶה ה'

קוֹיֵנוּ לוֹ. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִיקִים שְׂרֻשׁוּמִים בְּרָשָׁם שְׁלֹ

חֻתְמַת הַמֶּלֶךְ לְהִיזֵת בְּשְׁמוֹ רְשׁוּמִים, וְהוּא שָׁם

שְׁמוֹת בְּאָרֶץ כְּרָאוֹי.

כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, וְכְתוּב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ

יַעֲקֹב. לָמָּה לֹא כְתוּב אֶת? אֵלֶּא שָׁם

בְּרָבָה אֲחֵרֵת [ד"א אֶמֶת] וְכָאֵן בְּרָבָה אֲחֵרֵת, [נ"א אֶת, כְּמוֹ

שֶׁנֶאֱמַר וַאֲרָאָה אֶת ה' [שם ו] וַאֲרָאָה אֶת ה'. וַאֲרָאָה
ה' לֹא כָּתוּב אֲלֹא אֶת ה', גַּם כֶּן בְּנִחַ וַיִּקְרָא אֶת
שְׁמוֹ נִח. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב - בְּרִנָּה שְׁלוֹ הַקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא מִמַּשׁ קָרָאָה לוֹ יַעֲקֹב. אֲבָל כָּאֵן אֶת -
לְהַכְלִיל אֶת הַשְּׂכִינָה [נ"א שְׁהִיא בְרִנָּה אַחֲרַת לְמִשְׁחָה].

אֵלֶּה תּוֹלְדֵת נִח וְגו'. רַבִּי יְהוֹנָדָה פָּתַח, (תהלים קיב)
טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוֹה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו
בְּמִשְׁפָּט. טוֹב אִישׁ - זֶה הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא
טוֹב, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (שם קמה) טוֹב ה' לְכָל, וְכָתוּב (שמות
טו) ה' אִישׁ מְלַחֵמָה. לְכָל תְּהֵא חוֹנֵן וּמְלוֹה, לְמָקוֹם
שֶׁאֵין לוֹ מִשְׁלוֹ, וְאוֹתוֹ מָקוֹם גְּזוּן מִמֶּנּוּ. יְכַלְכֵּל
דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט - שְׁתֵּרֵי אוֹתוֹ דָּבָר לֹא גְזוּן אֲלֹא
בְּמִשְׁפָּט, כְּמוֹ שֶׁנֶאֱמַר (תהלים פט) צַדִּיק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן
בְּסֵאפֵי.

דָּבָר אַחֵר טוֹב אִישׁ - זֶה צַדִּיק, שְׂכָתוּב (ישעיה ג)
אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב כִּי פָרִי מֵעֲלֵיָהֶם
יֵאכְלוּ. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, זֶה נִח, שְׂכָתוּב נִח אִישׁ

צדיק. רבי יצחק אומר, זה השבח של השבת שבו
פתח טוב, שבתוב (תהלים צב) טוב להודות לה!

רבי תייא אומר, הכל אחד, וכלם אמרו דבר אחד.
וזה עושה תולדות בעולם. תולדות של
העולם מי הם? אלו נשמות הצדיקים שהם פרי
מעשי הקדוש ברוך הוא. רבי שמעון אומר, בשעה
שהקדוש ברוך הוא מתעטר בעטרותיו, מתעטר
מלמעלה ומלמטה, מלמעלה ממקום שלעמק
הכל. מתעטר מלמטה במה? בנשמות הצדיקים.
ואז נוספים חיים מלמעלה ומלמטה, ונכלל מקום
המקדש מכל הצדדים, והבאר מתמלאת והים
נשלים, ואז נותן לכל.

פתוב (משלי ה) שיתח מים מבורך ונוזלים מתוך
בארך. למה [בא] בורך בפתחה ואחר כך
בארך? שחרי בור לא נקרא אלא ריק שאינו נובע.
באר - מים שנובעים? אלא הכל מקום אחד הוא.
אלא מקום שהעניים [נ"א שהעני] אחוזים בו נקרא
בור, שאין לו משלו אלא מה שנותנים לתוכו,

ומיהו? דל"ת. אחר כך נעשה באר שהוא נובע
 ומלא [שמתמלא] מכל הצדדים, ומיהו? ה"א.
 מתמלאת מלמעלה (דף ס ע"ב) ונובעת מלמטה.
 מתמלאת מלמעלה כמו שאמרנו, ונובעת מלמטה
 מנשמות הצדיקים.

דבר אחר, שיה מים מבורך - זה דוד המלך,
 שכתוב בו (שמואל-ב כג) מי ישקני מים מבאר
 בית לחם. ונוזלים - זה אברהם. מתוך - זה יעקב,
 שהוא באמצע. בארך - זה יצחק, שנקרא באר
 מים חיים. הרי בפסוק הזה נמצאת המרכבה
 הקדושה העליונה מהאבות. ודוד המלך שהתבר
 עמו. יש מי שיאמר, ונוזלים - זה יצחק. מתוך -
 זה משה, שהוא באמצע. בארך - זה אהרן,
 שנקרא באר מים חיים, ודוד המלך שהתבר
 עמהם.

תשוקת הנקבה לזכר אינה אלא באשר נכנסת
 בה רוח ושופכת מים פגוד המים
 העליונים הזכריים. כך פגוד ישראל לא מעוררת

השתוקקות לקדוש-ברוך-הוא אלא ברוח
 הצדיקים ששוכנים בתוכה, ואז נובעים מים
 מתוכה פנגד מי הזכר. והכל נעשה תשוקה אחת
 [ואגדה אחת] וקשור אחד. וזהו רצון של הכל והטיוול
 שהקדוש ברוך הוא מטיל עם נשמות הצדיקים.

בא ראה, כל אותן תולדות גן העדן לא יוצאים
 מצדיק אלא בשוכנם בתבה הזו בחבור
 אחד, והכל גנוזים בה, ואחר כך יוצאים ממנה.
 גם כאן נח איש צדיק לא הוציא תולדות לפרות
 בעולם עד ששוכנם בתבה, והתכנסו הכל בה והיו
 גנוזים בה, ואחר כך יצאו ממנה לפרות בעולם
 ולהתקיים בארץ. ואלמלא שיצאו מתוך התבה,
 לא התקיימו בעולם. והכל כמו שלמעלה - מתוך
 תבה יוצאים למעלה, מתוך תבה יוצאים למטה,
 זה כמו זה. [מתוך] וכאן התקיים העולם ולא מקדם
 לזה, שמשום כך פתוב ונוזלים מתוך בארץ,
 וכתוב ויולד נח שלשה בנים.

וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 בִּיּוֹן שְׁפָתוֹב וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ, לָמָּה לְפָנַי
 הָאֱלֹהִים? אֵלֶּא בִּיּוֹן שְׁעָשׂוּ חֲטָאֵיהֶם בְּגִלּוּי לְעֵינַי
 הַכֹּל, אִזּוּ כְּתוּב לְפָנַי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, אֲנִי אֶמְרָתִי הַפּוּדָה. וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ
 לְפָנַי הָאֱלֹהִים - בְּהִתְחַלָּה לְפָנַי הָאֱלֹהִים,
 שְׁלֵא הָיוּ עוֹשִׂים בְּגִלּוּי. לְפָנַי הָאֱלֹהִים עָשׂוּ וְלֵא
 לְפָנַי בְּנֵי אָדָם. וּלְבִסוּף עָשׂוּ בְּגִלּוּי. וְהוּוּ שְׁפָתוֹב
 וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חֲמָם, שְׁלֵא הָיָה מְקוּם בְּכֹל הָאָרֶץ
 שְׁלֵא הָיָה בְּגִלּוּי, וּבְגִלָּל כֶּף אָמַר הַפְּסוּק בְּשָׁנַי
 גְּנִיִּים.

אַלָּה תוֹלְדַת נֹחַ - רַבִּי אַבְאָ אָמַר, מִיּוֹם שְׁעָבַר
 אָדָם עַל מַצֹּת רַבּוֹנוֹ, כֹּל בְּנֵי הָאָדָם
 שְׁנוֹלְדוּ אַחַר כֶּף נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאָדָם. וְלֵא לְשַׁבַּח
 נִקְרְאוּ כֶּף, אֵלֶּא כְּמוֹ שְׁאָמַר בְּנוֹ שָׁל אוֹתוֹ שְׁעָבַר
 עַל מַצֹּת רַבּוֹנוֹ. בִּיּוֹן שְׁבֵא נֹחַ, נִקְרְאוּ בְּנֵי הָעוֹלָם
 עַל שֵׁם נֹחַ. תוֹלְדַת נֹחַ לְשַׁבַּח. שְׁהַעֲמִידָם בְּעוֹלָם.

ולא תולדות אדם שהעבירם מהעולם ונרם מות
לכלם.

אמר לו רבי יוסי, אם כן, הרי כתוב אחר כן,
וייך ה' לראות את העיר ואת המנדל אשר
בני בני האדם. בני האדם כתוב, ולא כתוב בני
נח. אמר לו, משום שאדם [שחטא ד"א חטא] לפני רבונו,
טוב לו שלא נברא ולא יכתב עליו הכתוב פסוק
זה.

אלא נא ראה, כתוב (משלי י) בין חכם ישמח אב.
באשר הין טוב, כל בני העולם זוכרים את
אביו לטוב. וכשהוא רע, כלם זוכרים את אביו
לרע. אדם, משום שחטא ועבר על מצות רבונו,
כשכחו אותם שמרדו ברבונם מה כתוב? אשר
בני בני האדם. אדם הראשון שמרד ברבונו ועבר
על מצותו, ולכן אלה תולדת נח. אלה ולא
הראשונים. אלה שיצאו ונכנסו לתוך התבה
והוציאו תולדות לעולמים. ולא תולדות אדם
שיצא מן ערן ולא הוציא אותם משם.

בַּא רְאִיהָ, אֱלוֹ הוֹצִיא אָדָם תּוֹלְדוֹת מִנֵּן עֵדוֹ, לֹא
 הָיוּ מְשֻׁמְדִים לְדוּרֵי דוּרוֹת, וְלֹא נִחְשְׁדוּ אִזְר
 הַלְבָנָה לְעוֹלָמִים, וְכֹלָם הָיוּ בְקִימִים לְעוֹלָמִים,
 וְאִפְלוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיוֹנִים לֹא עָמְדוּ לְפָנֵיהֶם בְּאִזְר
 וְזִיו וְחִכְמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא
 אוֹתוֹ. אֲבָל בֵּינוֹן שְׁנַרְם (דף סא ע"א) תַּחֲטָא וַיֵּצֵא מִנֵּן עֵדוֹ
 וַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת בַּחוּץ, לֹא הִתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם וְלֹא הָיוּ
 בָּרָאוּי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, וְכִי אֵיךְ יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת
 שָׁם, שְׁחֲרֵי אֱלֹמְלֵא לֹא נִמְשְׁדוּ עֲלָיו יֵצֵר הָרַע
 וְחֲטָא, יִתְקַיֵּם הוּא בְּעוֹלָם לְבָדוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂה
 תּוֹלְדוֹת? כְּמוֹ זֶה אֱלֹמְלֵא שְׁחֲטָאוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵגֶל
 וְהַמְּשִׁיכוֹ עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, לֹא יַעֲשׂוּ לְעוֹלָמִים
 תּוֹלְדוֹת וְלֹא יִבְאוּ דוּרוֹת אַחֲרֵים לְעוֹלָם.

אָמַר לוֹ, אֱלֹמְלֵא לֹא חֲטָא אָדָם, לֹא יַעֲשֶׂה
 תּוֹלְדוֹת כְּמוֹ זֶה מֵצַד שֶׁל יֵצֵר הָרַע, אֲבָל
 יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת מֵצַד שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שְׁעַכְשָׁו אֵינּוּ
 עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת אֲלָא מֵצַד הַיֵּצֵר הָרַע, וּמִשׁוּם שֶׁכָּל

תולדות בני האדם כלם מן הצד של יצר הרע,
 לכן אין להם קיום, ואי אפשר להם להתקיים,
 שהצד האחר מערב בהם [ואפשר להם בצד האחר].

אבל אלמלא לא חטא אדם ולא גרש מגן עדן,
 היתה עושה תולדות מצד של רוח הקודש,
 שקדושים במלאכים עליונים עומדים לדורי דורות
 כמו שהיה למעלה. כיון שחטא והוליד בנים מחוץ
 לגן עדן ולא זכה להוציאם מן הגן, לא התקיימו
 אפלו להשתרש בעולם הזה, עד שבא נח, שהוא
 צדיק, ונכנס בתבה, ומתתבה יצאו כל דורות
 העולם, ומשם התפזרו לכל ארבע רוחות העולם.

וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה. למה
נשחתה? משום כי השחית כל בשר את
דרכו, כמו שנאמר. רבי חייא פתח פסוק ואמר,
(וינה ג) וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם
הרעה.

לא ראה, בשעה שפני אדם זוכים ושומרים את
מצוות התורה, אז הארץ מתתוקת ונמצאת

בָּה כָּל הַשְּׂמֵחָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה
 שׁוֹרָה עַל הָאָרֶץ. וְאִי הַכֹּל, עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,
 בְּחֻדוֹת. וּבְשִׁבְנֵי אָדָם מִשְׁחִיתִים וְדֹכִיחִים וְלֹא
 שׁוֹמְרִים אֶת מְצֻוֹת הַתּוֹרָה וְחוֹטְאִים לְפָנַי רְבוּנָם,
 אִי כְּבִיכּוֹל דּוֹחִים אֶת הַשְּׂכִינָה מִהָעוֹלָם, וְנִשְׁאַרְתַּ
 הָאָרֶץ מִשְׁחָתָה, שְׁחָרֵי הַשְּׂכִינָה נִדְחָתָה וְלֹא שׁוֹרָה
 עֲלֶיהָ, וְאִי הִיא נִשְׁחָתָה. מָה הַטַּעַם נִשְׁחָתָה?
 מִשּׁוֹם שֶׁשׁוֹרָה רוּחַ אַחֲרָת עֲלֶיהָ שְׂמַחְכֵּלֶת אֶת
 הָעוֹלָם. וְעַל זֶה אוֹמְרִים, שִׁישְׂרָאֵל נוֹתְנִים עֵז
 לְאֱלֹהִים שְׂמַעְמִידִים אֶת הָעוֹלָם. אֱלֹהִים זֶו שְׂכִינָה.

וְאִם חֵם וְשָׁלוֹם אִם יִשְׂרָאֵל יִמְצְאוּ רְשָׁעִים, מָה
 כְּתוּב? (תהלים ו) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְגו',
 מִשּׁוֹם שֶׁרְשָׁעֵת הִכִּינוּ לְפַעְמֵי. כְּפָף נִפְשֵׁי, כְּסִפֵּת
 חָמָם וְשִׁנְאָת חָנָם. כָּרוּ לְפָנַי שׁוֹחָה וְגו', כְּמוֹ
 שְׂפָדוֹר הַמְּבּוּל, שְׂמַשּׁוֹם הַחָמָם שְׁחָיָה בֵּינֵיהֶם,
 הִיָּתָה בֵּינֵיהֶם שִׁנְאָה וְאִיבָה.

יְכוֹל אִף בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל כֵּן? וְחָרֵי שְׁנִינוּ שְׂאָרֶץ
 יִשְׂרָאֵל לֹא שׁוֹרָה עֲלֶיהָ רוּחַ אַחֲרָת וְלֹא

מִמְנָה אַחַר חוּץ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלִבְדוֹ. כֹּא
 רֵאָה שְׂאֵרֵץ יִשְׂרָאֵל כִּי הִיא שְׂלֵא שׁוֹרָה עָלֶיהָ
 מִמְנָה וְלֹא שְׂלִיחַ אַחַר פָּרַט לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְבִדּוֹ, אֲבָל שְׁעָה אַחַת שׁוֹרָה עָלֶיהָ לְהַשְׁחִית אֶת
 בְּנֵי הָאָדָם. מַנֵּינ לָנוּ? מְדוּד, שְׂכַתוֹב (דברי הימים א כא)
 וַיֵּרָא דָוִד אֶת מַלְאָךְ ה' וַתִּרְבּוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה
 עַל יְרוּשָׁלַיִם, וְאִזּו נִשְׁחַתְתָּה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפֹלוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הָיָה. כְּתוּב כֹּאן מַלְאָךְ ה',
 וְכְתוּב שָׁם (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַנִּצָּל אֹתִי, וְכְתוּב
 וַיִּסַּע מַלְאָךְ הָאֱלֹהִים. הֵן לְטוֹב הֵן לְרַע שׁוֹלֵט עָלֶיהָ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. לְטוֹב - מְשׁוּם שְׂלֵא נִמְסְרָה
 תַּחַת שְׂאָר הַמְּמַנִּים, וְכָל דְּיָרִי הָעוֹלָם יִתְבַּיֵּשׁוּ
 מִמַּעֲשֵׂיהֶם. לְרַע - כִּדִּי שְׂלֵא יִשְׁמַחוּ אֱלֹה לְשֵׁלֵט
 עָלֶיהָ. וְאִם תֹּאמַר, וַתִּרִי כְּתוּב (איכה א) כִּי רָאִתָּה
 גּוֹיִם כֹּאזוּ מִקְדָּשָׁה, וַתַּחֲרִיבוּ בֵיתָהּ. וְאִם לֹא
 שׁוֹלֵטִים אוֹתָם מְמַנִּים, לֹא נִחְרַב הַמְּקָדָשׁ!

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב כִּי אֶתָּה עֲשִׂיתָ, וְכְתוּב (שם ב)
 עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם. בֹּא רְאֵה, כְּתוּב וַיֵּרֶא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. נִשְׁחָתָה וַדַּאי,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. כֹּד גַּם (יונה ג) וַיֵּרֶא אֱלֹהִים אֶת
 מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְּרָכָם הָרָעָה. שְׁחָרֵי אֵז הָאָרֶץ
 קוֹרְאֵת לְמַעַלָּה וְעוֹלָה בְּעֹלָהּ עֲלִיוֹנָה וּמִקְשָׁטָת
 פָּנֶיהָ בְּנִקְבָּה שְׁמֵתִקְשָׁטָת אֶל הַזִּכָּר, כֹּד גַּם הָאָרֶץ,
 שְׁחָרֵי גִדְלָה בָּנִים צְדִיקִים לְמַלְךְ.

וְעַכְשָׁיו שְׁלֵא שָׁבוּ דוֹר הַמַּבּוּל מֶה כְּתוּב? וַיֵּרֶא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה, כְּאִשָּׁה
 שֶׁנִּטְמָאָה וְהִסְתִּירָה פָּנֶיהָ מִבְּעֹלָהּ. וּבְזִמְנָה
 שְׁמֵתִרְבִּים חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם בְּגִלּוּי, הָאָרֶץ שָׁמָּה
 פָּנֶיהָ בְּנִקְבָּה שְׁאִינן לָהּ בּוֹשָׁה מְכַל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה כד) וְהָאָרֶץ חֲנֻפָּה תַחַת יִשְׁבִּיָּהּ. וְעַל זֶה וַיֵּרֶא
 כִּי נִשְׁחָתָה וַדַּאי. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי הִשְׁחִית
 כָּל (דף סא ע"ב) בָּשָׂר אֶת דְּרָכָהּ עַל הָאָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הַלֵּל אֶל רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 לְקוּנְיָא תָּמִיו. כִּיּוֹן שְׁרָאָה אוֹתוֹ, הִתְקִין לוֹ

עָשִׂיחַ שֶׁל כֶּסֶף בְּמוֹטוֹת שֶׁל עֵץ, וַיֵּשְׁבוּ. אָמַר לוֹ חָמִיו, אֲפָשָׁר שְׁשַׁמְעֶתָ מֵאֲבִיךָ זֶה שְׁכָתוֹב (איכה ב) עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם בְּצַע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צָוָה מִיָּמֵי קָדָם?.

אָמַר לוֹ, הֲרֵי פָרְשִׁינָה תַחֲבִירִים, בְּצַע אִמְרָתוֹ - שְׁקָרַע הָאִדָּרֶת שְׁלוֹ. אֲשֶׁר צָוָה מִיָּמֵי קָדָם - שֶׁהֲרֵי אוֹתָהּ הָאִדָּרֶת צָוָה מֵאוֹתָם יָמִים רֵאשׁוֹנִים עֲלִיזוֹנִים, וּבִיּוֹם שֶׁתָּרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָרַע אוֹתָהּ, מִשׁוֹם שֶׁהָאִדָּרֶת הַזֶּה הִיא כְּבוֹדוֹ וְתַקוּנוֹ, וְקָרַע אוֹתָהּ.

אָמַר לוֹ, עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם, וְכִי מִלֶּךָ חוֹשֵׁב [קָדָם] לְהַרְעֵ לְבָנָיו עַד שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לַחֲטָא?! אָמַר לוֹ, (מִשָּׁל) לְמִלֶּךָ שֶׁהָיָה לוֹ כְּלֵי יָקָר, וּבְכָל יוֹם הָיָה פּוֹחֵד עֲלָיו שֶׁלֹּא יִשָּׁבֵר וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בּוֹ וּמֵצֵא חֵן בְּעֵינָיו. לְיָמִים בָּא בָּנוּ וְהִרְגִינוּ אֶת הַמִּלֶּךָ. לְקַח הַמִּלֶּךָ אוֹתוֹ כְּלֵי יָקָר וְשָׁבֵר אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

בֹּא רֵאָה, מִיּוֹם שֶׁנִּבְנְה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בּוֹ וְחָבִיב עָלָיו הַרְבֵּה,
 וְהָיָה פּוֹחֵד עַל יִשְׂרָאֵל שְׂיִחַטְאוּ וַיִּחַרֵּב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵן בְּכָל פַּעַם שֶׁהָיָה בָּא אֵצֶל בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, הָיָה לוֹבֵשׁ אוֹתָהּ אֲדָרֶת. אַחַר שֶׁנִּרְמּוּ
 הַחַטָּאִים וְהִרְגִּיזוּ לְפָנָי הַמִּלְכָּה, נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 וְקָרַע אוֹתָהּ הָאֲדָרֶת [קָרַע אוֹתָהּ הָאֲדָרֶת וְנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ].
 הִינּוּ שְׂפָתַיּוֹב עֹשֶׂה ה' אֲשֶׁר וְזָמַם.

בַּצֵּעַ אֲמַרְתּוּ וְגו' [הָאֲמַרְתּוּ הִנּוּ בַּתְחִלָּה יִשְׁבֶּה בְּרֵאשׁ אָמִיר, וְתִרְי
 הַתְּעַשְׂרוֹ עֲטָרָה לְרֵאשׁ וְאֵילָן נָאֵה לְפָנָיו. וְהָיָה מִימֵי קִדְּמ וְדָאִי. וְאִז
 עֲצָבוֹת לְפָנָיו בְּבָתִּים הַחִיצוֹנִים וְדָאִי, (ישעיה לג) וְתֵן אֲרָאֵלִים צִעְקוֹ חֲצָה. (שם
 כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא וְגו']. הִינּוּ בּוֹמֵן שֶׁנִּחְרַב
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אֲבָל בּוֹמֵן אַחַר אֵינְן חֲדוּה לְפָנָי
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ זְמַן שְׂאוּבָדִים רְשָׁעֵי הָעוֹלָם
 וְאוֹתָם שֶׁתְּרַגְּזוּ לְפָנָיו. וְהוּא שְׂפָתַיּוֹב (משלי יא) וְבִאֲבָד
 רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁעוֹשֶׂה דִין בְּרְשָׁעֵי
 הָעוֹלָם, חֲדוּה וְתִשְׁבַּחַת לְפָנָי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי שָׁנִינוּ שְׂאִין חֲדוּחַ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים? אֵלֶּא
 בֵּא רְאֵה, כְּשֶׁעָה שֶׁנַּעֲשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים, חֲדוּת
 וְתִשְׁכַּחַת לְפָנָיו עַל שֶׁנֶּאֱבְדוּ מִהָעוֹלָם. וְהַדְּבָרִים
 הִלְלוּ כְּשֶׁמִּגִּיעַ אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַמִּתִּין לָהֶם וְלֹא שָׁבוּ
 אֵלָיו מִחֲטָאֵיהֶם. אֲבָל אִם נַעֲשֶׂה בָּהֶם דִּין עַד שֶׁלֹּא
 הִגִּיעַ זְמַנָּם, [וְעַד] שֶׁלֹּא נִשְׁלַם חֲטָאָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלַם עוֹן הָאֱמוּרֵי עַד הִנֵּה, אִזּוֹ אִין
 חֲדוּחַ לְפָנָיו, וְרַע לְפָנָיו עַל שֶׁנֶּאֱבְדוּ.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה עוֹשֶׂה בָּהֶם דִּין טָרָם שֶׁהִגִּיעַ
 זְמַנָּם? אֵלֶּא הֵם גָּרְמוּ רַע לְעַצְמָם, שֶׁהֲרֵי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ עוֹשֶׂה דִין בְּטָרָם מִגִּיעַ
 זְמַנָּם, אֵלֶּא מִשּׁוּם שֶׁמִּשְׁתַּתְּפִים עִם יִשְׂרָאֵל לְהַרַע
 לָהֶם, וְלָכֵן עוֹשֶׂה בָּהֶם דִּין וּמֵאֲבָדָם מִהָעוֹלָם כִּלְאִי
 הַזְּמַן. וְזֶהוּ שֶׁרַע לְפָנָיו. וְלָכֵן הַטְּבִיעַ מִצָּרִים בָּיָם
 וְהֶאֱבִיד שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל בִּימֵי יְהוֹשֻׁפָט, וְכֵן כָּל־סָם,
 שֶׁהֲרֵי מִשּׁוּם יִשְׂרָאֵל נֶאֱבְדוּ לְפָנֵי זְמַנָּם.

אֲבָל בְּשֶׁהֶשְׁלַם הַזְּמַן שֶׁחֲכָה לָהֶם וְלֹא שָׁבוּ, אָז
 חֲדוּה וְתִשְׁבַּחַת לְפָנָיו עַל שֶׁאֲבָדוּ מִהָעוֹלָם,
 פָּרַט לְזְמַן שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁאֵף עַל גַּב
 שֶׁהֶשְׁלַם הַזְּמַן שֶׁלָּהֶם שֶׁחֲרָגוּ לְפָנָיו, לֹא הִיְתָה
 חֲדוּה לְפָנָיו. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן לֹא הִיְתָה חֲדוּה לְפָנָיו
 לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

כִּי לַיָּמִים עוֹד שְׁבַעָה אֲנֹכִי מִמְטִיר עַל הָאָרֶץ
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה הֵלְלוּ, מֵה
 מַעֲשֵׂיהֶם? אֵלֹא אַרְבָּעִים יוֹם לְהִלְקוֹת רִשְׁעֵי
 הָעוֹלָם, וּכְתוּב (דברים כה) אַרְבָּעִים יָפְנוּ לֹא יִסִּיף,
 בְּנִגַּד אַרְבָּעָה רוּחוֹת הָעוֹלָם, לְכֹל אֶחָד עֲשָׂרָה.
 מִשּׁוֹם שֶׁבֶן אָדָם נִבְרָא מֵאַרְבָּעָה רוּחוֹת הָעוֹלָם,
 וְעַל זֶה וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם. וְצָרִיךְ אַרְבָּעִים
 לְהִלְקוֹת וּלְמַחוֹת אֶת הָעוֹלָם.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה מְצוּי לְפָנָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ

פְּסוּק זֶה [שְׁאֲמָרוֹ] שְׁבַתוּב וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ (דף סב ע"א)

לְפָנָיו הָאֱלֹהִים. אִם בְּנֵי אָדָם חָטְאוּ - הָאָרֶץ בְּמַה

חַטָּאָה? אָמַר לוֹ, מִשּׁוֹם שְׂכַתוֹב כִּי הִשְׁחִית כָּל
 בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. כְּמוֹ זֶה, (ויקרא יח)
 וְהִטָּמֵא הָאָרֶץ וְאֶפְקַד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ. אֵלֶּא כִּנִּי אָדָם
 חַטָּאוֹ. וְאִם תֹּאמַר, הָאָרֶץ בַּמָּה? אֵלֶּא עַקֵּר הָאָרֶץ
 הֵם כִּנִּי הָאָדָם, וְהֵם מִשְׁחִיתִים אֶת הָאָרֶץ וְהִיא
 נִשְׁחָתֶת, וְהַכְּתוֹב מוֹכִיחַ, שְׂכַתוֹב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ
 עַל הָאָרֶץ.

בֵּא רֵאָה, כָּל חַטָּאֵי הָאָדָם כְּלָם, הִשְׁחָתָתָם תְּלוּנָה
 בְּתִשׁוּבָה. וְהַחַטָּא שֶׁל שׁוֹפֵף יֵרַע עַל הָאָרֶץ
 וּמִשְׁחִית דְּרָכּוֹ וּמוֹצִיא יֵרַע עַל הָאָרֶץ - מִשְׁחִית
 אוֹתוֹ וּמִשְׁחִית אֶת הָאָרֶץ, וְעָלְיוֹ כְּתוֹב (ירמיה ב)
 נִכְתַּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי, וְכְתוֹב כּוֹ (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל
 חֲפִיץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יִגְדֹף רָע. פָּרַט לְתִשׁוּבָה
 גְּדוּלָתָה. וְכְתוֹב (בראשית לח) וַיְהִי עַר כְּבוֹד יְהוּדָה רַע
 בְּעֵינַי ה' וַיִּמִּיתֵהוּ ה', וְהָרִי נִתְּפָאֵר.

אָמַר לוֹ, לָמָּה דָן הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא אֶת הָעוֹלָם
 בְּמַיִם וְלֹא בְּאֵשׁ וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר? אָמַר לוֹ,

סוד הוא, שְׁהָרִי הֵם הַשְּׁחִיתוּ דַרְכָּם בְּשִׁבִיל שָׁמַיִם
 עֲלִיּוֹנִים וּמִיָּם תַּחְתּוֹנִים לֹא הִתְחַבְּרוּ זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּרֵאשִׁי. [ומי הם המים העליונים? בינה. ומים תחתונים - מלכות. ה"א עליונה
 ה"א תחתונה. וכאשר הם משחיתים, נספלק י"ו, שהוא זכר, ונשאר ה"א בה"א
 ומים במים]. מֵה הֵם הַשְּׁחִיתוּ דַרְכָּם, כְּמוֹ זֶה מֵיָּם
 זְכָרִיִּים וּנְקֵבִיִּים. וְעַל זֶה נִדְוָנוּ בְּמִים, בְּמֵה שְׁהָם
 חֲטְאוּ. וְהַמִּים הָיוּ רוֹתְחִים וּפּוֹשְׁטִים מֵהֶם אֶת
 הָעוֹר, כְּמוֹ שְׁהַשְּׁחִיתוּ דַרְכָּם בְּמִים רוֹתְחִים. דִּין
 בְּנֶגֶד דִּין. זֶהוּ שְׁכָתוּב נִבְקָעוּ כָּל מַעֲיָנוֹת תְּהוֹם
 רְבָה. תְּרֵי מִים תַּחְתּוֹנִים. וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ -
 זֶה מֵיָּם עֲלִיּוֹנִים. מִיָּם עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, וְהִגִּיעוּ
 לְחָרִים גְּדוֹלִים, וּמָצְאוּ בֵּין הַחָרִים עֲצָמוֹת
 בְּנֵי אָדָם שְׁהָיוּ מֵאוֹתָם בְּנֵי הַמַּבּוּל, וּפָסְעוּ שְׁלֹשׁ
 מֵאוֹת פְּסִיעוֹת בְּעֵצָם אַחַת. תְּמָהוּ. אָמְרוּ, הִינּוּ מֵה
 שְׁאָמְרוּ חֲבֵרֵינוּ שְׁהֵם לֹא הָיוּ פּוֹחְדִים מִדִּין הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (איוב כא) וַיֹּאמְרוּ לְאֵל סוּר
 מִפָּנֵינוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפְצָנוּ. מֵה עָשׂוּ? הָיוּ
 סוֹתְמִים בְּרַגְלֵיהֶם אֶת מַעֲיָנוֹת הַתְּהוֹם, וּמִיָּם

רתוחים יוצאים ולא יכלו לעמד בהם, עד שהיו
נשמתים ונופלים בארץ ומתים.

ויולד נח שלשה בנים וגו'. אמר רבי תי"א לרבי
יהודה, בא ואמר לך דברים ששמעתי בזה.

משל לאדם שמכנים לנקבה שמתעברת [ד"א פרי מעיה]
בפעם אחת, ויציאו שנים או שלשה בנים. [כל] אחד
נפרד מאחר בדרךיו במעשיו. זה צדיק וזה רשע
וזה בינוני. אף גם כאן שלשה קשרים של רוח
הולכים ושטים ונכללים בשלשה עולמות.

בא ראה, נשמה יוצאת ונכנסת בין הרי פרוה,
ומתחברת הרוח בנשמה. יורדת למטה,
מתחברת הנפש ברוח, וכלם [הולכים ד"א יורדים]
ומתחברים זה עם זה. אמר רבי יהודה, נפש ורוח
כלולים זה עם זה. הנשמה שורה בדרךיו של בן
אדם, [וזה] והוא מדור נסתר שלא נודע מקומו.

בא בן אדם להטהר - מסיעים לו בנשמה קדושה
ומטהרים אותו ומקדשים אותו ונקרא קדוש.
לא זכה ולא בא להטהר - שתי דרגות פותחים,

שֶׁהֵם נִפְשׁ וְרוּחַ בּוֹ. אֵין בּוֹ נִשְׁמָה קְדוֹשָׁה [סיוע
 שְׁלִמְעֵלָה, וְזֶה כְּפִי דְרָבִין]. וְלֹא עוֹד, אֵלָא שְׂאֵם יִטְמָא -
 מִטְמָאִים אוֹתוֹ. וְהִסְיוֹעַ שְׁלִמְעֵלָה מְסִירִים מִפְּנֵו.
 מִכָּאן וְהִלָּאָה כָּל אֶחָד לְפִי דְרָבִין.

תּוֹסְפֹתָא

קְשׁוּרִים רַמִּים שֶׁל הֵיכְלֵי תְּהִיכְלוֹת [שֶׁל אוֹתוֹ צַד] אָנוּ
 פְּתוּחֵי עֵינַיִם, פְּתוּחֵי אָזְנַיִם. קוֹל
 מִהַקּוֹלוֹת יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, מְשַׁבֵּר תְּרִים
 וּסְלָעִים. מִי הֵם שְׂרוּאִים וְלֹא רוּאִים? אֲטוּמֵי
 אָזְנַיִם, סְתוּמֵי עֵינַיִם, לֹא רוּאִים וְלֹא שׁוֹמְעִים, לֹא
 יוֹדְעִים בְּשִׁבְלָה, אֶחָד שֶׁכְּלוּל בְּשֵׁנַיִם פְּתוּכָם. דוֹחִים
 אוֹתָם תְּחוּצָה.

הֵם נְדַבְקִים בֵּין [ס"א בּוֹ] בְּאוֹתָם שְׁנַיִם, הָאֶחָד אֲמֵן
 הָאֲמֵנִים לֹא שׁוֹרָה [ס"א שְׁמִים] בְּתוּכָם. לֹא
 נִכְנָסִים בֵּין סְפָרִים קְדוֹשִׁים. כָּל אֵלוֹ שֶׁל אֲמֵן זֶה
 לֹא (דף סב ע"ב) שׁוֹרָה בְּתוּכָם, לֹא נִכְתְּבוּ בְּסֵפֶר
 הַזְּכוּרֹנוֹת וְנִמְחִים מִסֵּפֶר תְּחִיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
 ט) יִמְחוּ מִסֵּפֶר תְּחִיִּים וְעַם צְדִיקִים אֵל יִכְתְּבוּ.

אִי לָהֶם כְּשֵׁי־צֵאוֹ מִהָעוֹלָם תְּהִי. אִי לָהֶם [לְתַיִתָּהֶם].
 מִי יִתְבַּע אוֹתָם כְּאִשׁר יִמְסְרוּ בְיַדִּי דוֹמָה
 וַיִּשְׂרְפוּ כְּאִשׁ שְׂדוּלָקֶת וְלֹא יֵצְאוּ מִמֶּנָּה רַק כְּרֵאשֵׁי
 חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סו) וְהָיָה בְיַדִּי
 חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּבְיַדִּי שִׁבְתָּת בְּשִׁבְתוֹ יִבֹּא כָּל כְּשָׂר
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר ה'. אַחַר כֵּן כְּרוֹז שֶׁבְצֵד
 צָפוֹן מִכְרִיז עֲלֵיהֶם וְאוֹמֵר, (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רַשְׁעִים
 לְשִׂאוֹלָה וְגו'. כְּמָה אֲנִידוֹת שֶׁל יַסְוִדִים יִתְכַּנְּסוּ
 עֲלֵיהֶם בְּאַרְבָּעָה צַדִּדִים. אִשׁ לוֹהֶטֶת כְּנִיא בֶן
 הַנּוֹם.

שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם מִתְפַּקְדִים [נִשְׁרָפִים]. וְלֹא עוֹד,
 אֵלָּא בְּזִמְנֵי שִׂישְׂרָאֵל עוֹנִים בְּקוֹל רָם אָמֵן
 יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ, תְּקַדּוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא מִתְמַלֵּא
 רַחֲמִים וְחַס עַל הַכּוֹל, וְרוֹמֵז לְמַלְאָךְ הַמְּמַנֶּה עַל
 שְׁעָרֵי הַגִּיְהֵנֶם, שֶׁשְּׂמוֹ סַמְרִיא"ל, וְשֶׁלְשָׁה מִפְתָּחוֹת
 בְּיָדוֹ, וּפּוֹתַח שְׁלֵשָׁה שְׁעָרִים שֶׁבְצֵד הַמְדָּבָר,
 וְרוֹאִים אֶת אוֹר הָעוֹלָם תְּהִי. כָּא עֵשֶׂן שֶׁל אִשׁ
 וְסוֹתָם הַדְּרָכִים.

וְאִזּוֹ שְׁלֹשָׁה מְמַנִּים שֶׁתַּחַת יְדֵיהֶם שָׁלֹשׁ מְגִרָפוֹת,
 מְנַשְׁבִּים בְּיַדְיָהֶם וּמַחְזִירִים עֲשָׂן לְמְקוֹמָם,
 וְנוֹתְנִים לָהֶם רוּחָה שְׁעָה וְחֲצִי. וְאַחַר כֵּךְ שָׂבִים
 לְאֵשׁ שְׁלָתָם. וְכֵךְ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם. וּבְכֹל זְמַן
 שָׂאוּמְרִים יִשְׂרָאֵל אֲמֵן יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּא מְבָרַךְ וְכוּ',
 מְרוּחִים לָהֶם. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שְׁוֹדְרָכֶם מְאִירָה
 בְּאוֹתוֹ עוֹלָם לְכֹל הַצְּדִדִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ד)
 וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם.

(עד כאן התוספתא).

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּגִיחָנָם יֵשׁ מְדוּרִים עַל מְדוּרִים,
 שְׁנַיִם שְׁלִישִׁיִּים, עַד שֶׁבַע. וְהָרִי בְּאַרוּחָה
 הַחֲבָרִים. וְאֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שָׁהֶם נִשְׁמְרִים מִחֲטָאֵי
 הַרְשָׁעִים וְלֹא הוֹלְכִים בְּדַרְכֵיהֶם וְלֹא נִטְמָאִים
 בָּהֶם. וְכֹל מִי שֶׁנִּטְמָא, כְּשֶׁהוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם יוֹרֵד
 לְגִיחָנָם, וַיּוֹרֵד עַד הַמְדוּר הַתַּחְתּוֹן.

וְשְׁנֵי מְדוּרִים הֵם שְׁפִמוּכִים זֶה עִם זֶה - שְׂאוּל
 וְאַבְדוֹן. מִי שֶׁיּוֹרֵד לְשְׂאוּל, דָּנִים אוֹתוֹ שָׁם
 וּמִקְבֵּל עֲנָשׁוֹ, וּמֵעַלִּים אוֹתוֹ לְמְדוּר עֲלִיוֹן אַחֵר.

וְכֵן דְרָגָה אַחַר דְרָגָה, עַד שֶׁהֵם מַעֲלִים אוֹתוֹ. אֲבָל
מִי שִׁיזְרַד לְאַבְדּוֹן, לֹא מַעֲלִים אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים,
וְלָכֵן נִקְרָא אַבְדּוֹן, שְׁחֵרֵי אַבּוּד הוּא מִהַכֹּל.

בא ראה, נח הצדיק הנה מתרה בכני דורו, ולא
היו שומעים לו, עד שהקדוש ברוך הוא
הביא עליהם דין הגיהנום. מהו דין גיהנום? איש
ושלג, מים ואש. זה צונן וזה רותח. וכלם נדונו
בדין הגיהנום ואבדו מהעולם, ואחר כך התקנים
העולם כראוי לו. ונכנס נח פתחה והכניס בה כל
מין ומין [מבדיות] העולם. וראי נח עץ עשה פרי היתה.
ויצאו מהתבה כל מיני העולם כמו שלמעלה.

בא ראה, בפשעין זה עושה הפרי, מתחבר בעץ
פרי כל אותם מינים שלמעלה חיות גדולות
וקטנות, וכמה מינים כל מין למינו, כמו שנאמר
(תהלים קד) חיות קטנות עם גדולות. כמו זה נח
פתחה. וכלם יצאו מהתבה, והתקנים העולם כמו
שלמעלה. ולכן נח נקרא איש האדמה. נח נקרא
איש צדיק. ותרֵי בארות.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה עַד שָׁלֹא בָּא
הַמַּבּוּל הָיָה נֹחַ מִתְּרָה בָּהֶם עַל מַעֲשֵׂיהֶם וְלֹא
הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, עַד שֶׁתְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא הַשְּׁלִים
הַזְּמַן שֶׁחָכְּחָה לָּהֶם וְאַבְדּוּ מִהָעוֹלָם

בֹּא רֵאֵה מַה פְּתוּב לְמַעַלָּה, וַיְהִי כִּי חִחַל הָאָדָם
לְרַב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּבְנֹת יִלְדוּ לָהֶם. וְהָיוּ
הַזְּלָכִים עֲרַמִּים לְעֵינַי כָּל. מַה פְּתוּב? (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ
בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֹת הָאָדָם וְגו'. וְזֶה הָיָה יְסוֹד
וְעַקֵּר לְהַמְשִׁיךְ בְּחַטָּאָם עַד שֶׁנָּרַם לָהֶם לְהַשְׁמֵד
מִהָעוֹלָם, וְלָכֵן נִמְשְׁכוּ אַחַר יֵצֵר הָרַע וּבְגִזְעוֹ
וּבְשִׁרְשׁוֹ וְדָחוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מִבֵּינֵיהֶם,
וּנְטָמְאוּ [נ"א וְנִאֲבְדּוּ] כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. לָכֵן קִיַּן כָּל בֶּשָׂר
בָּא לְפָנַי - לְלַמֵּד קַטְגוֹרִיָּה עֲלֵיהֶם.

וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קִיַּן כָּל בֶּשָׂר בָּא לְפָנַי.

השלמה מההשמטות (סימן י')

רַבִּי תּוֹקֵיָה אָמַר, אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁתְּרַצָּה בָּהֶם תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא וְנָתַן לָהֶם
תּוֹרַת הַקְּדוּשָׁה, וְהוֹתִיר אוֹתָם וְנָתַן לָהֶם עֲצָה

לְהַשְׁמֵר מִמַּעֲלָה וּמִמַּטָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בָּהֶם -
 רַק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם יוֹדְעִים לְדַחוֹת מֵהֶם
 כָּל הַמְקַטְרָגִים וְכָל הָרוּחוֹת, כְּדֵי שֶׁיְהִיוּ חֵלֶק
 גּוֹרְלוֹ וִירֵשָׁתוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה'־
 עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי נַחֲלָתוֹ.

בֵּא רְאֵה, בְּיוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יוֹשְׁבִים
 בְּחֻשְׁבוֹן, וְאִין מִי שֶׁלֹּא נִכְנָם בְּחֻשְׁבוֹן, וְסִפְרֵי חַיִּים
 וּמְתִים נִפְתָּחִים בְּאוֹתוֹ יוֹם. וּבְגִלָּל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם, נָתַן לָהֶם עֲצָה לְהִנָּצֵל מִכָּל
 הַמְקַטְרָגִים שֶׁל מַעֲלָה שֶׁהֵם הִתְמַנּוּ, וְכֵן בְּכָל זְמַן
 שֶׁהַדִּין שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם. בְּיוֹם זֶה מְזַמְּנִים יִשְׂרָאֵל
 לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וּבְכֵּה? בְּשׁוֹפָר, שֶׁהַקּוֹל הַזֶּה
 שִׁיּוּצָא עוֹלָה לְמַעֲלָה וּמְעוֹרֵר שׁוֹפָר הָעֲלִיּוֹן, אֲזַי
 מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים מִמְּקוֹמָם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 קָם מִכִּסֵּא דִין וַיּוֹשֵׁב בְּכִסֵּא רַחֲמִים וּמְרַחֵם עַל
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְּנָת רְשׁוּת לְמְקַטְרָגֵי.

וַיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבֵי לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּתִשׁוּבָה וְתוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר [וּמַעֲזָרִים]
 וּמַתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, שְׁחֵרֵי אוֹתוֹ קוֹל שִׁינְיָא הוּא
 הַתְעוֹרְרוֹת הַרַחֲמִים, וְאִזּוּ הַמְלִשִׁין לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד
 לְפָנָי כִּפְסֵא הַרַחֲמִים, שְׁחֵרֵי לֹא בָּא מֵאוֹתוֹ צַד וְלֹא
 נִמְצָא קַטְנוּרִיא.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא תְּתִימַת הַדִּין, וַיִּשְׂרָאֵל
 עוֹמְדִים בְּקִדְשָׁת רַבּוֹנָם, בְּאוֹתוֹ יוֹם, כִּדֵּי
 שְׁלֵא יִקְרַב מְלִשִׁין לְמִקְדָּשׁ, נוֹתְנִים לוֹ שְׁעִיר, שְׁכָּא
 מִצַּד רוּחַ הַטְּמֵאָה וְהוּא טְמֵא, וְרוּחַ הַטְּמֵאָה נִהְנָה
 מִמֶּנּוּ. [וְהוּא] הוּא מִתְעַפֵּק בּוֹ, וְלֹא מִתְקַרַב לְמִקְדָּשׁ
 לְטֵמֵא, וְאִזּוּ הַפָּנִים מְאִירוֹת, וַיִּשְׂרָאֵל נִצּוּלִים מִמֶּנּוּ.
 בְּזִמְנַי אַחֵר, כְּשֶׁרַבִּים חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הַמְלִשִׁין
 הָיָה בְּשַׁעַת הַדִּין מִתְעוֹרֵר עַל חֲטָאֵי
 הָעוֹלָם, אִזּוּ הוּא בָּא, וְנִמְצָאת הַלְשָׁנָה לְפָנָי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַמְקַדָּשׁ נְטֵמָא, וְכָל הַפָּנִים
 עֲצוּבוֹת וְנִמְצָא הַדִּין, וְעַל זֶה (בראשית ו) קִין כָּל

בְּשָׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדַאֵי, לְתַבְעָ חֲטָאֵי
הָעוֹלָם מִשּׁוּם שָׂהֵם גְּרָמוּ: (ע"ב מההשמטות).

[חזרנו לדבר הראשון. קן כל בשר בא לפני, בא לפני ודאי. משום שהם גרמו].
רבי יהודה פתח, (תהלים לב) הוֹדִיעֵנִי ה' קְצֵי וּמִדַּת
יָמֵי מַה הִיא אֲדַעָה מַה חָדַל אָנִי. אָמַר דָּוִד לְפָנַי
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁנֵי קְצֵים הֵם, אֶחָד לְיָמִין
וְאֶחָד לְשְׂמָאל, וְהֵם שְׁתֵּי דְרָכִים לְלָקֵת בָּהֶם בְּנֵי
אָדָם לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

קן לְיָמִין - שְׂפָתוֹב (דניאל יב) לְקֵן תְּיָמִין. וְקֵן
לְשְׂמָאל - שְׂפָתוֹב (איוב כח) קֵן שָׁם לַחֲשָׁד
וּלְכָל תַּבְּלִית הוּא חוֹקֵר [אֵבֶן אֶפֶל וְצִלְמוֹת. מַה זֶה וּלְכָל תַּבְּלִית
הוּא חוֹקֵר? מִי הוּא הַחוֹקֵר? אֵלֵא אוֹתוֹ קֵן לְשְׂמָאל שְׂמַחֲשִׁיד פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת]. מַהוּ
וּלְכָל תַּבְּלִית? בְּזִמְן שְׂשָׂרוּי הַדִּין עַל הָעוֹלָם
לְהַשְׁמִיד - אֵבֶן אֶפֶל וְצִלְמוֹת. קֵן שָׁם לַחֲשָׁד - זֶה
מִלְּאָד הַמְּוֹת, זֶה נְחָשׁ. קֵן כָּל בְּשָׂר, קֵן שָׁם
לַחֲשָׁד, שְׂתֵּרֵי מִצַּד שֶׁל הַתּוֹף הַזֶּה הוּא בָּא. וּלְכָל
תַּבְּלִית - בְּזִמְן שְׂדִין שְׂרוּי עַל הָעוֹלָם, הוּא חוֹקֵר

לְהִיּוֹת קְטִיגוֹר לְעוֹלָם לְהַחֲשִׁיךְ פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת. (דף סג ע"א)
 קִין לְיָמִין, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ שְׂכָתוֹב לְקִין תְּיָמִין.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדַנְיָאֵל: וְאַתָּה לִךְ
 לְקִין וְתַנּוּחַ. אָמַר לוֹ: מְנוּחָה בְּעוֹלָם הִיָּה
 אוֹ בְּעוֹלָם הַתּוֹא? אָמַר לוֹ: בְּעוֹלָם הַתּוֹא, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. (דניאל יב) [וְתַעֲמַד לְגוֹרְלָךְ לְקִין
 תְּיָמִין. אָמַר לוֹ: לְאַיִזָּה מְקוֹם, שְׁחַרְי לֹא יִדְעָתִי מַה יִּהְיֶה עָלַי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? אָמַר
 לוֹ: וְתַנּוּחַ]. אָמַר לוֹ: בְּזִמְנֵי שִׁיקוּמוֹ מִהַעֲפָר, אֲקוּם
 בִּינִיחָם אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ: וְתַעֲמַד. אָמַר לוֹ: הֲרִי
 יִדְעָתִי שִׁיקוּמוֹ כְּתוּת כְּתוּת, מִמָּה שֶׁל צְדִיקִי אֵמֶת
 וּמִמָּה שֶׁל רָשָׁעֵי הָעוֹלָם, וְלֹא יִדְעָתִי עִם מִי מִמָּה
 אֲקוּם. אָמַר לוֹ: לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לוֹ: הֲרִי אִמְרָתְךָ
 וְאַתָּה לִךְ לְקִין. יֵשׁ קִין לְיָמִין וְיֵשׁ קִין לְשִׂמְאֵל, וְלֹא
 יִדְעָתִי לְאַיִזָּה קִין, לְקִין תְּיָמִין אוֹ לְקִין תְּיָמִים?
 אָמַר לוֹ: לְקִין תְּיָמִין.

גַּם כָּאֵן דָּוִד אָמַר לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, (תהלים לט),
 הוֹדִיעֵנִי ה' קִצִּי, מִהוּ חֵלֶק גּוֹרְלִי. וְלֹא נָחָה
 יְדַעְתּוֹ עַד שֶׁהִתְבַּשֵּׁר שְׂיִתְיָה לְיָמִין, שְׂכָתוֹב (שם קי)

יָשַׁב לְיָמֵינִי. בֹּא רְאֵה, גַּם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר
 לוֹ לְנַח, קִין כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי. מִיְהוּ? זֶה הַקִּין
 שֶׁמְחַשֵּׂיךְ פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, שֶׁהוּא קִין כָּל בְּשָׂר, בָּא
 לְפָנַי. מִכָּאן לְמִדְנוּ שְׂרָשְׁעֵי הָעוֹלָם מִקְדֵימִים
 וּמוֹשְׁכֵים אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְהַחֲשִׂיךְ לָהֶם. שְׂפִינֹן
 שְׁנוֹתָנִים לוֹ רְשׁוֹת, הוּא נוֹטֵל אֶת הַנְּשָׁמָה, וְלֹא
 נוֹטֵל עַד שְׁנוֹתָנִים לוֹ רְשׁוֹת, וְעַל זֶה בָּא לְפָנַי לְטַל
 רְשׁוֹת לְהַחֲשִׂיךְ פְּנֵי בְּנֵי הָעוֹלָם. וְלָכֵן וְהִנְנִי
 מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ. וְעַל זֶה עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּעַצֵּי
 גִפְר, בְּדֵי לְהַנְצִיל, וְלֹא יוּכַל לְשַׁלֵּט עֲלֶיךָ.

בֹּא רְאֵה, שְׂפִינֹן, בְּזִמְנֵי שֵׁשׁ מֵוֹת בְּעִיר אוֹ בְּעוֹלָם
 [נ"א שְׁנוֹתָנָה רְשׁוֹת לְמַלְאָךְ הַמְּנַת לְהַשְׁחִית] לֹא יִרְאֶה אָדָם
 בְּשׁוֹב, מִשׁוֹם שֵׁשׁ לוֹ רְשׁוֹת לְמִשְׁחִית לְהַשְׁחִית
 הַכֹּל. מִשׁוֹם כֵּךְ אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֶתְּהָ
 צְרִיךְ לְהַשְׁמֵר, וְלֹא תִרְאֶה אֶת עֲצָמְךָ לְפָנַי
 הַמִּשְׁחִית שְׁלֹא יִשְׁלֹט עֲלֶיךָ.

וְאִם תֹּאמַר, מִי נָתַן כָּאן מִשְׁחִית, שְׁחַרֵי מַיִם הִיוּ
 וְהַתְּנַבְּרוּ? בֹּא רְאֵה, אֵינִן לָךְ דִּין בְּעוֹלָם אוֹ

בְּשִׁמְכָהּ אוּ בְּשִׁנְמֶסֶר הָעוֹלָם בְּדִין, שְׁלֹא נִמְצָא
 אוֹתוֹ הַמְּשַׁחֵית הַחֹלֶף בְּתוֹךְ אוֹתָם הַדִּינִים
 שְׁנַעֲשִׂים בְּעוֹלָם. גַּם כָּאן בַּמְּבּוּל כָּף הָיָה,
 וְהַמְּשַׁחֵית הַחֹלֶף בְּתוֹךְ הַמְּבּוּל. וְהוּא נִקְרָא כָּף,
 שֶׁנִּכְלָל בְּשֵׁם הַזֶּה. וְעַל זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לָנֶחַ לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ וְלֹא יִתְרָאֶה בְּעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַתְּבָה הַזֹּאת נִרְאִית בְּתוֹךְ הָעוֹלָם
 הַזֶּה וְהַמְּשַׁחֵית הַחֹלֶף בְּתוֹכוֹ? כֹּל זְמַן שְׁלֹא
 נִרְאִים פְּנֵי אָדָם לְפָנֵי הַמְּשַׁחֵית, לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט
 עָלָיו. מִנֵּיִן לָנוּ? מִמְּצָרִים, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם
 לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָה. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא וְהוּא יָכוֹל לְהַשְׁחִית, וְלֹא צָרִיךְ
 לְהִתְרָאוֹת לְפָנָיו. לָכֵן הָיָה גְנוּז נַח וְכָל אֱלוֹ שְׁעָמוֹ
 בְּתוֹךְ הַתְּבָה, וְהַמְּשַׁחֵית לֹא יָכֹל לְשַׁלֵּט עָלֵיהֶם.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגְשׁוּ
 בְּאוֹתָם הֲרֵי אֶרְדָּט. רָאוּ רִשׁוּמִים בְּקִיעִים
 בְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ מִיָּמֵי הַמְּבּוּל. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי
 יוֹסִי, הַבְּקִיעִים הַלָּלוּ שֶׁהָיוּ מִיָּמֵי הַמְּבּוּל וְהַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא הַשְּׂאִיָּרָם לְדוּרֵי דוּרוֹת, בְּדֵי שְׁלֵא יִמְחָה
חֲטָאָם שֶׁל הַרְשָׁעִים לְפָנָיו.

שְׂכָךְ יִרְדֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לְצַדִּיקִים שְׁעוֹשִׂים
רְצוֹנוֹ - רוֹצֵה שְׂיִזְכְּרוּ אוֹתָם לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה וְלֹא יִשְׁכַּח זְכָרָם לְדוּרֵי דוּרוֹת לְטוֹב. כְּמוֹ
זֶה לְרַשָּׁעִים שְׁלֵא עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ - בְּדֵי שְׁלֵא יִשְׁכַּח
חֲטָאָם, וּלְהַזְכִּיר עֲנֻשֵׁיהֶם וְזִכְרוֹנָם לְרַע לְדוּרֵי
דוּרוֹת, הֵיִינוּ שְׂכָתוֹב (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֶךָ לְפָנַי וְגו'.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (ישעיה י) צַהֲלֵי קוֹלְךָ בַּת גְּלִים
הַקְּשִׁיבִי לַיִשָּׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת. פָּסוּק זֶה
פֶּרְשׁוֹהוּ הַחֲבָרִים. אֲבָל פָּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל פְּנֵסֶת
יִשְׂרָאֵל. צַהֲלֵי קוֹלְךָ בַּת גְּלִים - בָּתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם
אֲבִינוּ, כִּי פֶּרְשׁוֹת בַּת גְּלִים, כְּכַתוּב (שיר ד) גַּל
נְעוּל. גְּלִים הֵם מְאֹרוֹת שְׂמֵת־כְּנָסִים וְהוֹלְכִים
וְנִכְנָסִים לְתוֹכָהּ וּמְמַלְאִים אוֹתָהּ, כְּכַתוּב (שם)
שֶׁל־חֵד פֶּרְדָּם רְמוֹנִים.

הַקְּשִׁיבִי לַיִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ד) לַיִשׁ אֲבָר
מִבְּלֵי טָרְף. לַיִשׁ - זָכָר. לַיִשָּׁה - נִקְבָּה.

לָמָּה נִקְרָא לַיִשׁ? אִם מִשּׁוֹם שְׂכָתוֹב (משלי ל) לַיִשׁ
 גְּבוּר בְּבִהְמָה, אוּ מִשּׁוֹם שְׂכָתוֹב לַיִשׁ אֲבֵד מִכְּלֵי
 טָרְף. אֲלָא הַכֹּל הוּא לַיִשׁ, גְּבוּרָה תַּחְתּוֹנָה שְׂפָאָה
 מִגְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה. לַיִשׁ אֲבֵד מִכְּלֵי טָרְף - בְּשַׁעַה
 שְׂאוֹתָם גְּחָלִים מִסְתַּלְקִים וְלֹא נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ, אוּ
 נִקְרָאת לַיִשָּׁה שְׂאוֹבֶדֶת מִכְּלֵי טָרְף, שְׂכָתוֹב לַיִשׁ
 אֲבֵד מִכְּלֵי (דף סג ע"ב) טָרְף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ.

וַיֵּמָּה שְׂאֵאמֵר לַיִשָּׁה, הִינּוּ עֲנִיָּה עֲנִיתוֹת, עֲנֵי שָׁל
 עֲנִיּוֹת, כְּמוֹ שְׂנֵאמֵר (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר
 בְּעֲנִיתוֹת, וְכָתוֹב (מלכים א-ב) עֲנִיתַת לַיהוָה עַל שְׂדֵיךָ. מַה
 מִשְׁמִיעֵנּוּ? אֲלָא כָּל זְמַן שְׂחַמְלֶךָ דְּדוּד תְּיָה קָיָם,
 עָלָה אֲבִיָּתָר בְּעֵשֶׂר וּבְכָל. אַחַר כֵּן אָמַר לוֹ שְׁלֵמָה,
 עֲנִיתַת לַיהוָה עַל שְׂדֵיךָ.

לָמָּה קָרָא לוֹ שְׁלֵמָה כֵּן? אֲלָא אָמַר לוֹ, בְּיָמֶיךָ
 תְּיָה אֲבָא בְּעֲנֵי, וְעַכְשָׁו לַיהוָה עַל שְׂדֵיךָ. כָּעֵת
 יֵשׁ לוֹמֵר, לָמָּה נִקְרָא אֲבִיָּתָר עֲנִיתוֹת? אִם תֵּאמֵר
 שְׂחַתָּה מִעֲנִיתוֹת, תְּרֵי שְׁנֵינוּ שְׂכָתוֹב (שמואל א-ב)
 וַיִּמְלֹט בֵּן אַחַד לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחֲטוֹב וַשְּׁמוֹ אֲבִיָּתָר.

והוא מנוב הָיָה, שְׁחָרֵי נוֹב הָיְתָה עִיר הַכְּהֻנִּים.
 וְאֵף עַל פִּי שְׁאֲמָרוֹ, הִיא נוֹב הִיא עֲנֹתוֹת, וְלָמָּה
 נִקְרְאוֹת עֲנֹתוֹת? מִשּׁוֹם שְׁיִרְדָּה לְעֵנִי וְאִבְרָה הָעִיר
 עַל יְדֵי שְׂאוֹל וְאִבְרוֹ הַכְּהֻנִּים. אֵלֶּא עֲנֹתוֹת כְּפָר
 הָיָה, וְאִינָה נוֹב, וְלָכֵן קָרָא לָהּ אֲבִיתָר עֲנֹתוֹת,
 מִשּׁוֹם שְׁאֲמָר (מלכים א' ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר
 הִתְעַנְתָּ אָבִי. וְהוּא הָיָה מִהָעִיר נוֹב, וְעַל הָעֵנִי שֶׁל
 דָּוִד שְׁחָתָה לוֹ בְּיָמָיו קָרָא לוֹ כֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא, הָעוֹלָם הָיָה בְּעֵנֵי מִיּוֹם שְׁעָבַר
 אָדָם עַל מַצּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד
 שָׁבָא נָח וְהִקְרִיב קֶרְבָּן וְהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, לֹא הִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם וְלֹא יֵצֵאתָ הָאָרֶץ מִזִּהְמַת
 הַנְּחָשׁ, עַד שְׁעָמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי וְנִבְּחָזוּ בְּעֵץ
 הַחַיִּים, וְאִזּוֹ הִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם.

וְאֵלֶּמַּלְאָ שְׁחָזְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחֲטְאוּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא הָיוּ מֵתִים לְעוֹלָמִים,
 שְׁחָרֵי נִפְסְקָה מֵהֶם זִהְמַת הַנְּחָשׁ. כִּיּוֹן שְׁחֲטָאוּ, אִזּוֹ
 נִשְׁפְּרוּ אוֹתָם הַלּוֹחֹת הָרְאשׁוֹנִים שְׁחָתָה בָּהֶם

חרות של הכל, החרות מאותו הנחש שהוא קין
 כל בשר. וכשקמו הלויים להרג הרג, אז התעורר
 הנחש הרע והיה הולך לפניהם, ולא יכל לשלט
 בהם, משום שישׂראל היו מודרזים כלם בַּחגורות
 מזינות, ולא יכל הנחש לשלט בהם. וכיון שאמר
 למשה (שמות לג) ועתה הורד עדיך מעליך, נתנה
 רשות לנחש הזה לשלט עליהם

בא ראה מה פתוב (שם), ויתנצלו בני ישׂראל את
 עדים מהר הרב. ויתנצלו? וינצלו צדיך
 להיות! אלא ויתנצלו על ידי האחר, משום שנתנה
 רשות לנחש לשלט. את עדים מהר הרב, שקבלו
 מהר חרב בשנתנה תורה לישראל.

אמר רבי תייא, נח שהיה צדיק, למה לא היה
 מבטל מות מהעולם? אלא משום שעדין
 לא הסתלקה הוזהמה מן העולם. ועוד, שהם לא
 האמינו בקדוש-ברוך-הוא, וכלם אחוזים בפעלים
 של האילן למטה ומתלבשים ברוח טמאה. ועוד
 הוסיפו אחר כך לחטא וללכת אחר יצר הרע

בְּבְרָאשׁוֹנָהּ. וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא עֵץ הַחַיִּים,
 עֲדִין לֹא הוֹרִיד אֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָרֶץ,
 וְעוֹד שֶׁהוּא מִשָּׁךְ אוֹתוֹ בְּעוֹלָם אַחַר כֵּן, שֶׁכִּתּוּב
 וַיֵּשֶׁת׀ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְנַל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה, וְהִירִי
 נִתְבָּאֵר.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ יְהוּדֵי אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא.
 אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, הָאִישׁ הַזֶּה הוּא יְהוּדֵי וְנִרְאָה.
 בְּשֶׁהֲנִיעַ אֲלֵיהֶם, שָׁאֵלוּ אוֹתוֹ. אָמַר לָהֶם, אֲנִי
 שְׁלִיחַ מִצְוָה, שֶׁהִירִי אֲנִי נְרִים בְּכֹפֶר רְאֵמִין, וְהֲנִיעַ
 זְמַן הַחֲגֵג, וְאֲנִי צְרִיכִים לוֹלֵב עִם הַמִּינִים שָׁלוֹ עִמּוֹ,
 וְאֲנִי הוֹלֵךְ לְקַטֵּף אוֹתָם לְמִצְוָה. הֲלָכּוּ בְּאַחֶד. אָמַר
 לָהֶם אוֹתוֹ יְהוּדֵי, אֲרַבְּעַת מִינֵי הַלוֹלֵב הֲלָלוּ
 שְׂבֻכְכֶלֶם בָּאִים לְרִצּוֹת בְּעַד הָעוֹלָם [נ"א על חַמִּים],
 שְׂמַעְתֶּם לָמָּה אֲנִי צְרִיכִים אוֹתָם בְּחֲגֵג? אָמַר לוֹ,
 בְּכֹר הַעִירוּ בְּזוֹה הַחֲבָרִים, אֲבָל אִם דָּבָר חֲדָשׁ הוּא
 תַּחַת יָדְךָ - אָמַר אוֹתָהּ.

אָמַר לָהֶם, וַדַּאי אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאֲנִי נְרִים כּוּ הוּא
 קָטָן, וְכֶלֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וַיֵּשׁ עָלֵינוּ

תְּלַמִּיד חָכָם וְשָׂמוּ רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסִי מְחַזְּזָאָה,
 וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם אָמַר לָנוּ דְבָרֵי תוֹרַת תְּרַשִׁים, וְאָמַר
 שְׁתֵּרֵי בְּחַג זְמַן הוּא לְשָׁלֵט. [יִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וְלוֹקְחִים
 לוֹלֵב שְׁמֵרָאָה שְׂאֵנוּ נִצְחָנוּ עַל כָּל אוֹתָם שְׁנִקְרָאִים חֲמוֹן הָעַם וְלְשָׁלֵט עֲלֵיהֶם] [אֲזִי
 עָבַר עַל נִפְשָׁנוּ חַמְסִים תְּוִידוֹנִים בְּרוּךְ הוּ' שְׁלֵא נִתְּנָנוּ סָרְפָה לְשִׁנְיָהֶם. וְכִי יֵשׁ שְׁנִים
 לַמַּיִם? אֵלֵּא] (שְׁכַל אוֹתָם גְּדוּלִים) אוֹתָם שְׂאָר הָעַמִּים. אוֹתָם
 מְמַנִּים גְּדוּלִים עַל שְׂאָר הָעַמִּים עֲבוּ"ם, וּמִתְּפָרְכִים
 מִצְדָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְקוֹרְאִים לָהֶם מִיָּם תְּוִידוֹנִים,
 כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (תַּחֲלִים קִבְר) חַמְסִים תְּוִידוֹנִים.

וּבְשִׁבִיל לְשָׁלֵט עֲלֵיהֶם כָּאֵנוּ בְּסוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 בְּאוֹתָם אֲרַבְּעָה מִיָּנִי הַלוֹלֵב לְרִצּוֹת אֶת
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [עֲלֵיהֶם] וְלְשָׁלֵט (דף סד ע"א) עֲלֵיהֶם בְּסוּד
 הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְלְהַעִיר עֲלֵינוּ מִיָּם קְדוּשִׁים לְנִסְךְ עַל
 גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ.

עוֹד אָמַר לָהֶם, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַתְּעוֹרְרוֹת רֵאשׁוֹנָה
 הִיא בְּעוֹלָם. מַה זֶה הַתְּעוֹרְרוֹת רֵאשׁוֹנָה? זֶה
 בֵּית דִּין הַתְּחַתּוֹן [נ"א זֶה רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִמָּשׁ] שְׁמֵתְעוֹרֵר לְדוֹן

את העולם. והקדוש ברוך הוא יושב על העולם
ברין ורין את העולם.

ושולט בית הדין [שלמטה] הנה לדון את העולם, עד
יום הפורים שמאירים פניה, ולא נמצא
נחש מלשין בעולם, שהוא מתעסק במה שמביאים
לו אותו השעיר, שהוא מצד רוח הטמאה פראוי
לו. ומשום שמתעסק באותו שעיר, לא קרב
למקדש.

ושעיר זה כמו אותו שעיר של ראש חדש
שמתעסק בו ומאירות פניה של ראש
השנה [כך בראש השנה] [מאירים] [פני המקדש]. ועל זה כל
ישראל מוצאים רחמים לפני הקדוש ברוך הוא,
וחטאייהם מתבטלים. וסוד אחד אמר לנו, ולא
נתנה רשות לגלות פרט לחסידים קדושים עליונים
חכמים. אמר רבי יוסי, מהו? אמר להם, עדין לא
בדקתי אתכם.

הלכו. אחר כך אמר להם, פשהלבנה מתקרבת
לשמש, מעורר הקדוש ברוך הוא צד

הצפון ואוחז בו באהבה ומושיך אותו אליו,
 והדרום מתעורר מצד אחר, והלבנה עולה
 ומתחפרת במזרח. ואז יונקת משני צדדים ונוטלת
 פרכות פחשאי, ואז מתפרקת הלבנה ומתמלאה.
 וכאן מתקרבת האשה לבעלה.

כמו שיש סוד דמות איברי [נ"א בתקוני האיברים] האדם
 ותקוניו, כך גם יש [הוא] סוד של דמות איברי
 הנקבה ותקוני הנקבה, והכל מפרש בתוכנו. כך
 גם יש למעלה [מי] שאוחז בה ומתעורר בנגד
 באהבה, כך גם יש למטה סוד ותקון האדם
 התחתון האחר תחת הלבנה [ד"א ותקון הנקבה].

כמו שזרוע שמאל למעלה אוהזת בה ומתעורר
 בנגדה באהבה, כך גם יש למטה. [ווי העמודים
 כלם עומדים איברים להאחו זה בזה ולהתקשר זה בזה קשרי האמונה צד הקדשה
 מצד של רוח ממאה שהוא סוד הנחש שלמטה]. נחש זה הוא זרוע
 שמאל של רוח הטמאה, ואוחז בו מי שרוכב
 עליו, וקרב ללבנה ומושיך אותה ביניהם [נ"א בדבקות]
 של דבקות ונטמאת.

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִקְרִיבִים שְׁעִיר, וְאוֹתוֹ נָחַשׁ
 נִמְשָׁךְ אַחַר אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר, וְהִלְבְּנָה נְמַתְרַת
 וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמִתְקַשְׁרַת לְמַעְלָה לְהַתְּכַרֵּךְ, וּפְנִיָּה
 מֵאִירִים מֵה שְׁנַחֲשָׁכָה לְמַטָּה.

אִזּוּ כָּאֵן בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, בֵּינּוֹן שְׂאוֹתוֹ נָחַשׁ הָרַע
 מִתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, הִלְבְּנָה נְפַרְדַּת מִמְּנוֹ
 וּמִתְעַסְקַת [בְּיִשְׂרָאֵל] לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם סִנְגוּרִיא, וְסוֹכְכַת
 עֲלֵיהֶם כְּמוֹ אִם עַל הַבְּנִים, וְהַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
 מְכַרֵּךְ אוֹתָם מִלְּמַעְלָה וּמוֹחֵל לָהֶם.

אַחַר כֵּן בְּשִׂישְׁרָאֵל מְנִיעִים לְחַג, מְעוֹרְרִים צַד
 יְמִין לְמַעְלָה, כְּרִי שְׁתִּתְקַשֵּׁר בּוֹ הִלְבְּנָה
 וַיֵּאָדְרוּ פְּנִיָּה כְּרֵאוֹי. וְאִזּוּ מִחֻלָּקַת [נוֹתְנַת] חֶלֶק שְׁלָה
 בְּרַכּוֹת לְכָל אוֹתָם מִמְּנִים שְׁלִמַטָּה שְׁיִתְעַסְקוּ
 בְּחֻלְקָם, וְלֹא יָבֹאוּ לִינֵק וּלְהַתְּקַרֵּב לַצַּד שֶׁל חֶלֶק
 יִשְׂרָאֵל.

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה - בְּשִׂישְׁרָאֵר הָעַמִּים מִתְּכַרְכִּים, בְּלָם
 מִתְעַסְקִים בִּירֵשֶׁת חֻלְקָם, וְלֹא יָבֹאוּ
 לְהַתְּעַרֵּב עִם יִשְׂרָאֵל וּלְחַמֵּד חֶלֶק יְרֵשְׁתָּם. וְלָכֵן

ישראל מושכים ברכות לכל אותם ממנים, כְּדִי
שִׁיתְעַסְקוּ בְּחֻלְקָם וְלֹא יתְעַרְבוּ עִמָּם.

וּכְשֶׁהֲלַבְנָה מִתְמַלֵּאת בְּרָכוֹת לְמַעַלָּה כְּרֵאוּי.
ישראל באים ויונקים ממנה לְבָדָם.

וְעַל זֶה כָּתוּב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה
לָכֶם. מַה זֶה עֲצַרְתָּ? כְּתַרְגוּמוֹ כְּבִישׁוֹ (הַתְּכַנְסוֹת). כָּל
מַה שְּׁכַנְסוּ מֵאוֹתָם בְּרָכוֹת עֲלִיזוֹת, לֹא יוֹנְקִים
מִמֶּנָּה עַמִּים אֲחֵרִים, פָּרַט לְיִשְׂרָאֵל לְבָדָם. וְלִכְּזֹ
כָּתוּב עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר הָעַמִּים,
לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר הַמְּמַנִּים.

וְעַל זֶה הֵם מְרַצִּים עַל הַמַּיִם, לָתֵת לָהֶם חֵלֶק
בְּרָכוֹת שִׁיתְעַסְקוּ בּוֹ, וְלֹא יתְעַרְבוּ אַחַר כָּךְ
בְּחֵדוֹת יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיוֹנְקִים בְּרָכוֹת עֲלִיזוֹת. וְעַל
אוֹתוֹ יוֹם כָּתוּב דּוֹדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ. שְׁלֹא מִתְעַרְב
אַחַר עִמָּנוּ.

לְמַלְךְ שֶׁהוֹמִין אֶהוּבוֹ לְסַעוּדָה עֲלִיזָה שֶׁעֲשֶׂה לוֹ
לְיוֹם רְשׁוּם. אֶהוּב הַמְּלֶךְ הַרִי יוֹדֵעַ שֶׁהַמְּלֶךְ
רוֹצֵה בּוֹ. אָמַר הַמְּלֶךְ, כָּעֵת אֲנִי רוֹצֵה לְשַׂמַּח

עם אהובי, ואני חושש שפאשר אני בסעודה עם
 אהובי, יבנסו כל אותם פקידים ממנים וישבו
 עמנו לשלחן לסעד סעודת השמחה עם אהובי.
 מה עשה? הקדים אותו אהוב מינים של ירקות
 ובשר שוורים והקריב לפני אותם פקידים ממנים
 לאכל. אחר כך ישב המלך עם אהובו לאותה
 הסעודה העליונה מכל עדוני העולם. ובעוד שהוא
 לברו עם המלך, בקש ממנו כל צרכיו ונתן לו,
 ושמח המלך עם אהובו לברו, ולא התערבו
 אחרים ביניהם. כך ישראל עם הקדוש ברוך הוא.
 לבן כותב ביום השמיני עצרת תהיה לכם.

אמרו רבי יוסי ורבי תיבא, הקדוש ברוך הוא
 התקין תדרך לפנינו. אשרי אותם
 שעוסקים בתורה. באו ונשקוהו. קרא עליו רבי
 יוסי, (ישעיה נד) וכל פניו למודי ה' ורב שלום פניו.
 בשהגיעו לשדה, ישבו. אמר אותו האיש, מה
 שונה שכתוב (בראשית יט) וה' המטיר על סדם ועל
 עמרה וגו', ומה שונה במבול שכתוב אלהים
 אלהים בכל מקום, [למה] ולא כותב וה' [בכל]?

אֵלֶּא שְׁנִינוּ, בְּכָל מְקוֹם שֶׁכָּתוּב וַח' - הוּא וּבֵית
 דִּינוּ. אֱלֹהִים סֶתֶם - דִּין לְבַדּוֹ. אֵלֶּא בְּסֵדֶם
 נַעֲשֶׂה דִין וְלֹא לְהַשְׁמִיד עוֹלָם, וְלִכֵּן הוּא הַתְּעַרְב
 בְּדִין, אֲבָל בַּמְּבּוּל הַשְּׁמִד כָּל הָעוֹלָם וְכָל אוֹתָם
 שְׁנַמְצָאוּ [בְּלְבַדּוֹ] בְּעוֹלָם.

וְאִם תֵּאמַר, [תְּרִין] נַח וּמִי שֶׁהָיָה עִמּוֹ [נִצְלוֹ - תְּרִין] נִסְתָּר
 מִן הָעֵינַי הָיָה, שְׁלֵא נִרְאָה. וְעַל זֶה כָּל מַה
 שְׁנַמְצָא בְּעוֹלָם הַשְּׁמִיד אוֹתוֹ, וְעַל זֶה וַח' בְּגִלּוֹי,
 וְלֹא הַשְּׁמִיד הַכֹּל. אֱלֹהִים צָרִיךְ הַסְתָּרָה, וְצָרִיךְ
 [אָדָם] לְהַשְׁמֵר, שֶׁתִּרְי הַכֹּל מִשְׁמִיד, וְעַל זֶה אֱלֹהִים
 לְבַדּוֹ הָיָה.

וְזֶה סוּד (תַּחֲלִים כַּט) ה' לַמְּבּוּל יֵשֵׁב. מַה זֶה יֵשֵׁב?
 אֵלֶּמַּלֵּא פְּסוּק כָּתוּב, לֹא יִכְלְנוּ לְאָמְרוֹ. יֵשֵׁב
 לְבַדּוֹ, שְׁלֵא בָּא עִם דִּין. כָּתוּב כֵּאֵן יֵשֵׁב, וְכָתוּב
 שָׁם (וַיִּקְרָא יג) בְּרֹד יֵשֵׁב לְבַדּוֹ.

וּמִשּׁוּם שֶׁנַּח הָיָה נִסְתָּר מִן הָעֵינַי, אַחַר כֵּן נַעֲשֶׂה
 דִּין, וְהַשְּׁמִד הָעוֹלָם וְנַח רְגוּזוֹ, מַה כָּתוּב?
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח וְגו'. שֶׁתִּרְי כְּשֶׁהַשְּׁמִיד

הָעוֹלָם, לֹא נִזְכָּר שְׁתֵּיהָ נִסְתָּר מִהָעֵינַי, וְסוּד [וה]
 לְמַדְנֵנוּ - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְנִלְוֵי. גְּלוּי הוּא
 בֵּית הַדִּין שְׁלֹמֶטָה, וְנִסְתָּר הוּא מְקוֹם שָׁפֵל
 הַפְּרָכּוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם. וְלִכֵּן כָּל דְּבָרֵי הָאָדָם שָׁהֵם
 בִּפְתָר, בְּרָכּוֹת שׁוֹרוֹת עֲלֵיו. וְכֹל אוֹתָם שְׁפַנְנִלָּה,
 אוֹתוֹ מְקוֹם שָׁל בֵּית דִּין שׁוֹרִים עֲלָיו, מִשׁוּם שֶׁהוּא
 מְקוֹם בְּגִלוּי, וְאוֹתוֹ שְׁנַקְרָא רַע עֵינַי שׁוֹלֵט עֲלָיו,
 וְחַבֵּל הוּא בְּסוּד עֲלִיוֹן כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

בְּכַת רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן
 שָׂרוּי בְּתוֹכּוֹ, שְׁתֵּרֵי זְכוּתוֹ הַזְּמִינָה לָנוּ
 בְּתֵרִים דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כְּאֵלָּה [עד כאן]. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, הָאִישׁ תָּזַח כָּאֵל לְהוֹדִיעֵנוּ הַדְּבָרִים הַלְלוּ,
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁלַח אוֹתוֹ אֵלֵינוּ. כְּשֶׁבָאוּ
 וְסִדְרוּ הַדְּבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, וְדַאי שְׁיַפֵּה
 אָמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָבִיו. אָמַר לוֹ, קִיץ כָּל בְּשָׂר תָּזַח נִהְנָה
 מֵאוֹתָם קַרְבָּנוֹת שְׁתֵּיו יִשְׂרָאֵל מִקְרִיבִים עַל גְּבֵי

הַמְזֻבָּח אִי לֹא? אָמַר לוֹ, כֻּלָּם הָיוּ מִסַּפְּקִים בְּאֶחָד
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וּבֹא וּרְאֵה, כְּהֻנִּים וּלְוִיִּם וַיִּשְׂרָאֵלִים הֵם נִקְרָאִים
אָדָם בְּחִבּוּר שֵׁל אֹתָם רְצוּנוֹת קְדוֹשִׁים
שְׁעוּלִים מִתּוֹכָם. אֹתוֹ כָּשֵׁב אִי אִיל אִי אֹתָהּ
בְּהִמָּה שְׁמִקְרִיבִים, צָרִיךְ עַד שְׁלֹא תִקְרַב עַל
הַמְזֻבָּח לְפָרֵשׁ עָלֶיָּהּ כָּל הַחֲטָאִים וְכָל הַרְצוּנוֹת
הַרְעִים לְהַתְּנוּדוֹת עָלֶיָּהּ, וְאִי הַהִיא נִקְרָאת בְּהִמָּה
בְּכָל בְּתוּךְ אֹתָם חֲטָאִים וְרַעוֹת וְהַרְהוּרִים.

כְּמוֹ הַקְּרָבֵן שֶׁל הָעֲזָאוּל שְׁכַתּוֹב (ויקרא יו) וְהַתְּנוּדָה
עָלָיו אֵת כָּל עֹנֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' - כִּךְ גַּם
בָּאֵן. וּבְשְׁעוּלָה עַל הַמְזֻבָּח מִשָּׂא עַל אֶחָד שְׁנַיִם,
וְלִכֵּן זֶה עוֹלָה לְמִקְוֹמוֹ וְזֶה עוֹלָה לְמִקְוֹמוֹ. זֶה בְּסוּד
אָדָם, וְזֶה בְּסוּד בְּהִמָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לו) אָדָם
וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.

תְּחַבְּתִין וְכָל שְׂאֵר הַמְּנַחֹת לְעוֹרֵר רוּחַ קְדוֹשָׁה
בְּרָצוֹן הַכְּהֻנִּים וְשִׁירַת הַלְוִיִּם וּבְתַפְּלַת
יִשְׂרָאֵל. וּבְאֹתוֹ עֲשֵׂן וְשָׁמֶן וְקִמַּח שְׁעוּלִים, מִתְּרוּם

וּמִסְתַּפְּקִים [ס"א וּמִתְפַּנְקִים - ס"א וּמִתְפַּשְׁטִים] (דף סה ע"א) כָּל שְׂאֵר
 בְּעֵלֵי הַדִּינִים שְׁלֵא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בְּאוֹתוֹ הַדִּין
 שְׁנַמְסֵר לָהֶם, וְהַכֹּל בְּזִמְנֵי אֶחָד. בֵּא רֵאָה, הַכֹּל
 נַעֲשֶׂה בְּסוּד הָאֱמוּנָה לְהַסְתַּפֵּק זֶה בְּזֶה וְלַעֲלוֹת
 לְמַעְלָה מִי שְׂצָרִיךְ עַד אֵין סוּף.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָרִימוּתֵי יָדַי בְּתַפְלוֹת לְמַעְלָה,
 שְׂבַשְׂרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן לְמַעְלָה לְמַעְלָה עוֹמֵד עַל
 אוֹתוֹ רָצוֹן שְׁלֵא נוֹדַע וְלֹא נִתְפָּס כָּלֵל לְעוֹלָמִים,
 הָרֵאשׁ הַיּוֹתֵר נִסְתָּר שְׁלִמְעָלָה, וְאוֹתוֹ הָרֵאשׁ
 מוֹצִיא מֵה שְׂמוֹצִיא, וְלֹא יְדוּעַ, וּמֵאִיר מֵה שְׂמֵאִיר
 הַכֹּל בְּסִתְרָה.

רָצוֹן הַמְחַשְּׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה לְרַדְף אֶתְרֵיו וְלַהֲיוֹת
 מוֹאָר מִמֶּנּוּ. מָסַךְ אֶחָד נִפְרָד. וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ
 מָסַךְ בְּרִדִּיפֵת אוֹתָהּ מְחַשְּׁבָה עֲלִיּוֹנָה מְנִיעָה וְלֹא
 מְנִיעָה עַד אוֹתוֹ מָסַךְ, מְאִירָה מֵה שְׂמֵאִירָה. וְאִז
 אוֹתָהּ מְחַשְּׁבָה עֲלִיּוֹנָה מְאִירָה בְּאוֹר [בְּסִתְרָה] נִסְתָּר
 שְׁלֵא יְדוּעַ, וְאוֹתָהּ מְחַשְּׁבָה לֹא יוֹדַע. וְאִז מִכָּה אוֹר
 הַמְחַשְּׁבָה תִּזְה שְׁלֵא נוֹדַע בְּאוֹר שֶׁל הַמָּסַךְ שְׂעוֹמֵד,

שְׁמַאִיר מִמָּה שְׁלֹא יָדוּעַ וְלֹא נֹדָע וְלֹא הִתְנַלָּה.
 וְאִזּוּ [נ"א זַה] זֶה אֹר הַמַּחְשָׁבָה שְׁלֹא נֹדָע מִכָּה בְּאֹר
 שֶׁל הַמָּסָךְ, וּמְאִירִים בְּאַחֵר. וְנִעְשִׂים תַּשְׁעָה
 הַיְכָלוֹת.

וְהַיְכָלוֹת אֵינָם אֹרוֹת וְלֹא רוּחוֹת וְלֹא נְשָׁמוֹת,
 וְאִין מִי שְׁעוֹמֵד בָּהֶם. הַרְצוֹן שֶׁל כָּל
 הַתְּשָׁעָה הָאֹרוֹת שְׁעוֹמְדִים כֻּלָּם בַּמַּחְשָׁבָה, שֶׁהוּא
 אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹן כֻּלָּם לְרֹדֵף אֶחְרֵיהֶם. בַּתְּשָׁעָה
 שְׁעוֹמְדִים בַּמַּחְשָׁבָה וְלֹא נִדְבָקִים וְלֹא נֹדָעִים.
 וְאֵלֶּה לֹא עוֹמְדִים לֹא בְּרָצוֹן וְלֹא בַּמַּחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה
 [עֲלִיוֹנוֹת]. תּוֹפְסִים בָּהּ וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלֶּה עוֹמְדִים
 כָּל סוּדוֹת הָאֵמוּנָה וְכָל אוֹתָם הָאֹרוֹת מְסוּד
 הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיוֹנָה [שְׁלֵמָה - וְלִמְטָה] כֻּלָּם נִקְרָאִים אִין
 סוּף. עַד כָּאן מְנִיעִים אֹרוֹת וְלֹא מְנִיעִים וְלֹא
 נֹדָעִים. אִין כָּאן רָצוֹן וְלֹא מַחְשָׁבָה.

[אז] כְּשֶׁמְאִירָה הַמַּחְשָׁבָה וְלֹא נֹדָעַת [יָדוּעַ] מִמִּי
 שְׁמַאִירָה, אִזּוּ מִתְלַבֶּשֶׁת וְנִסְתַּרְת לְתוֹף הַבִּינָה
 וּמְאִירָה לְמִי שְׁמַאִירָה, וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה, עַד שֶׁכֻּלָּם

נְכַלְלִים כְּאַחַד. וּבְסוּד הַקָּרְבָּן כְּשֵׁעוּלָה, הַכֹּל
 נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה וּמֵאִיר זֶה בְּזֶה. אִזְ עוֹמְדִים בְּלֹם
 בְּעֵלְיָה, וְהַמְחֻשָּׁבָה מִתְעַפְּרֶת עִם אִין סוּף. אוֹתוֹ
 הָאוֹר שְׁמוֹאָרֶת מִמֶּנּוּ הַמְחֻשָּׁבָה הָעֲלִיוֹנָה שְׁלֹא
 נוֹדַעַת בָּהּ כֹּלֵל נִקְרָא אִין סוּף, וּמִמֶּנּוּ נִמְצָא
 וְעוֹמֵד וּמֵאִיר לְמִי שְׁמֵאִיר, וְעַל זֶה הַכֹּל עוֹמֵד.
 אֲשֶׁרִי חֶלְקֵם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

בֵּא רְאֵה, קִיץ כָּל בְּשָׂר הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁחֻקְשָׁר נִמְצָא
 לְמַעְלָה בְּשִׁמְחָה, גַּם כָּאֵן לְמַטָּה בְּחֶדְוָה,
 וְרִצּוֹן לְהִסְתַּפֵּק הַכֹּל לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְהֵאֵם
 עוֹמְדֵת עַל יִשְׂרָאֵל כְּרֵאוּי.

בֵּא רְאֵה, בְּכֹל רֵאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ כְּשִׁמְת־חֻדְשֵׁת
 הַלְבָנָה, נוֹתְנִים לְקִיץ כָּל בְּשָׂר הַזֶּה חֶלֶק אֶחָד
 יוֹתֵר עַל הַקָּרְבָּנוֹת לְהִתְעַסֵּק בּוֹ וַיִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ,
 וַיְהִיָּה צֶדֶק שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְבָדָם בְּדִי שִׁית־אֶחָדוֹ עִם
 מִלְכָּם, וְזֶהוּ הַשְּׁעִיר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בְּחֶלֶק עֲשׂוֹ,
 שְׁכַתּוֹב בּוֹ שְׁעִיר, (בראשית כו) הֵן עֲשׂוֹ אָחִי אִישׁ

שָׁעִיר. וְעַל זֶה הוּא הַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ, וַיִּשְׁרָאֵל
 מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּחֶלְקָם, וְלִכְּזֶה כָּתוּב (תהלים קלח) כִּי יַעֲקֹב
 בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ.

בֹּא רְאֵה, קִיץ כָּל בְּשָׂר הַיְהוּה, כָּל רְצוֹנוֹ אֵינוֹ אֵלָּא
 בְּבִשָּׂר תָּמִיד, וְלִכְּזֶה תִּקְוֶה הַבְּשָׂר תָּמִיד אֵלָיו,
 וְלִכְּזֶה נִקְרָא קִיץ כָּל בְּשָׂר. וּכְשֶׁהוּא שׁוֹלֵט, שׁוֹלֵט
 עַל הַגּוֹף וְלֹא עַל הַנְּשָׁמָה. הַנְּשָׁמָה עוֹלָה לְמִקְוָמָה,
 וְהַבְּשָׂר נִתֵּן לְמָקוֹם הַיְהוּה. כִּמּוֹ זֶה בְּקֶרֶבְךָ, שֶׁהָרְצוֹן
 עוֹלָה לְמָקוֹם אֶחָד, וְהַבְּשָׂר לְמָקוֹם אֶחָד.

וְהָאִישׁ שֶׁהוּא צַדִּיק, הוּא קֶרֶבְךָ מִמֶּשׁ לְבַפְרָה,
 וְאַחַר שֶׁאֵינוֹ צַדִּיק אֵינוֹ קֶרֶבְךָ, מִשּׁוּם
 שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוּם, שֶׁכָּתוּב (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרְצוֹן וְגו'.
 וְעַל זֶה הַצַּדִּיקִים הֵם כְּפֶרֶת הָעוֹלָם וְהֵם קֶרֶבְךָ
 בְּעוֹלָם.

בֹּא רְאֵה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קִיץ כָּל בְּשָׂר בֹּא
 לְפָנַי. לְהַלְלֵם רְשׁוֹת לְהַחֲשׂוֹךְ פָּנַי (דף סה ע"ב) בְּפָנַי
 הָעוֹלָם. וְלִכְּזֶה הִנְנִי מִשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ. [ועל זה עשה

לך תבנת עצי גפר, כדי לתנצל בה ולא יוכל לשלם עליך. רבי תניא ורבי יוסי היו

הולכים בדרך אומר אחר]. כְּתוּב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּהוּ
ה'.

השלמה מההשמטות (סימן יא)

צִוְּהָ ה'. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֲשֶׁר־יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְּנָה
לָהֶם תּוֹרָה קְדוֹשָׁה וְהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ יָמִים
וְלַיְלֹת. בֹּא רֵאֵה, שְׁחֵרֵי מִשְׁמַע שְׁלוּלֵא שְׁנַמְצָא
נֹחַ עִם הַתְּבָה בְּהַתְּחַבְּרוֹת כְּאַחֵר, לֹא הָיָה נֹצֵל,
[ולכן] נִסְתַּר מִן הָעֵינַיִן בְּתוֹךְ הַתְּבָה. קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר
אוֹתוֹ יְהוּדִי, כְּתוּב עָשָׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי גִפְרִית, לָךְ
וּלְעֶצְמְךָ, בְּרִי לְהַתְּחַבֵּר עִמָּהּ וּלְהַנְצִיל בָּהּ. מַה
כְּתוּב? וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּהוּ וְגוֹמֵר. (ע"ב

מההשמטות).

בֹּא רֵאֵה מַה כְּתוּב, וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְגו'.
וְכִי לָמָּה בֹּא הַחֲשֵׁבֹן הָיָה לְמִנּוֹת? אֵלֶּא אֵלֹו
לֹא הָיָה נֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, לֹא יִפְגַּם לַתְּבָה
וְלֹא יִתְחַבֵּר עִמָּהּ. כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂתֵלָם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
שָׁנָה, אִזּוֹ הַתְּחַבֵּר עִמָּהּ.

וְעַל כֵּן, מִיּוֹם שֶׁהִשְׁתַּלַּם חֲטָאִים שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם,
חָפְזָה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁהִשְׁתַּלַּם
נַח בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְנִשְׁלְמָה דְרֻגְתּוֹ בְּרֵאוּי וְהָיָה
צְדִיק שָׁלֵם, וְאִזּוּ נִכְנָס לַתְּבָה. וְהַכֹּל כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה.

וְנַח בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, כְּמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ. וְלִכֵּן לֹא
נֵאמַר כִּכֵּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה [ד"א כַּנִּגַּד שֶׁשֶׁת צְדִיקֵי
הָעוֹלָם]. עוֹד פָּתַח וְאָמַר, וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל
מִיָּם. מָה הַטַּעַם הִנְנִי כִּיּוֹן שֶׁאֶמַּר וְאֲנִי? אֵלֶּיךָ אֲנִי,
אֲנִי, [הִנְנִי] - הַכֹּל זֶה דְבָר אֶחָד.

בֹּא רֵא, כָּכֵל מְקוֹם אֲנִי נִעֲשֶׂה גּוֹף לְנִשְׁמָה, וְדַאי
שֶׁמִּקְבָּלֶת מִמֶּה שֶׁלְמַעְלָה, וְלִכֵּן נִרְמָז בְּאוֹת
הַבְּרִית, שֶׁכַּתּוּב אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתְּךָ. אֲנִי שֶׁקִּיַּמַּת
בְּגִלּוּי מְזַמְנֶת לְדַעַת, אֲנִי כִּסָּא לְמַה שֶׁלְמַעְלָה, אֲנִי
שֶׁעוֹשֶׂה נְקֻמַּת לְדוּרֵי דוּרוֹת. וְאֲנִי - כּוֹלֵל זָכַר
וְנִקְבָּה כְּאֶחָד. אַחַר כֵּן נִרְשָׁם לְבָדוּ, שֶׁהוֹדִיָּן
לְעֲשׂוֹת דִּין. הִנְנִי. מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם.

כִּיּוֹן שֶׁאֶמַּר מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל, לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁהוּא
מִיָּם? אֵלֶּיךָ אֲנִי הַמַּבּוּל, לְרַבּוֹת מְלֵאךְ

הַמּוֹת. שָׂאֵף עַל גַּב שְׁהִיוּ מַיִם, הַמְשָׁחִית [לְהַשְׁחִית בָּהֶם] הוֹלִיךְ בְּעוֹלָם לְהַשְׁמִיד בְּאוֹתָם הַמַּיִם. אֲנִי ה' - בְּךָ שָׁנִינוּ, נֶאֱמָן אֲנִי לְשֵׁלֵם שְׂכָר טוֹב לְאַדְיָקִים וּלְהַפְרַע מִהַרְשָׁעִים. וְלִכֵּן הַכְּטִיחַ לָהֶם הַפְּסוּק וּלְאַדְיָקִים בְּאֲנִי, לְשֵׁלֵם שְׂכָר טוֹב שְׁלָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵיִם לְרֹשָׁעִים לְהַפְרַע מֵהֶם לְעוֹלָם הַבָּא בְּאֲנִי.

לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר - כְּמוֹ שֶׁהַעֲמִדְנוּ, שְׁוֹהוּ הַמְשָׁחִית שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה פָּתוּב (שְׁמוֹת יב) וְלֹא יִתֵּן הַמְשָׁחִית לָבֵא אֶל בְּתִיכֶם לְנֹגֵף. וְזֶה הוּא לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר, מֵצַד שֶׁל קִיץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנָי. שְׁחַרֵי כִּיּוֹן שְׁחַנְיַע זְמַן שְׁחַכָּה לָהֶם הַקְּרוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא [ר"א וְחִכָּה לָהֶם] עַד שְׁחַשְׁלִים נַח לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, אִזּוּ לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר. אָמַר, בְּךָ לְמִדְנוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק [ס"א בְּרַבִּי יוֹסִי מְחוּזָאִי], שְׂאָמַר לָנוּ, [ס"א זֶה שְׂאָמַרְתִּי לָכֶם].

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אֶבִּיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חֲדַל. אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה, כִּמָּה אֲטוֹמִים הֵם בְּפָנָי

אָדָם שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁנִיחִים בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה,
 אֵלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם וְנִשְׁפַּחַת מֵהֶם רוּחַ
 חֲכָמָה.

שְׂכַשְׂאָדָם מִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹתֵן חֵשְׁבוֹן
 לְרַבּוֹנוֹ מִכָּל מַה שֶּׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 בְּעוֹד שֶׁהוּא קָיָם רוּחַ וְגוֹף בְּאַחַד, וְרוֹאֵה מַה
 שֶׁרוֹאֵה, עַד שֶׁהוֹלִיךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם וּפּוֹנֵשׁ בְּאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר גֵּן עֵדֶן לְרֵאוֹת כָּל אוֹתָם
 שֶׁשָּׁמְרוּ אֶת מִצְוֹת רַבּוֹנָם וְשִׁמַּח בָּהֶם.

וְכַמָּה צְדִיקִים סָבִיב אָדָם. אֵלּוּ שֶׁנִּמְנְעוּ מִדְרֹךְ
 הַגִּיהֶנֶם וְסָטוּ לְדֶרֶךְ גֵּן הָעֵדֶן, וְאֵלֶּה
 נִקְרָאִים יוֹשְׁבֵי חֶדְל. וְלֹא כְּתוּב יוֹשְׁבֵי חֶלֶה, כִּי
 אֵינָם כְּמוֹ חֶלְדָּה שֶׁגּוֹרֶרֶת וּמְנִיחָה וְלֹא יוֹדַעַת לְמִי
 מְנִיחָה, אֵלֹא יוֹשְׁבֵי חֶדְל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) חֶדְלוּ
 לְכֶם מִן הָאָדָם וְגו', [אֵלֹא יוֹשְׁבֵי חֶדְל] שֶׁנִּמְנְעוּ מִדְרֹךְ
 הַגִּיהֶנֶם, וְהַחֲזִיקוּ בָהֶם לְהַכְנִיסָם בְּגֵן עֵדֶן.

דָּבָר אַחַר יוֹשְׁבֵי חֶדְל - אֵלּוּ בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה שֶׁנִּמְנְעוּ
 עֲצָמָם מֵאוֹתָם חֲטָאֵי הַרְשָׁעִים. וּבְשׁוֹם

שָׂאֲדָם הָרֵאשׁוֹן שָׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנַי רְבוּנוּ, יוֹשֵׁב [עם]
 עַל אוֹתָם שְׁנַמְנְעוּ מִחַטָּאֵיהֶם וְהֵם פְּנֵי חֶדְלִי, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לט) יִדְרֹךְ מֶה חֶדְלִי אָנִי. וְלִכֵּן הוּא
 יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר בֵּן הָעֶרְוָה וְשָׁמַח בְּצַדִּיקִים שֶׁפְּבֹאִים
 בְּאוֹתָהּ דְרֹךְ שָׁל בֵּן עֶרְוָה

בֵּן רֵאָה מֶה פְּתוּב, אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה. וְכִי
 מִי יִכּוֹל לְרֵאוֹת יְהוָה? אֵלֶּה סוּף הַפְּתוּב
 מוֹכִיחַ, שֶׁפְּתוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. בֵּן רֵאָה,
 בְּשֵׁהנְשָׁמוֹת עוֹלוֹת לְמָקוֹם צְרוּר הַחַיִּים, שָׁם
 נִהְיִים בּוֹהֵר שֶׁל הָאִסְפְּקֵלְרִיָּה שְׁמַאֲרָה (דף סו ע"א)
 מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל. וְאֵלֶּה הַתְּלַבְּשָׁה
 הַנְּשָׁמָה בּוֹהֵר שֶׁל לְבוּשׁ אַחֵר, לֹא תוּכַל לְהִתְקַרֵּב
 לְרֵאוֹת אֶת אוֹתוֹ הָאוֹר. וְסוּד הַדְּבָר - כְּמוֹ
 שְׁנוֹתֵנִים לְנִשְׁמָה לְבוּשׁ שְׁמַתְלַבְּשֵׁת בּוֹ לְעַמּוּד
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי גַם נוֹתְנִים לָהּ לְבוּשׁ שֶׁל זֶהר
 עֲלִיּוֹן לְעַמּוּד בָּהּ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וְלְהַסְתַּכֵּל בְּתוֹךְ
 אוֹתָהּ אִסְפְּקֵלְרִיָּה שְׁמַאֲרָה מִתּוֹךְ אוֹתָהּ אֶרֶץ
 הַחַיִּים.

בֵּא רֵאָה, מִשָּׁה לֹא יִכַּל לְהִתְקַרֵּב לְהִסְתַּכֵּל בְּמַה
 שֶׁהִסְתַּכֵּל אֲלָא כְּשֶׁהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ אַחֵר, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וַיֵּבֵא מִשָּׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל
 הָהָר. וְתִרְגְּוֹם, בְּאִמְצָעוֹת הָעֵנָן. וְהִתְלַבֵּשׁ כּוּ כְּמִי
 שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ. וְלִכְן (שם כ) וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל
 הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים, וְכִתּוּב (שם כד) וַיֵּבֵא
 מִשָּׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וְגו', וַיְהִי מִשָּׁה כְּהָר אֲרֻבָּעִים יוֹם
 וְאֲרֻבָּעִים לַיְלָה, וַיִּכַּל לְהִסְתַּכֵּל בְּמַה שֶׁהִסְתַּכֵּל.

כְּמוֹ זֶה מִתְלַבְּשׁוֹת נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא
 יִתְנַהֵג אֲלָא בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ זֶה, וְעוֹמְדִים לְהִסְתַּכֵּל
 בְּאוֹר הַמַּאִיר בְּאוֹתָהּ אֶרֶץ הַחַיִּים. וְזֶהוּ יָהּ יָהּ
 בְּאֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁתִּיָּה סְבוּר שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לְאוֹתוֹ אוֹר
 וְלְאוֹתָהּ הִסְתַּכְלוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִנָּהָר הַשׁוֹפֵעַ מִפְּסִיק
 אוֹתוֹ וְלֹא הוֹלִיד. לֹא אֲבִיט אָדָם עוֹד - זֶה אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְפָאֵר.

וְכָל זֶה לָמָּה? כִּי אָמַר לוֹ הַנְּבִיא, כִּי מִת אֶתָּה -
 בְּעוֹלָם תִּזְהָ, וְלֹא תִתִּיָּה - לְעוֹלָם תִּבָּא. מִשּׁוּם

שְׁמִי שְׁלֹא [הִנֵּה] מוֹלִיד בְּנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּשִׂיזְצֵא
 מִמֶּנּוּ, מְנַרְשִׁים אוֹתוֹ מִכָּל מַה שְּׁאֲמַרְנוּ, וְלֹא שׁוֹרָה
 לְרֵאוֹת בְּאוֹתוֹ אוֹר הַמַּאִיר [כָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן לְשֹׁאֵר הַעַמִּים
 וְשֹׁאֵר בְּנֵי הָאָדָם]. וְכֵּן חֲזַקְיָה שְׁהִיתָה לוֹ זְכוּת אָבוֹת
 וְהוּא וּפְאֵי צְדִיק וְחֲסִיד כָּהֵן, כָּל שָׁפָן מִי שְׁאִין לוֹ
 זְכוּת אָבוֹת וְחוּטֵא לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ.

הַלְבוֹשׁ הַזֶּה שְּׁאֲמַרְנוּ הוּא [הֵם] מַה שְּׁאֲמַרוּ
 הַחֲבֵרִים, חֲלוֹק שָׁל רַבָּנָן שְׁמַתְלַבְּשִׁים
 בּוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שָׁל הַצְּדִיקִים שְׁגָנּוּ
 לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּמְהַ מְטוֹבוֹת וְעֲדוֹנִים
 לְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה
 אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבֶה לוֹ.

וְאֲנִי הִנְנִי מִבִּיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם עַל הָאָרֶץ. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (במדבר ט) הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר
 רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וַיִּקְרַע בָּם. וְכִי בְּמִקּוֹם
 אַחֵר לֹא רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה'? מַה שׁוֹנָה כָּאֵן
 שְּׁאֲמַר הִמָּה מִי מְרִיבָה, וְלֹא אַחֲרִים? אֵלֵא מִי
 הַמְרִיבָה הִלְלוּ הָיוּ וַדַּאי שְׁנַתְנוּ כַּח וְחֲזַק לְבַעֲלֵי

הָרִיז לְהַתְחִיב. מִשּׁוֹם שֵׁישׁ מִים מִתּוֹקִים וּמִים
מְרִירִים. יֵשׁ מִים צְלוּלִים וְיֵשׁ מִים עֲכוּרִים. יֵשׁ מִי
שָׁלוֹם וּמִי קִטְטָה. וְעַל זֶה, הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר
רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה', שֶׁהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם אֶת מִי
שֶׁלֹּא צָרִיךְ וְנִמְאָוּ בּוֹ. וְהוּוּ שְׁכָתוֹב וַיִּקְדָּשׁ בָּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי תּוֹקְיָה, אִם כֹּה, מַה זֶה וַיִּקְדָּשׁ? הָיָה
צָרִיךְ לְהִיזוֹת וַיִּקְדָּשׁוּ! אֵלֶּךָ תִּדְבָר עֲלֶיהָ.
וַיִּקְדָּשׁ - נִפְנָם מִי שֶׁלֹּא צָרִיךְ. כְּכִיכּוֹל שֶׁנִּפְנָמָה
הַלְבָּנָה. וַיִּקְדָּשׁ אֵינּוּ לְשִׁבַח כָּאֵן. וְאֵנִי הִנְנִי מִבִּיא
אֶת הַמַּבּוּל, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, לְהַבִּיא מִשְׁחִית עֲלֵיהֶם
כְּמוֹ שֶׁהֵם נִמְאָוּ בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֵיךְ לְרַשְׁעִים שֶׁלֹּא רוֹצִים לָשׁוּב
לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל חַטָּאֵיהֶם בְּעוֹד
שֶׁהֵם בְּעוֹלָם תְּזֶה. שֶׁכְּשֶׁאָדָם שָׁב וּמִתְנַחֵם עַל
חַטָּאוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ, וְכָל אוֹתָם
שֶׁמִּתְחִיבִים בְּחַטָּאֵיהֶם וְלֹא רָצוּ לָשׁוּב לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל [חַטָּאִים] חַטָּאֵיהֶם, אַחַר כֵּן [גַּל] יִפְלוּ
לְגִיהֵנָם וְלֹא יַעֲלוּ מִשָּׁם לְעוֹלָמִים.

בַּיָּמֵינוּ, מִשּׁוֹם שְׁחִזְקוֹ אֶת לְבָבְךָ כָּל אוֹתָם דּוֹרוֹ
 שֶׁל נֹחַ וְרָצוּ לְהִרְאוֹת חֲטָאִים בְּגִלּוֹי, הִבִּיֵא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם הַדִּין בְּאוֹתוֹ הַגָּנוּז. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, אִפְלוּ בְּשִׁחוּטֵי אָדָם בְּנִסְתָּר, הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רַחֲמָן. וְאִם שָׁב בֶּן הָאָדָם אֵלָיו, מִכִּסֵּה
 עֲלָיו וּמוֹחֵל לוֹ וּמוֹתֵר לוֹ. וְאִם לֹא, הוּא מְנַלֵּה
 אוֹתוֹ לְעֵינֵי כָל. מִנֵּיִן לָנוּ? מִסּוּטָה.

וְכֵן גַּם נִמְחוּ הַרְשָׁעִים הַלְלוּ מִהָאָרֶץ בְּגִלּוֹי. וְאִיךְ
 נִמְחוּ? אֵלָּא שֶׁהָיוּ יוֹצְאִים מַיִם, וְהָיוּ רוֹתְחִים
 מִהַתְּחוּם, וְעוֹלִים וּמַעֲבִירִים מֵהֶם אֶת עוֹרָם. וְכִיּוֹן
 שֶׁהָעֵבֶר מֵהֶם הָעוֹר - כִּף גַּם הַבָּשָׂר, וְלֹא נִשְׁאָרוּ
 אֵלָּא בְּעֲצָמוֹת שֶׁלָּהֶם בְּלִבָּה, לְקַיֵּם אֶת מַה שֶּׁכָּתוּב
 וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְכָל אוֹתָם הָעֲצָמוֹת נִפְרְדוּ זוֹ מִזֹּו
 וְלֹא נִשְׁאָרוּ בְּאַחַד, וַיִּמְחַל הָעֵבֶר מִהָעוֹלָם. רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר, וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ, מַה זֶה וַיִּמְחוּ? כִּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּמְחוּ מֵאָרֶץ חַיִּים. מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ, שְׂאִין
 לָהֶם תְּחִיָּה לְעוֹלָמִים וְלֹא יִקּוּמוּ בְּדִין.

וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 מִכָּאן קִיּוּם הַבְּרִית לְמַעְלָה בְּקִיּוּם
 הַבְּרִית לְמַטָּה, מִשְׁמַע שְׁפָתוֹב אִתְּךָ. וְאָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, מִכָּאן לְמִדְנֹה, שְׁפָשְׁהֲצַדִּיקִים בְּעוֹלָם,
 מִתְּקִיּוּם הָעוֹלָם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 דָּבָר נִסְתָּר הוּא, בְּשִׁהֲתַעֲזְרוּת תּוֹכֵר לְנִקְבָה
 בְּשִׁהוּא מְקַנָּא לָהּ

בַּא רְאִיה סוּד הַדָּבָר, בְּשִׁצְדִיק יֵשׁ בְּעוֹלָם, מִיֵּד
 הַשְּׂכִינָה לֹא זָוָה מִמֶּנּוּ וְהַשְּׁתוֹקְקוֹתָהּ בּוֹ. וְאִז
 הַשְּׁתוֹקְקוֹת שְׁלִמַעְלָה אֵלֶיהָ בְּאַהֲבָה בְּהַשְּׁתוֹקְקוֹת
 הַתּוֹכֵר לְנִקְבָתוֹ בְּשִׁהוּא מְקַנָּא לָהּ. וְעַל זֶה, וְהִקְמַתִּי
 אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. תְּהַשְּׁתוֹקְקוֹת מִתְּעוֹרְרַת בְּגִלְלָהּ.
 כְּמוֹ זֶה (בְּרֵאשִׁית י"ז) וְאֵת בְּרִיתִי אֶקִּים אֶת יִצְחָק.

וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיךְ אִתְּךָ, לְהִיּוֹת אֹת בְּרִיתִי
 בְּעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן וּבֹאֵת אֶל הַתְּבָחָה.
 שְׂאֵלְמָלֵא אֵינּוּ צַדִּיק [בְּרִית], לֹא יִכְנַס לְתִבְחָה. שְׁחֲרִי
 לֹא מִתְּחַפֵּר לְתִבְחָה, בַּק צַדִּיק. וְלִכְּנֹן וּבֹאֵת אֶל
 הַתְּבָחָה, וְחֲרִי זֶה נִתְּבָאֵר.

אמר רבי אלעזר, בכל זמן שפני אדם יאחזו
 בברית זו ולא יעזבו אותה, אין עם ולשון
 בעולם שיוכלו להרע להם. ונח החזיק בברית זו
 ושמר אותה, ולכן שמר אותו הקדוש ברוך הוא
 [וכל אשר לו]. וכל פני דורו לא שמרו אותה, ולכן
 העביר אותם הקדוש ברוך הוא מהעולם. וחרו
 נאמר, באותו חטא ממש שהם חטאו - באותו גזן
 נמחו מהעולם.

רבי יהודה היה מצוי לפני רבי שמעון, והיו
 עוסקים בפסוק הזה שכתוב (מלכים א יח)
 וירפא את מזבח ה' הקרום. מה זה וירפא? בא
 ראה, בימי אליהו כל ישראל עזבו את הקדוש
 ברוך הוא ועזבו את ברית המילה שלהם. כשפא
 אליהו וראה שעזבו בני ישראל ברית מילה הזו
 והעבירו מהם את הברית הזו.

כיון שראה כך אליהו, בא לתקן דבר במקומו.
 כיון שהקריב דבר למקומו - הכל התרפא.
 זהו שכתוב וירפא את מזבח ה' הקרום. זו ברית

הַמִּילָה [שָׂאָה לְתַקוֹן מִזְבַּח ה' הַהָרוּם בְּרִית הַמִּילָה] שֶׁנֶּעְזְבָה בְּעוֹלָם.
 וְכַתּוּב (שם) וַיִּקַּח אֱלֹהֵינוּ שְׁתֵּים עָשָׂרָה אַבְנִים
 בְּכֶסֶף שְׁבַטֵי בְנֵי יִעֲקֹב. וְהֵן תַּקוּן שֶׁל מִזְבַּח ה'.
 אֲשֶׁר הָיָה דְבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמִי.
 מָה הַטַּעַם נִזְכָּר בָּאֵן יִשְׂרָאֵל? אֵלָּא וְדַאי
 יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמִי וְדַאי לְהַתְעַלּוֹת לְמַעְלָה וּלְהַשִּׁיב
 אֶת בְּרִית הַמִּילָה לְמַקּוֹמָהּ. וְהִינוּ שְׁכַתּוּב (שם יט) כִּי
 עֲזָבוּ בְרִיתִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוּם כֵּךְ אֶת מִזְבַּח־תִּיךְ
 הָרַסוּ.

בֹּא רְאֵה, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל שָׁמְרוּ בְּרִית הַקְּדוּשָׁה,
 אִזְ עָשׂוּ קִיּוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וּכְשֶׁעֲזָבוּ אֶת
 הַבְּרִית הַזֹּאת, אִזְ לֹא נִמְצָא קִיּוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה,
 שְׁכַתּוּב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֻקּוֹת
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמְתִי. וְלָכֵן וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבַּח ה'
 הַהָרוּם. וְכִי זֶה רְפוּאָה? כֵּךְ זֶה וְדַאי, שְׁחֲרֵי מְקַיָּם
 אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהֶאֱמוּנָה תְלוּיָהּ בּוֹ.

בֹּא רְאֵה, גַּם כֵּךְ פְּנִיחָם, בְּשַׁעַת שֶׁקָּנְא לְמַעֲשֵׂה
 זְמַרִי, הִתְקִין אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת בְּמַקּוֹמָהּ, וְלָכֵן

בְּתוֹב (במדבר כה) הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְכִי יַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שְׂמֵשׁוֹם פְּנֵחָם הֲיִהָ? אִיזוֹ קִטְטָה הִיְתָה לוֹ לְפִנְחָם בְּבְרִית הַזֶּה? אֵלֶּא כָּאֵן נִקְשָׁר הַדָּבָר בְּמִקוֹמוֹ. הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי. וְמָה אֵיִתֵּן לוֹ? שְׁלוֹם [לְהִתְחַבֵּר בְּל אֶחָד בְּמִקוֹמוֹ] לְהִתְחַבֵּר הַבְּרִית בְּמִקוֹמָהּ, וְעַל זֶה הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּמָהוּ? שְׁלוֹם, שֶׁהוּא מְקוֹם לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ. מָה שְׁנִפְרַד מִמֶּנּוּ בְּחֻטָּאִים - בְּגִלְלוֹ הַתְּחַבֵּר בּוֹ. וְעַל זֶה, הוֹאִיל וְהוּא הִתְקִין הַדָּבָר בְּמִקוֹמוֹ, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה - וְהִיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהִנֵּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנָּא לֵאלֹהִיו.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אִיזֵן לָךְ דְּבָר בְּעוֹלָם שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַנָּא לוֹ כְּמוֹ חֻטָּא תְּבָרִית, כְּמוֹ שְׁנֵיאָמַר (ויקרא כו) תָּרַב נִקְמַת נָקָם בְּרִית. וּבֵא וּרְאֵה, לֹא הִשְׁלַם חֻטָּא דְּזֵר תְּמַבּוּל אֵלֶּא מִשּׁוֹם שֶׁחֻטָּאוֹ בְּהִשְׁחַתַּת דְּרָכָם עַל הָאָרֶץ, וְאִף עַל גַּב שְׁהִיו חוֹמְסִים זֶה אֶת זֶה, כְּפִתּוּב וּתְפִלָּא הָאָרֶץ חָמָס [וְחָמָס מִחֶבֶל הַיָּד, וְלִבָּן], וְכִתּוּב כִּי (דף סז ע"א) מְלָאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. מִכָּל מְקוֹם וְתַשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.

והנני משחיתם - מדה כנגד מדה. הנני משחיתם
בְּחַטָּא תַּחֲשַׁחְתָּהּ.

וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׁלֹא תִתְמַלְּאָה סְאֲתָם אֲלֵא בְּחַטָּא
הַחֲמָם שְׁהִיו חוֹמְסִים זֶה אֶת זֶה, שְׁהִיו רְעִים
לְשָׂמִים וְלִבְרִיּוֹת בֹּא רֵאָה כְּמָה מְמַנִּים מְלַמְעָלָה
שְׂמִפְקָדִים עַל קוֹלוֹת אֵלוֹ שְׂמוֹסְרִים תְּדִין עַל
חֲבְרִיָּהֶם עַל מָה שְׁעָשׂוּ לָהֶם, וְעַל זֶה כְּתוּב כִּי
מְלֵאָה הָאָרֶץ חָמָם מִפְּנֵיהֶם. וְלִכֵּן כְּתוּב וְהִנְנִי
מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר ה' לְנַח בֹּא אֶתָּה וְכֹל בֵּיתְךָ. אָמַר רַבִּי
שְׂמַעוֹן, לָמָּה בְּכַלָּם [אָמַר] אֱלֹהִים וְכֵאֵן יִי?
מָה שׁוֹנָה כֵּאֵן שְׁנֵאֵמַר ה', הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל
הַרְחֻמִּים? אֲלֵא סוּר הוּא שְׁלַמְדָּנוּ - אֵין דְּרָךְ אָרֶץ
שֶׁתְּקַבֵּל אִשָּׁה אֹרַח עֲמָה אֲלֵא בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָהּ.

אָף כֶּךָ [גַּם בַּת]. נַח רָצָה לְהַכְּנִים לְתַבָּה לְהַתְּחַבֵּר
עֲמָה, וְלֹא הָיָה [לוֹ] רְאוּי עַד שֶׁבַעַל הַתְּבָה יִתֵּן
לוֹ רִשׁוֹת לְהַכְּנִים [עֲמָה], שְׂכָתוּב בֹּא אֶתָּה וְכֹל בֵּיתְךָ
אֵל הַתְּבָה. וְלִכֵּן נִקְרָא כֵּאֵן ה', הַבַּעַל שֶׁל הַתְּבָה,

וְאִזּוּ נִכְנַס נֹחַ וְהִתְחַבֵּר עִמָּהּ. וְכֵן לְמַדְנֵנוּ שְׂאִין
רְשׁוֹת לְאוֹרַח לְהַכְנִס לְבֵית אֱלֹא בְרִשׁוֹת בְּעֵלָה,
בְּעַל הַבַּיִת. וְהוּ שְׂכָתוֹב אַחַר כֶּף וַיָּבֵא נֹחַ וְגו'.

בֹּא רֵאֵה מָה כָּתוּב, כִּי אֲתָךְ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי
בְּדוֹר הַזֶּה. מִכָּאֵן לְמַדְנֵנוּ שְׂלֵא יִקְבַּל אָדָם
אוֹרַח בְּבֵיתוֹ אִם הוּא חוֹשֵׁד בּוֹ שְׁהוּא רָשָׁע, אֱלֹא
אִם עוֹמֵד בְּעֵינָיו לְצְדִיק שְׂלֵא חָשׁוֹד בְּעֵינָיו כֻּלָּל.
וְהוּ שְׂכָתוֹב בֹּא אֲתָה וְכֹל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה. מָה
הַטַּעַם? מִשׁוּם כִּי אֲתָךְ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר
הַזֶּה.

וְלְמַדְנֵנוּ, שְׂאִם נָתַן לוֹ רְשׁוֹת לְבְדוֹ וְלֹא נָתַן רְשׁוֹת
לְכָל אוֹתָם שְׂבָאִים עִמּוֹ, לֹא יִכְנִס
אוֹתָם לְבֵית. וְהוּ שְׂכָתוֹב בֹּא אֲתָה וְכֹל בֵּיתְךָ אֵל
הַתְּבָה. לְכֹלם נָתַן רְשׁוֹת לְהַכְנִס. וּמִפְסוּק הַזֶּה
לְמַדְנֵנוּ סוּד דְּרָךְ אֶרֶץ. [ד"א בֹּא אֲתָה וְכֹל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה וְגו'].

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים כד) לְדוֹד מְזוֹמֹר לֵה' תֶּאֱרֹץ
וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיֵּשְׁבִי בָהּ. הֲרִי שְׂנִינֵנוּ, לְדוֹד
מְזוֹמֹר - שְׂאֵמֵר שִׁירָה וְאַחַר כֶּף שְׂרָתָה עֲלֵיו רוּחַ

הַקִּדְשׁ. מִזְמוֹר לְדָוִד - שִׁשְׁרֵתָה עָלָיו רוּחַ הַקִּדְשׁ
וַאֲחֵר כַּף אָמַר שִׁירָה.

לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ - פָּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל אָרֶץ
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אָרֶץ הַקְּדוּשָׁה. וּמְלוֹאָהּ זֶה
הַשְׂכִּינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרֵי הַיּוֹם-ב ה) כִּי מָלְא כְבוֹד
ה' אֶת בֵּית ה', וְכָתוּב (שְׁמוֹת מ) וְכְבוֹד ה' מָלְא אֶת
הַמִּשְׁכָּן. לָמָּה מָלְא וְלֹא מָלְא? אֵלֶּא מָלְא וְדָא,
שֶׁהַתְּמִלָּא מֵהַכֹּל, שֶׁהַתְּמִלָּא מֵהַשֶּׁמֶשׁ. הַלְכָּנָה
שְׁלֵמָה בְּכֹל הַצְּדָדִים. מָלְא מְכַל טוֹב שְׁלֵמָעֵלָה,
כְּמוֹ הָאוֹצֵר הַזֶּה שֶׁהַתְּמִלָּא מְכַל טוֹב שֶׁל הָעוֹלָם,
וְעַל זֶה כָּתוּב לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. תִּבְּל וַיֵּשְׁבֵי בָּהּ
- אֵלֹו שְׂאָר הָאָרְצוֹת.

דְּבָר אַחֵר, לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ - זֶה אָרֶץ הַקְּדוּשָׁה
הָעֲלִיזָנָה שֶׁהַקְּדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בָּהּ.
וּמְלוֹאָהּ - אֵלֹו נְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים [ד"א שְׁבִלָם מִמְּלָאִים אוֹתָהּ]
מֵתְמִלָּאֵת [ד"א שְׁמֵתְמִלָּאֵת] מֵהֶם מִכַּח עֲמוּד אַחֵר
שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו. וְאִם תֵּאמַר עַל אַחֵר עוֹמֵד.

בֹּא רֵאֵה מַה כָּתוּב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל יָמִים
יִסְדָּה.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

עַל יָמִים יִסְדָּה (תהלים כד) - אֱלוֹ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל
הַגְּדוֹלִים שִׁיִּסְדּוּ תוֹרָה וְחֻכְמָה שֶׁנִּקְרְאוֹת הַיָּם
הַגְּדוֹל, וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הֹלְכִים
אֶל הַיָּם. וְעַל נְהָרוֹת - אֱלוֹ הַתְּלַמִּידִים שֶׁהֵם
הַגְּדוֹלִים מִתְנַהֵר, וְכֵן הָרַב גְּדוֹל מִן הַתְּלַמִּידִים,
וְהֵם מְתַדְּרִים אֶת הָרַב בְּקִשְׁיוֹתֵיהֶן, וְהוּא מְתַרְץ
לָהֶם כָּל הַקִּשְׁיוֹת וְאֵינּוּ מִתְרַשֵּׁל, כְּמוֹ הַנְּהָרוֹת
שֶׁנִּמְשָׁכִים לָיִם וְאֵינּוּ מְלֵא, שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַנְּחָלִים
הֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְהִרְאֵה - אָמְרוּ אַחֲרַי כֵּן, מִי
יַעֲלֶה בְּחַר ה', כִּי אֵין מַעֲשֶׂה בְּלֹא חֻכְמָה, כִּי
חַתְּלָמוֹד מִבֵּיא לְיַדִּי מַעֲשֶׂה: ע"כ מִהַשְּׁמִטוֹת.

כִּי הוּא, מִי הוּא? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר הוּא עֲשָׂנוּ, וְכָתוּב (איוב כח) כִּי הוּא
לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט.

על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה - אלו שבעה
 עמודים שעומדת הארץ עליהם וממלאים
 אותה, והיא מתמלאת מהם. איך מתמלאת מהם?
 בשעה שמתרבים הצדיקים בעולם, אז הארץ הו'
 עושה פרות ומתמלאת מהכל.

ובשעה שמתרבים הרשעים בעולם, אז פתוב (שם)
 (ד) אלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש.
 אלו מים מני ים - זו הארץ הקדושה שאמרנו
 שנשקית מהשקאה עליונה. ונהר יחרב ויבש -
 אותו העמוד האחד שעומד עליה להיות מואר
 ממנו. ונהר יחרב ויבש - כמו שנאמר (ישעיה נז)
 הצדיק אבד.

ואמר רבי יהודה, באותו זמן שנאבדים אותם
 רשעים מהעולם, הקדוש ברוך הוא [עצוב]
 [מסתכל] משתדל על העולם ולא רואה מי שמגן
 [שעומד] עליו. ואם תאמר הרי נח, שהיה לו להגן על
 [דורו] עצמו ולהוציא ממנו תולדות לעולם - והו'

שְׁכַתּוֹב כִּי אֶתְךָ רָאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה.
וְיִקְא בְּדוֹר הַזֶּה.

רַבִּי יוֹסִי ^(דף סז ע"ב) אָמַר, בְּדוֹר הַזֶּה זֶה שָׂבַח שְׁלוֹ,
שְׁתֵּיהֶם בְּאוֹתוֹ דוֹר רָשָׁע, וְנִמְצָא כָּל כֶּךָ אִישׁ
צְדִיק תָּמִים ^[נבאי ולא בדורו, אלא] [ס"א וזה שליו] וְאֶפְלוּ בְּדוֹרוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה, אֲבָל לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִגֵּן עַל הָעוֹלָם,
מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִמְצְאוּ עֲשָׂרָה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית יח) אֲוִלִי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה, וְלֹא נִמְצְאוּ שָׁם.
גַּם כָּאֵן לֹא נִמְצְאוּ עֲשָׂרָה, אֲלָא הוּא וְשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
וְנִקְבוּתֵיהֶם, וְלֹא הָיוּ עֲשָׂרָה.

בְּתַרֵּי תוֹרָה (בְּזוֹהַר יִשְׁן נִמְצָא זֶה)

השלמה מזהה שמטות (סימן יב)

מֵה הַשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח כְּשִׁינָא מִהַתְּבָה
וְרָאָה אֶת הָעוֹלָם חָרֵב, וְהִתְחִיל לְבָכוֹת לְפָנָיו
וְאָמַר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, נִקְרְאתָ רַחוּם, הָיָה לָךְ
לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְכוּ' הַשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְאָמַר: רוּעָה שׁוֹטָה, עֲכָשׂוּ אֶתָּה אוֹמֵר אֶת זֶה?
לְמָה לֹא אָמַרְתָּ בְּשַׁעָה שֶׁאֲמַרְתִּי לָךְ כִּי אֶתְךָ

רֵאִיתִי צְדִיק לְפָנַי וְגו', וְאַחַר הִנְנִי מֵבִיא אֶת
 הַמַּבּוּל מִיָּם, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה לְךָ תִּבְתָּ עֲצִי גִפְרִי?
 כָּל זֶה הִתְעַכְּבְתִּי וְאָמַרְתִּי לְךָ כִּדִּי שֶׁתִּבְקַשׁ רַחֲמִים
 עַל הָעוֹלָם, וּמֵאִזְ שִׁשְׁמֵעֶת שֶׁתִּנְצֵל בַּתִּבְתָּ, לֹא
 נִכְנַס בְּלִבְךָ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם, וְעָשִׂיתָ
 תִּבְתָּ וְנִצַּלְתָּ, וְכַעֲתָ, אַחַר שֶׁנֶּאֱבַד הָעוֹלָם, פְּתַחְתָּ
 פִּיךָ לֵאמֹר לְפָנַי בַּקְּשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים!?! כִּיּוֹן שֶׁרָאָה
 נַח כֵּן, הִקְרִיב קַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת, שְׂכַתוֹב (בראשית ח)
 וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר
 וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן, בֵּא רֵאָה מַה בֵּין צְדִיקִים שְׁחִיו
 לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אַחַר נַח וּבֵין נַח. נַח לֹא הִגִּין
 עַל הָדוֹר וְלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם בְּאַבְרָהָם, שְׁכִיּוֹן
 שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם (שם יח) וַעֲקַת
 סֹדֶם וְעַמּוֹרָה כִּי רָבָה - מִיָּד נִגְשׂ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
 וְגוֹמֵר, וְהִרְבָּה תַחֲנוּנִים לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 עַד שֶׁשָּׂאֵל שָׂאֵם יִמָּצֵא עֲשָׂרָה צְדִיקִים, שְׂיִכַפֵּר
 לְכָל הַמָּקוֹם בְּעִבּוֹרָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם שְׁחִיו בְּעִיר

עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים, ולפיכך
לא התפלל.

אחר כך בא משה והתפלל והגן על דורו. כיון
שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות לב) סרו מהר
מן הדרך - מיד עמד משה בתפלה, ויחל משה
וגומר, עד שאחותו חלחלה. רבותינו אמרו, לא
הניח משה לקדוש-ברוך-הוא עד שנתן נפשו
עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא, שכתוב
(שם) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. אמר
רבי יוסי, מכאן (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי
משה בחירו עמד בפרץ לפניו.

אמר רבי יהושע, מה ראה נח שלא בקש רחמים
על דורו? אמר בלבו, אולי לא אמלט,
שכתוב (בראשית ז) כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור
הזה, כלומר לפי הדור, ולפיכך לא בקש רחמים
עליהם. אמר רבי אלעזר, אפלו כך היה לו לבקש
רחמים על העולם, משום שנות לקדוש-ברוך-הוא
מי שיאמר טוב על פניו, מנין לנו? מנדעון בן

יִוָּאֵשׁ, שְׁלֹא הָיָה צַדִּיק וְלֹא בֶן צַדִּיק, וּמִשּׁוֹם
 שָׁאֵמַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 (שׁוֹפְטִים ו') לֵךְ בְּכַחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד
 מִדִּיּוֹן. מַה זֶה בְּכַחֲךָ זֶה? הַטּוֹב שָׁאֵמַרְתָּ עַל בְּנֵי.
 ע"כ מההשמטות.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבִּיו, הֲרֵי שְׁנֵינוּ,
 בְּשַׁעַה שְׁהָעוֹלָם מִתְמַלֵּא בַּחֲטָאֵי בְּנֵי אָדָם
 וְהַדִּיּוֹן יוֹצֵא - אֵיזוֹ לְאוֹתוֹ צַדִּיק שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם,
 שֶׁהוּא נִתְפָּס בַּחֲטָאֵי הָרָשָׁעִים בַּתְּחִלָּה. אֵיךְ נִצַּל
 נַח שְׁלֹא נִתְפָּס בַּחֲטָאֵיהֶם? אָמַר לוֹ, הֲרֵי נֹאמַר
 שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ תוֹלְדוֹת
 לְעוֹלָם מִתּוֹךְ הַתְּבָחָה. וְעוֹד, שְׁחֲרֵי הַדִּיּוֹן לֹא יִכַּל
 לְשַׁלֵּט עָלָיו, מִשּׁוֹם שֶׁחָיָה טָמִיר וְנִסְתָּר בַּתְּבָחָה
 וְהַתְּבָחָה מִהָעֵינַי.

וּבֹא וּרְאֵה, כְּתוּב (צַפְנִיָּה ב') בְּקִשּׁוֹ צַדִּיק בְּקִשּׁוֹ עֲנֹה
 אֲוִלֵי תִסְתְּרוּ בְּיוֹם אַף ה'. וְנַח בְּקִשׁ צַדִּיק,
 וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַתְּבָחָה וְנִסְתָּר בְּיוֹם אַף ה', וְעַל זֶה
 הַדִּיּוֹן לֹא יִכַּל לְשַׁלֵּט וּלְקַטְרַג עָלָיו. כָּאֵן נִרְמָז

לְאוֹתָם קְרוּשִׁים עֲלִיזִים לְדַעַת בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת
הַקְרוּשׁוֹת הָעֲלִיזוֹת הַהַפּוּךְ שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת כ"ב
לְהַכּוֹת אֶת אוֹתָם הַרְשָׁעִים, וְעַל זֶה וַיִּמְחוּ מִן
הָאָרֶץ כְּתוּב. בֹּא אִתָּה וְכֹל בֵּיתְךָ.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לַיָּמִין מִשָּׁה זְרוּעַ
תַּפְּאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם
עוֹלָם [זְרוּעַ תַּפְּאֲרָתוֹ] - זוֹ זְכוּת שֶׁל אֲבָרָהָם, שֶׁהוּא
הַיָּמִין מִמִּשָּׁה, תַּפְּאֲרַת שֶׁל מִשָּׁה, וּמִשׁוֹם כֶּךָ בּוֹקֵעַ
מַיִם מִפְּנֵיהֶם, שֶׁהֲרִי הַזְכוּת שֶׁל אֲבָרָהָם הִיא
בּוֹקֵעַת מַיִם. וְכֹל זֶה לָמָּה? לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם
בֹּא רֵאֵה מַה בֵּין מִשָּׁה לְשָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. בְּשָׁעָה
שֶׁאָמַר הַקְרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה (שמות לב)
וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי וְגו', וְאֵעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גְדוֹל וְגו'
- מִיָּד אָמַר מִשָּׁה, וְכִי אֵעֻז בְּיָנֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁבְלִי? כָּעַת יֹאמְרוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁאֲנִי
הֲרִגְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה נַח.

שְׁפִינֵן שֶׁאָמַר לוֹ הַקְרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיִּצְלִל אוֹתוֹ
בַּתְּבָה, [כְּמוֹ שֶׁאָמַר] שְׁכַת־טוֹב וְאֲנִי הַנְּנִי מִכִּיָּא

אֶת הַמַּבּוּל מִיָּמַי וְגו', וְכַתּוּב וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם
 אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְאֲנִי הִנְנִי מִקִּים אֶת
 בְּרִיתִי וְגו' וּבֹאֵת אֵל הַתְּבָה - כִּיֹּן שֶׁאָמַר לוֹ
 שְׂיִנְצֵל הוּא וּבְנָיו, לֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם
 וְנִאֲבָדוּ. וּמִשּׁוֹם כֵּן נִקְרָאִים מִי הַמַּבּוּל עַל שְׁמוֹ,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נד) כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִי נַח.

אָמַר מֹשֶׁה, כָּעֵת יֹאמְרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁאֲנִי הִרְגַּתִּי
 אוֹתָם מִשּׁוֹם שֶׁאָמַר לִי וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי
 גָּדוֹל. כָּעֵת טוֹב לִי שֶׁאֲמוֹת וְלֹא יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל.
 מִיָּד - וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. בִּקֵּשׁ רַחֲמִים
 עֲלֵיהֶם וְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּתְּחִלָּה כִּשְׁבַקְשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם
 מָה אָמַר? לָמָּה ה' יַחֲרֶה אִפְּךָ בְּעַמּוֹ. וְכִי
 הִדְבָּר הַזֶּה אֵיךְ אָמַר אוֹתוֹ מֹשֶׁה לָמָּה, וַחֲרִי עָבְדוּ
 בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עָשׂוּ לָהֶם עֲגוֹל
 מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹה וְגו', וּמֹשֶׁה אָמַר
 לָמָּה? אֱלֹה כֵּן לְמַדְנֵנו, מִי שֶׁמְרַצֶּה אֶת הָאֱחָר, לֹא

צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת אוֹתוֹ חֲטָא [שְׁחוּא] לְגִדּוֹל, אֲלֵא
 יִקְטִין אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְאַחַר כֵּן יִגְדִיל אוֹתוֹ לְפָנָיו
 הַאֲחֵר [הַרְשָׁע], שְׁכַתּוּב אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה.

וְלֹא עֲזַב אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׁמֹסֵר עֲצָמוֹ
 לְמִיתָה, שְׁכַתּוּב וְעָתָה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם
 וְאִם אִין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתָבְתָ. וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְחַל לָהֶם, שְׁכַתּוּב וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה
 וַנּוֹ. וְנַח לֹא עָשָׂה כֵּן, אֲלֵא רָצָה לְהַנְצִיל, וְעֲזַב אֶת
 כָּל הָעוֹלָם.

וּבְכָל פַּעַם שְׁחַדִּין שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, רוּחַ הַקְדוּשׁ
 אוֹמְרָת: אוֹי שְׁלֹא נִמְצָא כְמוֹ מִשָּׁה,
 שְׁכַתּוּב (ישעיה סג) וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מִשָּׁה עֲמוֹ אֵיחָה
 הַמַּעֲלִים מַיִם וַנּוֹ, שְׁכַתּוּב (שמות יד) וַיֹּאמֶר ה' אֵל
 מִשָּׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי. שְׁחַרֵי בְּתַפְלָה הוּא הַעֲלָה
 אוֹתָם מֵהַיָּם, וּמִשׁוֹם שְׁשָׁם עֲצָמוֹ בְּתַפְלָה עַל
 יִשְׂרָאֵל בָּיָם, נִקְרָא [על שְׁמוֹ] הַמַּעֲלִים מַיִם, שְׁחַוָּא
 הַעֲלָה אוֹתָם מֵהַיָּם.

אֵיךָ הַשָּׁם בְּקִרְבוֹ אֶת רוּחַ קְדָשׁוֹ - וְהוּ מַעֲשֶׂה,
 שֶׁהַשָּׂרָה ^(דף סח ע"א) שְׂכִינָה בֵּין יִשְׂרָאֵל. מוֹלִיכֶם
 בְּתַהֲמוֹת - בְּשִׁנְכֶקְעוּ הַמַּיִם וְהִלְכוּ בְּתוֹךְ תַּתְּהוֹם
 בַּיַּבְשָׁה שֶׁקָּבְאוּ הַמַּיִם [וְהַכֹּל נֹאמֵר עַל מִשְׁחָה] [נ"א וְעַל זֶה נִקְרָא
 מִשְׁחָה עֲמוֹן], מִשׁוֹם שֶׁמִּסֵּר עֲצָמוֹ עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, אֵף עַל גַּב שְׂעָדֶיךָ הָיָה נַח, אֵינּוּ בְּדַאי [בְּרִי]
 שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִגַּן עַל הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵוֹ.

בֵּא רְאֵה, מַעֲשֶׂה לֹא תִלָּה הַדְּבָר בְּזִכּוֹתָו, אֵלֹא
 בְּזִכּוֹת הָאֲבוֹת הָרִאשׁוֹנִים, אֲבָל לְנַח לֹא הָיָה
 לוֹ כְּמֵה שֶׁיִּתְּלָה בְּזִכּוֹת כְּמוֹ מַעֲשֶׂה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וְעַם כָּל זֶה, כִּינּוֹן שֶׁאָמַר לוֹ תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ, הָיָה לוֹ לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם
 רַחֲמִים. וְתִקְרָבֵן שֶׁתְּקָרִיב אַחַר כֵּן - שֶׁיִּקְרִיב אוֹתוֹ
 מִקֵּדָם לְזֶה, אוֹלֵי יִשְׂרָאֵל חִפְעִים מִהָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת, שֶׁהָרִי רִשְׁעִי
 הָעוֹלָם הָיוּ מִכְּעִיסִים לְפָנָי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְהוּא יִקְרִיב קְרִבָּן?! אֵלֹא וְדַאי נַח פּוֹחֵד עַל
 עֲצָמוֹ הָיָה בְּשִׁבְלֵי שְׁלֹא יִפְגַּע בּוֹ הַמָּוֶת בְּתוֹךְ

רשעי העולם, שהיה רואה מעשיהם הרעים בכל יום ואיך מכעיסים לפני הקדוש ברוך הוא כל יום.

רבי [אלעזר פתח] יצחק אומר, כל פעם שמתרבים

רשעי העולם, הצדיק שנמצא ביניהם נתפס

בראשונה, שפתוב (יחזקאל 5) וממקדשי תחלו.

ושנינו, אל תקרי ממקדשי אלא ממקדשי. ואיך

השאר הקדוש ברוך הוא את נח בין כל אותם

הרשעים? אלא כדי שיעשו ממנו תולדות לעולם,

שהיה צדיק כראוי.

ועוד, שהוא התרה בהם כל יום ויום ולא קבלו

ממנו, וקיים בנפשו את הפסוק שפתוב (שם

ג) ואתה כי הזהרת רשע וגו', וכתוב ואתה את

נפשך הצלת. מכאן שכל מי שמזהיר את הרשע

- אף על גב שלא קבל ממנו, הוא מציל את

עצמו, ואותו רשע נתפס בכתאו. ועד כמה יזהיר

אותו? עד שיבה אותו, ויהי פרשוה החברים.

רבי יוסי היה מצוי לפני רבי שמעון יום אחד.

אמר לו, מה ראה הקדוש ברוך הוא

לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל חַיֹּת הַבֶּרֶךְ וְעוֹף הַשָּׁמַיִם עִם
הַרְשָׁעִים? אִם בְּנֵי הָאָדָם חָטְאוּ, בְּהִמּוֹת וְעוֹפוֹת
הַשָּׁמַיִם וְשָׂאֵר הַבְּרִיּוֹת מָה חָטְאוּ? אָמַר לוֹ, מַשּׁוּם
שֶׁכִּתּוּב כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ.
כֹּלָם הָיוּ מַשְׁחִיתִים וְדָרְכֵיהֶם. עֲזֹבוּ אֶת מִינֵם
וְנִדְבְּקוּ בְּמִין אֲחֵר.

בַּיָּא רֵאָה, אוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם נִרְמוּ כֹּךְ לְכָל
הַבְּרִיּוֹת, וְרָצוּ [לְהַשְׁבִּיחַ] לְהַכְחִישׁ מִעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, וְהֵם נִרְמוּ לְכָל הַבְּרִיּוֹת לְהַשְׁחִית דְּרָכָם
כְּמוֹ שֶׁהֵם הִשְׁחִיתוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתֶּם
רְצִיתֶם [לְהַשְׁבִּיחַ] לְהַכְחִישׁ מִעֲשֵׂי יְדֵי? אֲנִי אֱשָׁלִים
רְצוֹנְכֶם, וּמַחֲתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל
פְּנֵי הָאָדָמָה. אַחֲזִיר הָעוֹלָם לְמִים כְּמוֹ שֶׁחָיָה
בַּחֲתָחֵלָה, מִיַּם בְּמִים, וְחָרִי נִתְּבָאֵר. מִכָּאֵן וְחֵלְאָה
אֶעֱשֶׂה בְּרִיּוֹת אַחֲרוֹת בְּעוֹלָם בְּרֵאשִׁי.

וַיִּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׂי בָנָיו אִתּוֹ. רַבִּי חֵינַח
פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה כג) אִם יִסְתַּר אִישׁ
בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. כַּמָּה הֵם בְּנֵי

אָדָם אֲטוּמֵי לֵב וּסְתוּמֵי עֵינַיִם שְׁלֵא מִשְׁנִיחִים וְלֹא יוֹדְעִים בְּכַבּוֹד רַבּוֹנָם, שְׁפָתוֹב בּוֹ הֲלוֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מֵלֵא. אֵיךְ רוֹצִים בְּנֵי אָדָם לְהַסְתִּיר מִחֲטָאֵיהֶם וְאוֹמְרִים מִי רוֹאֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ, וְכָתוּב (ישעיה כט) וְהָיָה בְּמַחֲשָׁב מַעֲשֵׂיהֶם. לָאֵן יִחַבְאוּ מִפְּנֵינוּ?.

לְמַלְךְ שְׁפָנָה פְּלִטְרִין וְעֵשָׂה תַחַת הָאָרֶץ מְחִלּוֹת נִסְתָּרוֹת. לְיָמִים מָרְדוּ בְּנֵי הָאָרְמוֹן בְּמַלְךְ. הַקִּיף [צער] עֲלֵיהֶם הַמְּלָךְ בְּנִיכּוֹת. מָה עָשׂוּ? נִכְנְסוּ וְהִחֲבִיאוּ עֲצָמָם תַּחַת נִקְבֵי הַמְּחִלּוֹת. אָמַר הַמְּלָךְ, אֲנִי עֲשִׂיתִי אוֹתָם, וּמִלְּפָנַי אַתֶּם רוֹצִים לְהִתְחַבֵּא? זְהוּ שְׁפָתוֹב אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֵנוּ נְאֻם ה'? אֲנִי הוּא שְׁעֲשִׂיתִי מְחִלּוֹת וְעֲשִׂיתִי חֲשָׁד וְאוֹר, וְאַתֶּם אֵיךְ תּוּכְלוּ לְהִתְחַבֵּא מִלְּפָנַי?! בַּא רְאֵה, כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא לְפָנַי רַבּוֹנוּ וּמִמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ לְהַסְתִּיר, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה בּוֹ דִין בְּנִלְוֵי. וּכְשֶׁהָאָדָם מְטִיחַ עֲצָמוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לְהַסְתִּירוֹ שְׁלֵא יִרְאֶה בְּיוֹם אָף ה'.

שְׁנֵי אֵי שְׁצַרְיָךְ לוֹ לְאָדָם (דף סח ע"ב) שְׁלֹא לְהִרְאוֹת לְפָנַי
הַמְשַׁחִית בְּשִׁשּׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם שְׁלֹא יִסְתַּכַּל בּוֹ,
שְׁתֵּרֵי כָּל אֱלוֹ שְׁנֵי אֵי לְפָנָיו, יֵשׁ לוֹ רְשׁוֹת
לְהִשְׁחִית.

וְזֶהוּ מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כָּל אָדָם שֶׁעִינָיו רְעָה
- עֵין הַמְשַׁחִית שׁוֹרָה עָלָיו. וְהוּא נִקְרָא
מְשַׁחִית הָעוֹלָם. וְצַרְיָךְ הָאָדָם לְהִשְׁמַר מִמֶּנּוּ וְלֹא
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כִּדְרֵי שְׁלֹא יִנָּזֵק [לְפָנָיו], וְאִסּוּר לְקַרֵּב
אֵלָיו בְּהִתְנַלּוֹת. וּמִשּׁוּם כֵּן צַרְיָךְ לְהִשְׁמַר מֵאִישׁ
רַע עֵין, וּמִלְּפָנַי מִלְּאֵף הַמּוֹת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

[ועל זה] מַה כָּתוּב בְּבִלְעָם? (במדבר כד) וַיֵּנְאֵם הַגִּבּוֹר
שִׁתָּם הָעֵין. שְׁעֵין רְעָה הִיְתָה לוֹ, וּבְכָל מְקוֹם
שֶׁהָיָה מִסְתַּכַּל בּוֹ, הָיָה מִמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת רוּחַ
הַמְשַׁחִית. וְלִכֵּן רָצָה לְהִסְתַּכַּל בְּיִשְׂרָאֵל, כִּדְרֵי
לְהִשְׁמִיד בְּכָל מְקוֹם שֶׁעִינָיו הָיוּ מִסְתַּכַּלּוֹת. מַה
כָּתוּב? וַיֵּשֶׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו. שְׁזַקַּף עֵין אַחַת
וְהִנְמִיד עֵין אַחַת כִּדְרֵי לְהִסְתַּכַּל עַל יִשְׂרָאֵל בְּעֵין
רְעָה.

בַּיָּא רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שָׁכֵן
 לְשַׁבְּטָיו. וַרְאָה אֶת־שְׂכִינָה מְכֻסָּה עֲלֵיהֶם
 וְרוֹבְצֵת עֲלֵיהֶם מִתְקַנֶּת בְּשָׁנִים עֶשְׂרֵי שַׁבָּטִים
 פִּתְחֹתֶיהָ, וְאִין יְכוּלוֹת עֵינָיו לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם. אָמַר,
 אֵיךְ אוֹכַל לָהֶם, שְׁחֵרֵי רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה רוֹבְצֵת
 עֲלֵיהֶם וּמְכַסֶּה אוֹתָם בְּכַנְפֶיהָ? זְהוּ שְׁכַתוּב כָּרַע
 שָׁכֵב בְּאָרֵי וּכְלָבִיא מִי יְקִימוּנוּ. מִי יְקִימוּנוּ מֵעֲלֵיהֶם
 כְּדֵי שְׂיִתְנַלוּ וְתִשְׁלַט עֲלֵיהֶם הָעִין.

וְעַל זֶה רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַסּוֹת אֶת נֶת,
 לְהַסְתִּיר מִהָעִין, שְׁלֵא תוֹכַל רוּחַ הַטְּמֵאָה
 לְשַׁלֵּט עָלָיו כְּדֵי שְׁלֵא יִשְׁחַת, וְחֵרֵי נִתְבָּאָר. וַיָּבֵא
 נֶת, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר לְהַסְתִּיר מִהָעִין. מִפְּנֵי מִי
 הַמְּבוּל, [שְׁחֵרֵי] הַמַּיִם דְּחִקּוּ אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
 רָאָה מִלְּאֵךְ הַמַּנּוֹת שְׁחֵיָה בָּא [אֵלָיו] וְלִבֵּן נִכְנָם לְתַבָּה
 וְנִשְׁמַר בָּהּ שָׁנִים עֶשְׂרֵי חֲדָשִׁים [שָׁל הַשָּׁנָה]. וְלָמָּה שָׁנִים
 עֶשְׂרֵי חֲדָשִׁים? נִחְלְקוּ בָּהּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה.
 הָאֶחָד אָמַר שָׁנִים עֶשְׂרֵי חֲדָשׁ שְׁכַךְ הוּא דִּין
 הַרְשָׁעִים. וְאֶחָד אָמַר לְהַשְׁלִים צְדִיק [נִיֵּא צְדִיק] שְׁתִּים

עֲשֵׂרָה דְרָגוֹת וּשְׁאָר הַדְרָגוֹת שֶׁהָיוּ רְאוּיִים לְצֵאת
מִהַתְּכָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁשֵׁה חֲדָשִׁים הֵם בְּמִים וְשֵׁשֶׁה
חֲדָשִׁים בְּאֵשׁ, וַחֲרִי כָּאֵן הָיוּ מִים, וְלָמָּה שְׁנַיִם
עֲשָׂר חֲדָשִׁים? אָמַר [לוי] רַבִּי יוֹסֵי, בְּשָׁנֵי דִינֵי הַגִּיחָנִם
נְדוּנוּ - בְּמִים וְאֵשׁ. בְּמִים - שְׁחֵמִים שֶׁיִּרְדּוּ עֲלֵיהֶם
מִלְמַעְלָה הָיוּ צוֹנְנִים כְּשֶׁלָּג. וּבְאֵשׁ - שְׁחֵמִים
שֶׁיִּצְאוּ מִלְמַטָּה הָיוּ רוֹתְחִים כְּאֵשׁ. וְעַל זֶה בְּדִין
הַגִּיחָנִם נְדוּנוּ - בְּאֵשׁ וּמִים [וְלָכֵן שְׁנַיִם עֲשָׂר חֲדָשִׁים הָיוּ. שֶׁאָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, דִּין הַרְשָׁעִים בְּגִיחָנִם הֵם שְׁנַיִם עֲשָׂר חֲדָשִׁים. וַחֲרִי פְּרִשׁוּתָּהּ. וְעַל זֶה כָּל
אוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם נְדוּנִים בְּשָׁנֵי דִינֵים הַלְלוּ - בְּמִים וְאֵשׁ] עַד שֶׁחֲשָׁמְדוּ
מִן הָעוֹלָם. וְנַח הָיָה מִסְתַּתֵּר בַּתְּכָה וְהַתְּכָסָה מִן
הָעִיז וְהַמְשָׁחִית וְלֹא קָרַב אֱלֹיו, וְהַתְּכָה הָיְתָה
שָׂטָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּכָה
וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַרְבָּעִים יוֹם לָקוּ, שְׁכָתוּב וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים
יוֹם עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכֹל שְׁאָר הַזְּמַן
נִמְחָו מִהָעוֹלָם. וְהוּא שְׁכָתוּב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. אוֹי

לָהֶם לְאוֹתָם רְשָׁעִים, שְׁהָרִי לֹא יִקוּמוּ לְחַיּוֹת
 בְּעוֹלָם לְעַמֵּד בְּדִין. וְהוּ שְׁכַתּוֹב וַיִּמְחוּ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) שָׁמַם מַחִיתָ לְעוֹלָם וָעַד. שֶׁאֵפְלוּ
 לְעַמֵּד בְּדִין לֹא יִקוּמוּ.

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבַח וַתָּרַם מֵעַל הָאָרֶץ. רַבִּי אֲבָא
 פָּתַח, (שם נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָהּ. אוֹי לָהֶם לְרְשָׁעִים שְׁחוּטָאִים
 וּמְרַגְזִיִּים אֶת רַבּוֹנָם בְּכָל יוֹם, וּבְחַטָּאֵיהֶם דּוֹחִים
 אֶת הַשְּׂכִינָה מִן הָאָרֶץ, וְגוֹרְמִים שְׁתַּסְתַּלֵּק מִן
 הָעוֹלָם. וְהַשְּׂכִינָה נִקְרָאת אֱלֹהִים, וְעֲלֶיהָ כָּתוּב
 רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

בֵּא רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבַח, שְׁדַחוּ
 אוֹתָהּ תְּחוּצָה. וַתָּרַם מֵעַל הָאָרֶץ, שְׁלֹא
 שׁוֹרָה בְּעוֹלָם וְהַסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁהִיא מִסְתַּלְקָת
 מִהָעוֹלָם, הָרִי אֵינן מִי שֵׁיִשְׁגִּיחַ בְּעוֹלָם, וְאִזּוּ הַדִּין
 שׁוֹלֵט [הַדִּין] עֲלָיו. וּכְשֶׁיִּמְחוּ רְשָׁעֵי הָעוֹלָם וַיִּסְתַּלְקוּ
 מִמֶּנּוּ [מִהָעוֹלָם], הַשְּׂכִינָה מְחֻזְרָה אֶת מְדוּרָה לְעוֹלָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא, אִם כָּה, תְּרִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
שְׁנַמְחוּ הָרְשָׁעִים שְׁתִּיּוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, אִזּוּ לָמָּה
לֹא תוֹרָה הַשְׂכִּינָה לְמִקְוֵמָה כְּבַתְּחִלָּה? אָמַר לוֹ,
מִשּׁוּם שְׂלֵא נִשְׁאַרוּ בָּהּ שְׂאָר צְדִיקֵי הָעוֹלָם, אֵלֶּא
[אָגַל] בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֲלָכוּ, יִרְדָּה וְשָׁמָּה אֵת (דף סט ע"א)
מְדוֹרָה עִמָּהֶם. וְכֵּן בְּאֶרֶץ נְכַרְיָה אַחֲרַת לֹא
נִפְרְדָּה מֵהֶם - כָּל שֶׁבֶן אִם נִשְׁאַרוּ בְּאֶרֶץ תְּקִדוֹשָׁה.
וְתִרִי אֶמְרֵנוּ. בְּכָל הַחֲטָאִים שֶׁל רְשָׁעֵי הָעוֹלָם,
דוֹחִים אֵת הַשְׂכִּינָה. אֶחָד מֵהֶם מִי
שֶׁמִּשְׁחִית דְּרָכּוֹ עַל הָאֶרֶץ, כְּמוֹ שְׂאֶמְרֵנוּ, וְלִכְּן לֹא
רוֹאֶה פְּנֵי שְׂכִינָה וְלֹא נִכְנָם לַפְּלִטְרִין. וְעַל זֶה
כִּתּוּב עַל אֵלֶּה וַיִּמְחוּ מִן הָאֶרֶץ, שְׁנַמְחוּ מִחֻבֵּל.

בֵּינָה רֵאָה, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁעֲתִיד תְּקִדוֹשׁ פְּרוּף הוּא
לְהַחֲיוֹת הַמֵּתִים, כָּל אוֹתָם מֵתִים שֶׁיִּמָּצְאוּ
בְּחוּץ בְּשְׂאָר אֶרְצוֹת נְכַרְיָוֹת, תְּקִדוֹשׁ פְּרוּף הוּא
יִבְרָא לָהֶם גּוֹפֵיהֶם [נ"א יַעֲמִידֵם בְּגוֹפֵם] כְּרֵאוֹי. שְׁתִּירֵי עֵצִים
אַחַת שְׁנִשְׁאַרְתָּ בְּאָדָם תַּחַת הָאֶרֶץ, אוֹתָהּ עֵצִים

תַּעֲשֶׂה כַּשְּׂאֹר שְׁבַעֲסָה, וְעֲלֶיָּהּ יִבְנֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת כָּל הַגּוֹף.

וְלֹא יִתֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם נְשָׁמוֹת אֲלֵא
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב (יחזקאל לו) הִנֵּה אֲנִי
פֹתַח אֶת קַבְרוֹתֵיכֶם וְהִעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקַּבְרוֹתֵיכֶם
עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל. שְׂיִתְגַּלְגְּלוּ
תַּחַת הָאָרֶץ. וְאַחַר כֵּן מַה כָּתוּב? וְנָתַתִּי רוּחִי
בְּכֶם וְחִייתֶם וְגו', שְׁחֲרֵי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִקְבְּלוּ
נְשָׁמוֹת כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם, פָּרַט לְאֵלוּ [דוֹר הַמַּבּוּל]
שְׁנַטְמָאוּ וְטַמָּאוּ אֶת הָאָרֶץ. בְּאֵלֶּה כָּתוּב וַיִּמָּחוּ מִן
הָאָרֶץ, וַיִּקָּא מִן הָאָרֶץ. וְאַף עַל גַּב שְׁחֲקָשׁוּ
וְנַחֲלָקוּ הָרֵאשׁוֹנִים עַל זֶה. וַיִּמָּחוּ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
(תהלים סט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְדַאי שְׂאִין לָהֶם חֵלֶק בְּעוֹלָם
הַבָּא, שְׁפָתוֹב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ, וְכָתוּב
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. אֲבָל יָקוּמוּ בְּדִין. וְעֲלִיָּהֶם כָּתוּב
(דניאל יב) וְרַבִּים מִיֵּשְׁנֵי עֶפְרַיִם יִקְיִצּוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם

וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם. וְהַמַּחְלֻקָּת בְּזוֹת. אֲבָל
הַכֹּל בְּפִי שְׂפֵארוֹהָ הַחֲבָרִים.

וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. רַבִּי
אָבָא אָמַר, [אֵת כָּל] - לְכֹלֵל כָּל אוֹתָם
שְׁלִיטִים שְׁשׁוּלְטִים הַמְּמַנִּים עַל הָאָרֶץ, וְזֵהוּ הַיְקוּם
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. שְׂפֵאֲשֶׁר עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא דִין בְּבְנֵי הָעוֹלָם, מֵעֵבִיר אֶת אוֹתָם הַשְׁלִיטִים
הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם בְּהַתְחַלָּה, וְאַחַר כֵּן אֶת אוֹתָם
שְׁיוֹשְׁבִים תַּחַת בְּנֵיפֵיהֶם, שְׂפָתוֹב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה'
עַל צְבֹא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, וְאַחַר כֵּן - עַל מַלְכֵי
הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

וְאֵיךְ מְעַבְרִים מְלֻפְנֵיו? אֵלֶּה מֵעֵבִיר אוֹתָם בְּאֵשׁ
שְׁדוּלְקָת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (דברים ה) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא אֵל קָנָא. אֵשׁ [הוא] שְׂאֹכֵלֶת אֵשׁ.
אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד מֵעֲלֵיהֶם [נ"א עוֹבֵר] בְּאֵשׁ. וְאוֹתָם
שְׁיוֹשְׁבִים תַּחְתֵּיהֶם בְּמִים. וּמִשׁוֹם כֵּן וַיִּמַּח אֶת כָּל
הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וְאַחַר כֵּן מֵאָדָם וְעַד
בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּפְחוּ מִן הָאָרֶץ,

כָּל אֱלוֹהֵי שְׁלֹמֹה. וַיִּשְׂאֵר אֶךְ נֹחַ - אֶךְ לְמַעַט. שְׁלֹה
נִשְׂאָרוֹ בְּעוֹלָם רַק נֹחַ וּמִי שֶׁעָמַד בְּתִבְהָ. רַבִּי יוֹסֵי
אָמַר, שְׁתֵּיהֶם חֲנֹה, שְׁתֵּיהֶם אֲרִיָּה, וְחֲרִי פִרְשׁוֹת.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּתִבְהָ. רַבִּי חֵיָּא פְתַח,
(משלי כב) עָרוֹם רָעָה רָעָה וְנִסְתָּר. פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל
נֹחַ שֶׁנִּכְנַס לַתִּבְהָ וְהִסְתַּתֵּר בָּהּ, וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַתִּבְהָ
בְּזִמְנֵי שְׁתֵּיהֶם דְּחָקוּ אוֹתוֹ. וְחֲרִי נֶאֱמַר שֶׁעַד שְׁלֹה
נִכְנַס לַתִּבְהָ, רָאָה אֶת מַלְאָךְ הַמָּוֶת שֶׁהוֹלֵךְ
בִּינֵיהֶם וּמְקִיף אוֹתָם. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ, נִכְנַס
לַתִּבְהָ וְהִסְתַּתֵּר בְּתוֹכָהּ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב עָרוֹם רָאָה
רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה רָעָה - זֶהוּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְנִסְתָּר
מִלְּפָנָיו. זֶהוּ שְׁכַתוֹב מִפְּנֵי מִי הַמְּבֹרָךְ.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר, וְלֹא כְתוּב
וַיִּסְתַּר] תּוֹר עַל מַה שֶׁנֶּאֱמַר, בְּזִמְנֵי שְׁתֵּיהֶם שָׂרוּי
בְּעוֹלָם, בֶּן אָדָם חָכֵם יִסְתַּתֵּר וְלֹא יַעֲמֵד בַּחוּץ וְלֹא
יִתְרָאָה לְפָנֵי הַמַּשְׁחִית, מִשּׁוּם שֶׁכִּיּוֹן שֶׁנִּתְּנָה לוֹ
תְּרִשׁוֹת, הוּא יִשְׁחִית אֶת כָּל אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאוּ

לְפָנָיו וְעוֹבְרִים לְפָנָיו גְּלוּי. וְסוֹף הַפְּסוּק - וּפְתָאִים
עָבְרוּ וְנִעְנְשׂוּ. עָבְרוּ לְפָנָיו וְהִתְרָאוּ לְפָנָיו, וְנִעְנְשׂוּ.

דָּבָר אַחַר עָבְרוּ - עָבְרוּ עַל מַצֵּוֹה זוּ [נ"א שָׁל רַבּוֹנָם]
וְנִעְנְשׂוּ. דָּבָר אַחַר עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר -
זֶה נִחַ. וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׂוּ - אֵלּוּ בְּנֵי דוֹרוֹ
[וְנִעְנְשׂוּ]. בֵּינָן שְׁהִסְתִּיתָר וְהִשְׁתַּתָּה שָׁם כָּל אוֹתוֹ זְמַן,
אַחַר כֵּן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נִחַ. (דף סט ע"ב)

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, [וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נִחַ] כֹּא רָאָה, בְּשַׁעָה
שֶׁתִּדִּין נַעֲשֶׂה, לֹא כְּתוּב בּוֹ זְכוּרָה. בֵּינָן
שֶׁנַּעֲשֶׂה [בוֹ] תִּדִּין וְנִאָּבְדוּ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, אִזּוּ כְּתוּב
בוֹ זְכוּרָה. שֶׁחֲרֵי כֹּאֲשֶׁר תִּדִּין שָׂרוּי בְּעוֹלָם, לֹא
נִמְצְאוּת הַתְּחִבְרוּת, וְהַמְשַׁחִית שָׂרוּי עַל הָעוֹלָם.
בֵּינָן שֶׁעָבַר תִּדִּין וְשָׁכַךְ חֲרָגוֹ, שָׁכַח הַכֹּל לְמִקוּמוֹ,
וְלָכֵן כְּתוּב כֹּאֵן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נִחַ, שָׁכַחוּ שׁוֹרָה
זְכוּר, שֶׁנִּחַ אִישׁ צַדִּיק כְּתוּב בּוֹ.

כְּתוּב (תַּחֲלִים פט) אֶתָּה מוֹשֵׁל בְּנֵאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא גְלוּי
אֶתָּה תִּשְׁבַּחֶם. בְּשַׁעָה שֶׁתִּיָּם קוֹפִין בְּגְלוּי
וְהַתְּהוֹמוֹת עוֹלָיִם וַיִּזְרְדִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

שׁוֹלַח חוּט אֶחָד מִצַּד הַיְמִין וּמוֹשֵׁךְ אֶת גְּלִיו וְשׂוֹכֵךְ
וְעֵפוֹ, וְאִין מִי שְׂיִדַּע אֹתוֹ.

יִזְנֶה יָרֵד לַיָּם וְהַתְּדַמֵּן לוֹ אֹתוֹ הֲדַג וּבִלַּע אֹתוֹ,
אִיךָ לֹא יִצְאָה נִשְׁמָתוֹ מִמְּנֵי וְלֹא פָּרְחָה
מִיָּד? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַט
בְּאַוְתָּה גְּאוּת שֶׁל הַיָּם, וְאַוְתָּה גְּאוּת הַיָּם הִיא חוּט
אֶחָד שֶׁל הַשְּׂמַמָּל שְׂמַעְלָה אֶת הַיָּם לְמַעְלָה, וְכוּ
הוּא מְתַעֲלָה. וְאִם לֹא אֹתוֹ הַחוּט שְׂמַנִּיעַ אֵלָיו
מִצַּד הַיְמִין, לֹא יַעֲלֶה לְעוֹלָמִים. שְׂכַאֲשֶׁר [שְׂכִינִין]
שְׂאוּתוֹ הַחוּט יוֹרֵד לַיָּם, וְהַיָּם אוֹחֵז בּוֹ, אִז
מְתַעוֹרְרִים הַנְּלִים וְשׂוֹאֲגִים לְטָרֵף טָרֵף, עַד
שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיב אֹתוֹ [אוֹתָם] לְאַחֹר
וְשָׁבִים לְמְקוֹמָם.

וְהוּ שְׂכַתּוּב בְּשׂוֹא גְלִיו אֶתָּה תְּשַׁבְּחֶם. תְּשַׁבְּחֶם
אֶת אֹתָם גְּלִי הַיָּם. תְּשַׁבְּחֶם - תְּשַׁבֵּר אֹתָם
לְחֹזֵר לְמְקוֹמָם. דְּבַר אַחֵר, תְּשַׁבְּחֶם מִמָּשׁ. שְׂבַח
הוּא לָהֶם מִשּׁוּם שְׂעוּלִים לְרֵאוֹת בְּהַשְׁתַּוְּקָקוֹת.
מִכָּאֵן, כָּל מִי שְׂנַכְסֵף לְהַסְתַּכֵּל וְלַדַּעַת, אֵף עַל גַּב

שָׁלֵא יָכוֹל [נ"א וְלֹא נֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת] - הַשֵּׁבַח הוּא שָׁלוֹ,
וּבְכֵל מִשְׁבָּחִים אוֹתוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נַח, בְּשִׁתְּיָה בְּתַבָּה, תָּיָה פּוֹחֵד
שָׁלֵא יִזְכֵּר אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְעוֹלָמִים. וְכִיּוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה תְּדִין וְנַעֲבְרוּ רְשָׁעֵי הָעוֹלָם,
אִז מַה בְּתוֹב? וַיִּזְכֵּר אֱלֹהִים אֶת נַח.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַת שֶׁתְּדִין שָׂרוּי
בְּעוֹלָם, לֹא צָרִיךְ לְאָדָם שִׁיזְכֵּר שְׁמוֹ לְמַעַלָּה
[לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם]. שֶׁתִּרִי אִם נִזְכָּר שְׁמוֹ, נִזְכָּרִים
[כָּל] חַטָּאֵיו וַיָּבֹאוּ לְהַשְׁגִּיחַ בּוֹ. מַנֵּין לָנוּ?
מִשׁוֹנְנֵמִית. שְׂאוֹתוֹ הַיּוֹם תָּיָה יוֹם טוֹב שֶׁל רֵאשׁ
הַשָּׁנָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן אֶת הָעוֹלָם, וְאִז אָמַר
לָהּ אֱלִישָׁע (מַלְכִים-ב ד) תֵּישׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ? זֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאִז נִקְרָא מֶלֶךְ. מֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.
מֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט. וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יוֹשֶׁבֶת.
אֵינִי רוֹצֶה שִׁיזְכְּרוּ אוֹתִי וַיִּשְׁגִּיחוּ בִּי, אֶלָּא בְּתוֹךְ
עַמִּי. מִי שֶׁמְכַנֵּים רֵאשׁוֹ בֵּין הָעָם [בְּלוֹ], לֹא יִשְׁגִּיחוּ
עָלָיו לְדוֹן אוֹתוֹ לְרַע. מִשׁוֹם כֵּךְ אָמְרָה בְּתוֹךְ עַמִּי.

בַּיָּמֵינוּ רָאִיתָ, נַח, בְּשַׁעַת שְׁחַרְזֵנוּ הָיָה שָׂרֵוִי בְּעוֹלָם,
 לֹא נִזְכָּר. כִּיּוֹן שְׁעֵבֶר הַדִּין, מַה כָּתוּב? וַיִּזְכָּר
 אֱלֹהִים אֶת נַח. עֲכָשׁוּ נִזְכָּר שְׁמוֹ. דָּבָר אַחֵר וַיִּזְכָּר
 אֱלֹהִים אֶת נַח, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲזָכֹר אֶת בְּרִיתִי.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹטְקֵיָא לְלוּד. פָּגַע בּוֹ
 רַבִּי יִיסָא. אָמַר לוֹ, תִּמְתְּנִי עֲלֶיךָ שְׂאֵתָה
 לְבַד, שְׁחַרֵי שְׁנִינוּ שְׁלֹא יֵצֵא אָדָם יְחִידִי לְדֶרֶךְ.
 אָמַר לוֹ, תִּינּוֹק אַחֵד הָלַךְ עִמִּי, וְהוּא בָּא אַחֲרַי.
 אָמַר לוֹ, וְעַל זֶה אֲנִי תַּמְתָּ, אֵיךְ הוֹלֵךְ עִמָּךְ מִי
 שְׁלֹא תִדְבֵר עִמּוֹ דְּבַרֵי תוֹרָה? שְׁחַרֵי שְׁנִינוּ, כָּל מִי
 שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְאִין עִמּוֹ דְּבַרֵי תוֹרָה, מִסְתַּכֵּן
 בְּנַפְשׁוֹ. אָמַר לוֹ, כֶּף זֶה בְּוֹדָאֵי.

בִּינְתָיִם הִגִּיעַ אוֹתוֹ תִּינּוֹק. אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא,
 בְּנִי, מֵאִיזָה מְקוֹם אַתָּה? אָמַר לוֹ, מֵעִיר
 לוּד, וְשִׁמְעֵתִי שְׁחַאֲיֵשׁ הָיָה הַחֲכָם הוֹלֵךְ לְשָׂם,
 וְזַמְנָתִי עֲצָמִי לְעַבּוּדָתוֹ וְלִלְכֶת עִמּוֹ. אָמַר לוֹ, בְּנִי,
 אַתָּה יוֹדֵעַ דְּבַרֵי תוֹרָה? אָמַר לוֹ, אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁחַרֵי
 אָבִי לְמַד אוֹתִי בְּפַרְשֵׁת קַרְפָּנוֹת, וְהִרְפַּנְתִּי אֲזַנִּי

לְמַה שֶׁהָיָה אוֹמֵר עִם אָחִי, שֶׁהוּא נָדוּל מִמֶּנִּי. אָמַר
לוֹ רַבִּי יִיסָא, בְּנִי, אָמַר לִי.

פָּתַח וְאָמַר: וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַה' וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת
בַּמִּזְבֵּחַ. וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ - וְהוּא הַמִּזְבֵּחַ שֶׁהִקְרִיב בּוֹ
אָדָם הָרִאשׁוֹן. ^(דף ע ע"א) לְמַה נֹּחַ הִקְרִיב עוֹלָה, שֶׁהָרִי
עוֹלָה לֹא עוֹלָה אֱלֹא בְּשִׁבִיל הַרְהוֹר וּרְצוֹן הַלֵּב,
וְנֹחַ בְּמַה חָטָא? אֱלֹא נֹחַ הִרְהֵר וְאָמַר: הָרִי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נָדוּל דִּין עַל הָעוֹלָם שֶׁיִּחְרַב, אוֹלֵי מַשׁוּם
שֶׁמִּצִּיל אוֹתִי פְּקָעָה כָּל זְכוּתִי וְלֹא תִשָּׂאֵר לִי זְכוּת
בְּעוֹלָם? מִיָּד - וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַה'.

אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ שָׁבוּ הִקְרִיב אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה. אִם
כֵּן, אִזּוֹ לְמַה וַיִּבֶן? אֱלֹא מַשׁוּם שֶׁרָשָׁעִי
הָעוֹלָם נָרְמוּ שְׁלֹא עָמַד בְּמִקְוָמוֹ. כִּיּוֹן שָׁבָא נֹחַ,
כָּתוּב בּוֹ וַיִּבֶן. וַיַּעַל עֹלֹת, כָּתוּב עֹלֹת, אַחֲרַי. כָּתוּב
(וַיִּקְרָא א') עֹלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַה' וְלְעוֹלָם עֹלָה עוֹלָה
זָכַר. אִם] עוֹלָה - עוֹלָה זָכַר וְלֹא עוֹלָה נִקְבָּה, שֶׁכָּתוּב

זָכַר תָּמִים יִקְרִיבֵנוּ. לָמָּה כָּתוּב אִשָּׁה, שְׁחֵרֵי אִשׁ
צָרִיכָה לְהַמְצִיא שָׁם?.

אֵלֶּא אֵף עַל גַּב שְׁעוּלָה נִקְרְבַת זָכַר וְלִמְקוֹמָה
נִקְרְבַת, הַנִּקְבָּה לֹא צָרִיכָה לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ,
אֵלֶּא עִמָּה נִקְרַב, בְּשִׁבִיל לְחֵבֵר זֶה עִם זֶה. שְׁעוּלָה
הַנִּקְבָּה אֶל הַזָּכֵר לְהִתְחַבֵּר בְּאַחַד, וְאֵף עַל גַּב
שְׂאִיִּשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח הָיָה צָרִיךְ לְהִקְרִיב עוּלָה, שֶׁהוּא בַּמָּקוֹם שֶׁל
הַזָּכֵר, עֲשֵׂה אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לְהִתְחַבֵּר
וְלִהְיוֹת לְתֵבָה, וְעַל זֶה הִקְרִיב עוּלָה. עוּלָה הוּא
אִשָּׁה. אִשׁ ה'. שֶׁהִתְחַבֵּר [עִמָּה] הַשְּׂמֵאל בְּנִקְבָּה.
שְׁחֵרֵי [כָּל] נִקְבָּה מִצַּד הַשְּׂמֵאל בְּאֵת, וְזָכַר מִצַּד
הַיְמִין בְּהִתְדַבְּקוֹת זֶה בְּזֶה, וְלָכֵן נִקְרְאָת [עוּלָה] נִקְבָּה
אִשָּׁה. אִשָּׁה - קָשֶׁר שֶׁל הָאֵהָבָה שְׂאוּחֵז בָּהּ
הַשְּׂמֵאל לְהַעֲלוֹתָהּ לְמַעְלָה וְלְהִתְקַשֵּׁר בְּאַחַד, וְלָכֵן
כָּתוּב עָלָה הוּא אִשָּׁה, הַקָּשֶׁר שֶׁל זָכַר וְנִקְבָּה זֶה
עִם זֶה.

וַיִּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחַח. וְכַתּוּב אִשָּׁה רֵיחַ נִיחַח.
 אִשָּׁה, כִּי שָׁמְעָנוּ - עֲשֵׂן וְאֵשׁ מִחֶבְרִים
 בְּאַחַד, שְׁתֵּרֵי אֵין עֲשֵׂן בְּלֹא אֵשׁ, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב (שמות
 יט) וְהָרַח סִינֵי עֲשֵׂן בְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה'
 בְּאֵשׁ.

בֹּא רֵאֵה, אֵשׁ יוֹצֵאת מִבְּפָנִים וְהוּא דִק, וְאוֹחֵז
 בְּדָבָר אַחַד בְּחוּץ שְׂאִינוּ דִק כִּי, וְנֶאֱחָזִים זֶה
 בְּזֶה, וְאֵז עוֹלָה הָעֲשָׂן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁתֵּאֵשׁ
 אוֹחֶזֶת בְּדָבָר הַמֵּתַפְעֵל, וְסִימָן לְדָבָר - הַחֲטָם
 שִׂיּוּצָא בּוֹ עֲשֵׂן מִתּוֹךְ אֵשׁ.

וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים לג) יִשְׂיִמוּ קַטּוֹרֶת בְּאַפְּךָ. מִשּׁוֹם
 שְׁחִזְזוֹרֶת הָאֵשׁ לְמִקּוּמָהּ. וְהַחֲטָם [מִתְפַּעֵל] נֶאֱסָף
 בְּאוֹתוֹ רֵיחַ לְפָנֵי וּלְפָנִים, עַד שֶׁנֶּאֱחָז הַכֹּל וְחוּזָר
 לְמִקּוּמוֹ, וְנִקְרָב הַכֹּל לְתוֹךְ הַמִּחְשָׁבָה וְנִעֲשֶׂה רְצוֹן
 אַחַד. וְאֵז רֵיחַ נִיחַח, שֶׁנֶּחַ הָרְגוּ וְנִעֲשֶׂה נִחַח.

שְׁתֵּרֵי הָעֲשָׂן נֶאֱסָף וְנִכְנָס וּמִתְקַמֵּט בְּאֵשׁ, וְהָאֵשׁ
 אוֹחֶזֶת בְּעֲשָׂן, וְנִכְנָסִים שְׁנֵיהֶם לְפָנֵי
 וּלְפָנִים עַד שֶׁנֶּחַ הָרְגוּ. וּכְשֶׁהַכֹּל נֶאֱחָזִים [אוֹחֵז] זֶה

בְּזוֹה וְנַח הַרְגֵנוּ, אִזּוּ הוּא מְנוּחָה וְקִשְׁר אֶחָד וְנִקְרָאת
נַחַת. נַחַת הָרוּחַ חֲדוֹת הַכֹּל בְּאֶחָד. הָאֲרַת הַנְּרוֹת
הָאֲרַת הַפְּנִים. וְלִבֵּן כְּתוּב וַיֵּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחַת,
כִּמּוֹ מִי שְׁמֵרֵיחַ וְכוּנָם הַכֹּל לְתוֹךְ מְקוֹמוֹ.

בָּא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקוּ. אָמַר, וּמַה כָּל הַטּוֹב הַזֶּה
תַּחַת יָרֵךְ וְלֹא יֵדְעֵתִי בּוֹ? אָמַר, אֶחָזר מִתְּדַרְךָ
וְנִתְחַבֵּר עִמָּךְ. הֲלָכּוּ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, בְּדַרְךָ זֶה עִם
הַשְּׂכִינָה גֵלְהָ, שְׁתֵּרֵי מְתַקְנֵת לְפָנֵינוּ. אֶחָז בְּיַדִּי
אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְהֲלָכּוּ. אָמַר לוֹ, אָמַר לָנוּ פְּסוּק אֶחָד
מֵאוֹתָם שְׁאֵבִיךְ אָמַר לָךְ.

פְּתַח אוֹתוֹ הַתִּינּוֹק וְאָמַר, (שִׁיר א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
פִּיהוּ. זוֹהִי הַשְּׂתוֹקְקוֹת הָעֲלִיּוֹנָה שְׁיִוצֵא
רְצוֹן מִהַפֶּה לְנִשְׁק, וְלֹא יוֹצֵא מִהַחֹטֵם כְּאִשְׁר
יוֹצֵאת אֵשׁ. שְׁתֵּרֵי כְּשֶׁמֶתְחַבֵּר הַפֶּה לְנִשְׁק, יוֹצֵאת
אֵשׁ בְּרְצוֹן בְּפָנִים מְאִירוֹת, בְּחֲדוֹת הַכֹּל,
בְּהַתְּדַבְּקוֹת שֶׁל מְנוּחָה.

וּמִשּׁוֹם כֵּךְ כִּי טוֹבִים דְּדִיךְ מֵיָיִן, מֵאוֹתוֹ יֵינ [יין]
הַמְשַׁלְּחַ וּמֵאִיר פָּנִים וְהָעֵינַיִם מְחִיבּוֹת,

וְנַעֲשֶׂה הַרְצוֹן. וְלֹא מִתֵּינֵן הַמְּשַׁכֵּר [שְׂמִשְׁכִּיר] וְעוֹשֶׂה
 רְגֹז וּמַחְשִׁיךְ פָּנִים, וְהָעֵינַיִם לֹהֲטוֹת יַיִן שֶׁל רְגֹז.
 וְעַל זֶה, מִשּׁוּם שְׂיִיז זֶה טוֹב מֵאִיר הַפָּנִים וּמִשְׁמַח
 הָעֵינַיִם וְעוֹשֶׂה הַשְּׂתוֹקְקוֹת שֶׁל אֶהְבָּה, מִקְרִיבִים
 אוֹתוֹ כָּל יוֹם עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ ^(דף ע ע"ב) בְּשַׁעוֹר שְׂמִי
 שְׂשׂוֹתָה אוֹתוֹ, מִשְׁמַח אוֹתוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ נַחַת,
 שְׂפָתוֹב ^(במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית תְּחִין. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
 כִּי טוֹבִים הַדִּיף מֵיַיִן, מֵאוֹתוֹ תֵּינֵן שְׂמַעוֹרר אֶהְבָּה
 וְהַשְּׂתוֹקְקוֹת.

וְהַכֹּל כִּמּוֹ שְׂלִמְטָה מְעוֹרר אֶהְבָּה שְׂלִמְעָלָה. שְׂנִי
 גְרוֹת, בְּשִׁדּוּעָה הָאוֹר שְׂלִמְעָלָה בְּעֵשֶׂן
 שְׂעוֹלָה מֵאוֹתוֹ שְׂלִמְטָה, גְּדֹלֵק אוֹתוֹ שְׂלִמְעָלָה.
 אָמַר רַבִּי תוֹקֵיָה, כֶּךָ הוּא בּוֹדְאֵי, שְׂהַעוֹלָם הָעֲלִיזוֹן
 תְּלוּי בַתְּחִתּוֹן וְהַתְּחִתּוֹן בְּעֲלִיזוֹן. וּמִזְמַן שֶׁנִּחְרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, לֹא נִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כִּדְרֵי
 לְהִרְאוֹת שְׂוָה תְּלוּי בְּזוּהַ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּרֻכּוֹת אֵינִן נִמְצְאוֹת, וּקְלָלוֹת
 נִמְצְאוֹת, שְׂחֲרֵי יְנִיקַת הַכֹּל מֵאוֹתוֹ צַד

יִזְעָאִים [ד"א וּבְרָבוֹת לֹא יִזְעָאוֹת]. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
 שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא שְׂרוּיִים בְּאֶרֶץ וְלֹא עוֹבְדִים עֲבוֹדָה
 שְׂצָרִיךְ לְהַדְלִיק מְאֹרוֹת וּלְהַפְּיֵא בְּרָכוֹת, וְלִכֵּן
 לֹא נִמְצְאוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהָעוֹלָם לֹא יוֹשֵׁב
 בְּקִיּוּמוֹ בְּרֵאוּיִ.

וְאָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה, לֹא אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
 הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם. מֵהוּ זֶה? אָמַר רַבֵּי
 יִיסָא, כִּי שָׁמַעְתִּי מֵרַבֵּי שְׁמַעוֹן שְׂאֵמֶר, כָּל פַּעַם
 שֶׁאִישׁ שְׁלַמְעֵלָה מוֹסִיפָה לְהַתְחַזֵּק - הָעֵשֶׂן, שֶׁהוּא
 דִּין שְׁלַמְטָה, מְחַזֵּק הַרְגֵז וּמְשַׁמֵּד הַכֹּל. מִשּׁוֹם
 שֶׁכְּשִׁיּוֹצֵאת אֵשׁ, אֵין לָהּ הַפְּסָקָה [לְפָנֶיךָ] עַד שֶׁנִּשְׁלַם
 הַדִּין, וּכְשֶׁדִּין שְׁלַמְטָה לֹא מוֹסִיף לְהַתְחַזֵּק עִם
 הַדִּין שְׁלַמְעֵלָה, עוֹשֶׂה דִין וּפּוֹסֵק, וְלֹא יִשְׁלַם הַדִּין
 לְהַשְׁמִיד. וְלִכֵּן כָּתוּב לֹא אִסַּף, לְתַת תּוֹסֶפֶת
 שִׁיתְחַזֵּק הַדִּין שְׁלַמְטָה.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, שְׁמַעְתִּי מִשּׁוֹם שְׁכַתּוּב אֲרוּרָה
 הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹרָה, שֶׁתִּרִי בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
 שֶׁהַתְּבַלְלָה הָאֶרֶץ בְּחַטָּאוֹ שֶׁל אָדָם, נִתְּנָה רְשׁוּת

שִׁישְׁלַט עָלֶיהָ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ הָרַע, שֶׁהוּא מִשְׁחִית אֶת
הָעוֹלָם וּמִשְׁמִיד אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם. מֵאוֹתוֹ יוֹם
שֶׁהֶקְרִיב נִחַ קָרְבָן וְהָרִיחַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ,
נִתְּנָה רְשׁוּת לְאָרְיָן לְצֵאת מִפִּתְחַת אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ
וַיֵּצֵאָה מִטְּמֵאתָהּ. וְלָכֵן מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל קָרְבָן
לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּדְבַר לְהָאִיר פְּנֵי הָאָרְיָן.

השלמה מההשמטות (סימן יג)

עוֹד פָּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שיר השירים א) לְרִיחַ
שְׁמֵנֶיךָ טוֹבִים, לְרִיחַ מִי? אֵלֶּא יֵשׁ רִיחַ וַיֵּשׁ
רִיחַ, רִיחַ הַקָּרְבָן וְרִיחַ הַקְּטֹרֶת. רִיחַ הַקָּרְבָן מִקְרִיב
וּמַיְחֵד כָּל אוֹתָם שְׁבָטִים שֶׁל הַיִּכָּל בֵּית דָּוִד, וְרִיחַ
הַקְּטֹרֶת מִקְרִיב וּמַיְחֵד וּמְאִיר אוֹתָם גְּרוֹת עֲלִיזוֹנִים
נִהְרֹת אֶפְרָסִמוֹן וְדָ.

וְעַל זֶה הָיוּ שְׁנֵי מוֹפְחוֹת - מוֹפְחַת הַקְּטֹרֶת וּמוֹפְחַת
הָעוֹלָה. מוֹפְחַת הַקְּטֹרֶת הוּא פְּנִימִי, מוֹפְחַת
הָעוֹלָה הוּא חִיצוֹנִי. רִיחַ מוֹפְחַת הָעוֹלָה מִתְקִין
לְהָאִיר מְנוֹרוֹת תְּחִתּוֹנוֹת, רִיחַ מוֹפְחַת הַקְּטֹרֶת
מִתְקִין לְהָאִיר מְנוֹרוֹת עֲלִיזוֹנוֹת. וְעַל זֶה לְרִיחַ

שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים, לָרִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַקְטָרֶת, שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים.

בֹּא רֵאֵה שְׁתֵּי מְזֻבְחוֹת הֵן מְזֻבַּח פְּנִימִי לְמַעַלָּה מְזֻבַּח חִיצוֹן לְמַטָּה. מְזֻבַּח הַפְּנִימִי הוּא שָׁלֵם. וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב הַמְזֻבְחָה, בְּתוֹסֶפֶת ה"א, וְכֹךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם. וּמְזֻבַּח הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר ה"א, כְּמוֹ נִעְרָה, נֶעַר חָסֵר ה'. נִמְצָא שְׁמַתְעוֹרְרוֹת הַמְזֻבְחָה [הַחִיצוֹן] שֶׁל מַטָּה מִתְעוֹרֵר מְזֻבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעַלָּה, וּבְמָה מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ [שְׁמַתְעוֹרְרוֹת מְזֻבַּח הַחִיצוֹן שֶׁל מַטָּה מִתְעוֹרֵר מְזֻבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעַלָּה, וּבְמָה מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ הַקְטָרֶת שֶׁל מְזֻבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַטָּה מִתְעוֹרֵר מְזֻבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעַלָּה, וּבְמָה מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ הַקְטָרֶת. וְעַל זֶה] הַקְטָרֶת שֶׁל מַטָּה. וְעַל זֶה (שם) לָרִיחַ שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים, אוֹתָם גֵּרוֹת מְאִירִים נוֹצְצִים. כְּתוֹב כְּאֵן טוֹבִים, וְכָתוֹב שָׁם (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: ע"כ מִהַשְׁמָטוֹת.

אָמַר רַבִּי תוֹקְיָה, יָפָה הוּא, [וְהוּא] וְזֶה תָּהִי תְלוּי עַד שְׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי. אָמַר רַבִּי יִיסָא, תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקְטִיִן אֶת הַלְבָנָה וְשָׁלַט

אותו הנחש, אבל משום חטאו של אדם התקללה
 כְּדִי לְקַלֵּל אֶת הָעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ יוֹם [שְׁנַתְנָה הַתּוֹרָה] יֵצְאָה
 הָאָרֶץ מֵאוֹתָהּ קַלְלָה וְעַמָּדָה הַלְבָנָה בְּאוֹתָהּ
 וְרִיעוֹת, פָּרַט לַשָּׁעָה שְׁקִרְפָּנוֹת נִמְצְאוּ בְּעוֹלָם
 וַיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים עַל אֲרָצָם.

אָמַר רַבִּי יִיסָא לְאוֹתוֹ תִּינוּק, מַה שְּׁמֹךְ? אָמַר לוֹ,
 אָבֵא. אָמַר לוֹ, אָבֵא תִהְיֶה בְּכָל, בְּחֻכְמָה
 וּבְשָׁנִים. קָרָא עָלָיו (משלי כג) יִשְׁמַח אֲבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל
 יוֹלְדֶיךָ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ [שְׁנַיִמָר]
 שְׁפָתוֹב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֲבִיר מִן
 הָאָרֶץ, וְכַתוּב (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצֵחַ וּמָחָה ה'
 אֱלֹהִים דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר
 מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי ה' דִּבֶּר.

וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַאִיר אֶת הַלְבָנָה
 וְלְהוֹצִיָּאה מִתְחַשְׁךְ מִשּׁוּם אוֹתוֹ נְחָשׁ
 חָרַע, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שם ל) וְתִהְיֶה אוֹר הַלְבָנָה בְּאוֹר

החֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יְהִי שְׁבַעֲתִים כְּאוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים. אֵיזָה אוֹר? אוֹתוֹ הָאוֹר שְׁנָנֹזוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּרוּ וּרְבוּ וּגּו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַבְתָּ ה' הֵיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עֲמָה. בְּרַבְתָּ ה' - זֶה הַשְּׂכִינָה, שֶׁהֵיא מְמַנָּה עַל בְּרַכּוֹת הָעוֹלָם, וּמְמַנָּה יוֹצְאוֹת בְּרַכּוֹת לְכֹל.

כֹּא רֵאָה מַה כְּתוּב בְּהַתְּחִלָּה, וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ כֹּא אֶתָּה וְכֹל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה וּגּו'. כִּמּוֹ שְׁנֵת־כֹּא, שֶׁכַּעַל הַבַּיִת נָתַן לוֹ רְשׁוֹת לְהַכְּנִים. אַחַר כֵּן הָאִשָּׁה אָמְרָה לוֹ לְצֵאת. בְּהַתְּחִלָּה נִכְנַם בְּרְשׁוֹת בְּעֵלָה, וּבְסוֹף יֵצֵא בְּרְשׁוֹת הָאִשָּׁה. מְכַאן לְמַדְנֵו שֶׁכַּעַל (דף עא ע"א) הַבַּיִת יִכְנִים, וְהָאִשָּׁה תּוֹצִיא. זְהוֹ שְׁכַתּוּב וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתֵּבָה. שְׂרְשׁוֹת הִיָּתָה בְּיָדֶיהָ לְהוֹצִיא אֶת הָאוֹרֶת, וְלֹא לְהַכְּנִיםו.

בין שיצא, נתן לה מתנות, משום שהיא בבית
 והבית בידיה. ואותם המתנות שנתן לה,
 כדי להרבות אהבה אל בעלה. מכאן למדנו דרך
 ארץ לאורח [למת ביד בעלה, כשיצא נתן מתנות לאשתו, ולא בידה.
 ולבו, בין שנתן לו מתנות]. ועל זה, לאחר שנתן לה מתנות
 להרבות לה אהבה עם בעלה.

[נ"א בין שיצא, נתן מתנות ואוצרות ביד בעלה לתת לאשתו ולשמה עמה
 ולהרבות לה אהבה עם בעלה. והו שכתוב ויבא מפל וגו' ויעל עלת במזבח.
 אלו מתנות שנתן ביד של בעלה כדי להרבות לה אהבה בעולם. ומכאן למדנו
 דרך ארץ לאורח שנתן ביד של בעלה לאשתו ולא בידיה. ועל זה ויעל
 עלת במזבח, קרבו לזכר, להרבות אהבה עם בעלה בדרך אותו, בדרך אותו,
 שכתוב ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר
 להם פרו ורבו וגו'. ולכן כתוב (משלי י) ברכת ה'
 היא תעשיר. ודאי כמו שנתפאר.

ולא יוסף עצב עמה - סוד הכתוב בעצבון
 האכלנה. עצבון - עצבות ורגו בלי הארת
 פנים. כשנחשבת הלכנה (מלכות) וברכות לא
 נמצאות. בעצבון - צד של רוח אחר שמונע

בְּרָכוֹת מִהָעוֹלָם, וְלִכֵּן לֹא יוֹסֵף עֲצֹב עִמָּהּ. וְזֶהוּ
סוּד הַכְּתוּב (בראשית ה) לֹא אִסַּף עוֹד לְקַלֵּל אֶת

הָאָדָמָה.

וּמִזֶּרְעָכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה. מִכָּאן וּלְהֵלָא יִהְיֶה
לְכֶם דְּמִיּוֹת בְּנֵי אָדָם, שְׁחֵרֵי בְּתַחֲלָה
לֹא הָיוּ דְמִיּוֹת שָׁל בְּנֵי אָדָם. בֹּא רֵא, בְּתַחֲלָה
כְּתוּב (שם ט) בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכְתוּב
(שם ה) בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ. כִּיּוֹן שְׁחֵטְאוֹ,
הִשְׁתַּנְּתָה דְמוּתָם מֵאוֹתָהּ דְמוּת עֲלִיּוֹנָה, וְהֵם
הִתְהַפְּכוּ לְפָחַד מִלְּפָנֵי חַיּוֹת הַשָּׂדֶה.

בְּתַחֲלָה כָּל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם זָקְפוּ עֵינַיִם, וְרָאוּ
דְמוּת קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה וְזָעוּ וּפְחָדוּ
מִלְּפָנָיו. כִּיּוֹן שְׁחֵטְאוֹ, הִתְהַפְּכָה דְמוּתָם בְּעֵינֵיהֶם
לְדְמוּת אַחֲרָת, וְהִתְהַפְּךְ שְׁבָנֵי אָדָם זָעִים וּפּוֹחֲחִדִּים
לְפָנֵי שְׂאֵר הַבְּרִיּוֹת.

בֹּא רֵא, כָּל אוֹתָם בְּנֵי אָדָם שְׁלֵא חוּטְאִים לְפָנֵי
רַבּוֹנָם וְלֹא עוֹבְרִים עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, זִיו
דְמוּתָם לֹא מִשְׁתַּנְּה מִמַּרְאֵה הַדְמוּת הָעֲלִיּוֹנָה, וְכָל

בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם וְעַיִם וּפּוֹחָדִים לְפָנָיו. וּבְשָׁעָה שְׁבַנִי
אָדָם עוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, מִתְחַלְּפֵת דְּמוּתָם,
וּבְכֹלם מוֹדְעוֹעִים וּפּוֹחָדִים מִלְּפָנַי הַבְּרִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת,
מִשּׁוֹם שֶׁהִתְחַלְּפָה הַדְּמוּת הָעֲלִיוֹנָה וְהָעֵבֶרָה מֵהֶם,
וְאִזּוֹ שׁוֹלְטִים בָּהֶם חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, שְׁחָרֵי לֹא רוֹאִים
בָּהֶם אוֹתָהּ דְּמוּת עֲלִיוֹנָה כְּרָאוּי.

וְעַל כֵּן עֲכָשׁוּ, בִּינוֹן שֶׁהָעוֹלָם הִתְחַדַּשׁ כְּמוֹ מִקְדָּם,
בִּרְכָם אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת וְהַשְּׁלִיט אוֹתָם עַל
הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכֹל דְּגַי הַיָּם בִּידְכֶם נִתְּנוּ.
וְאִפְלוּ דְגַי הַיָּם. רַבִּי חֵיָא אָמַר, בִּידְכֶם נִתְּנוּ -
מִקְדָּם לְבֵן. כְּשֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם,
מִסֵּר בִּידֵיהֶם אֶת הַכֹּל, שְׁכַתּוֹב וּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם
וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נַח. רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח, (תהלים לב)
לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשָׁרֵי נְשׁוּי פִשְׁעֵי כְּסוּי
חֲטָאָה. פְּסוּק זֶה בְּאֵרוֹהוּ, אֲכַל פְּסוּק זֶה נִתְּבָאָר
בְּסוֹד הַחֲכָמָה. שְׁחָרֵי שְׁנֵינוּ, בַּעֲשָׂרָה מֵינֵי שְׁבַח
שְׁבַח דְּוֹד אֶת תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַד מֵהֶם הוּא

משכיל, והוא דרָגָה אחת מאותן עֶשֶׂר. וְדוֹד
התקין עצמו בְּטָרֵם שְׂתִשְׁרָה עָלָיו תִּדְרָגָה חוּו.

אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פִּשְׁעֵי, שְׁחֵרִי בְּשַׁעָה שְׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוא שוֹקֵל חַטָּאִים וְזִכִּיּוֹת שֶׁל פְּנֵי אָדָם
שֶׁל אֹתוֹ [ד"א בְּשִׁאוֹתָיו] מִשְׁקָל שֶׁבִצֵּר הַחַטָּאִים עוֹלָיִם,
וְאוֹתָם הָאֲחֵרִים, הַזִּכִּיּוֹת שֶׁהֵן בְּמִשְׁקָל אַחֵר,
מִכְרִיעוֹת לְמַטָּה - זֶהוּ נְשׁוּי פִּשְׁעֵי.

כִּסּוּי חַטָּאָה - בְּשַׁעָה שְׁתֵּדִין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, שְׁיִהְיֶה
מִכֶּסֶה שֶׁלֹּא יִשְׁלַט עָלָיו הַמְּשַׁחִית, כְּמוֹ
שְׁתֵּי לְנַח שֶׁכֶּסֶה אֹתוֹ תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ
חַטָּא שֶׁהַמְּשִׁיךְ עָלָיו אָדָם עַל הָעוֹלָם. שְׁכִינּוֹן שְׁחַטָּא
זֶה הַשְּׁפִיעַ אָדָם עַל הָעוֹלָם, שְׂאֵר הַבְּרִיּוֹת
שׁוֹלְטוֹת, וְכֵן אָדָם פּוֹחַד מֵהֶם, וְהָעוֹלָם לֹא הִתְקַן
בְּתַקּוּנּוֹ. וְלָכֵן בְּשִׁינְצָא נַח מִתְתַּבָּה, בְּרָכוּ תִּקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת כְּנִי
וְגו'.

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּפִרְכּוֹת הַלָּלוּ לֹא נִמְצְאוּ
נִקְבוֹת, אֲלָא אֶת נַח וְאֶת כְּנִי, אֲבָל

נִקְבוֹת הַפְּסוּק לֹא אָמַר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאַתֶּם
 - כָּלֵל שֶׁל הַזְּכוּרִים ^(דף עא ע"ב) וְהַנִּקְבוֹת כְּאַחֵר. וְעוֹד,
 אֵת נַח - לְרַבּוֹת אֵת אֲשֶׁתּוֹ. וְאַתּ בְּנֵי - לְרַבּוֹת
 אֵת נִקְבוֹתֵיהֶם.

וְלָכֵן כָּתוּב וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ, לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת
 מִכָּאן וְהִלָּאָה, שָׂרְצוּ בְּאֶרֶץ. וְכֵאן נִתֵּן לָהֶם
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבַע מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלָכֵל
 הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי
 וְנִתְּנוּ לָהֶם כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה כְּאַחֵר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח וְגו', וְאַתּ אֵת הַבְּרִית אֲשֶׁר
 אָנִי נִתֵּן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְגו', אֵת קִשְׁתִּי
 נִתַּתִּי בְּעַנְוֹ. נִתַּתִּי - מִקֶּדֶם לָכֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח,
 (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה
 אָבֵן סַפִּיר דְּמוֹת כֶּסֶף. מַה כָּתוּב לְמַעְלָה? וְאַשְׁמַע
 אֵת קוֹל בְּנִפְיָהֶם כְּקוֹל מִיַּם רַבִּים כְּקוֹל שִׁדֵּי
 בְּלִבָּתָן. אֵלּוּ אַרְבַּע חֵיּוֹת גְּדוֹלוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת
 שְׂאוֹתוֹ הַרְקִיעַ מִתְקַן עֲלֵיהֶם. וְכֹל הַכְּנָפִים ^[בַּפְּרָדוֹת]
 מִתְחַבְּרוֹת זוּ בְּזוּ לְכַסּוֹת אֵת גּוֹפָם.

וּבְשָׁעָה שָׁהֵם פּוֹרְשִׁים בְּנִפְיָהֶם, נִשְׁמָע קוֹל
הַבְּנָפִים שְׁלֵכָם שְׂאוֹמְרִים שִׁירָה. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב בְּקוֹל שְׂדֵי, שְׁלֵא שׂוֹבֵךְ לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ
שְׂנַאֲמַר (תהלים ל) לְמַעַן יִזְכָּרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדוּם. וּמָה
אוֹמְרִים? (שם צח) הוֹדִיעַ ה' יִשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלָה
צְדָקָתוֹ.

קוֹל הַמְּלָה בְּקוֹל מַחְנָה, בְּקוֹל מַחְנָה קְדוֹשׁ
בְּשִׁמְת־חֲבָרִים כָּל הַצְּבָאוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
לְמַעַלָּה. וּמָה אוֹמְרִים? קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה'
צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. חוֹזְרִים לְדָרוֹם,
אוֹמְרִים קְדוֹשׁ. חוֹזְרִים לְצָפוֹן, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ.
חוֹזְרִים לְמִזְרָח, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ. חוֹזְרִים לְמַעְרָב,
אוֹמְרִים בְּרוּךְ.

וְהִרְקִיעַ הָיָה עוֹמֵד עַל רְאֲשֵׁיהֶם. וּבְכָל מְקוֹם
שֶׁהָיָה הוֹלְכֵת, מִסּוֹבְבִים פָּנִים לְאוֹתוֹ
צַד שְׂנֵכְלָלִים הַפָּנִים בּוֹ. מִסּוֹבְבֵי פָּנָיו לְאַרְבָּעָה
רוּחוֹת, וּבְכָל מִסְתּוֹבְבִים לְמַטָּה. בְּרַבּוּעַ שְׁלֹ
נְחַקְקֵת בְּאַרְבַּע פָּנִים: פָּנֵי אֲרִיָּה, פָּנֵי נֶשֶׁר, פָּנֵי

שׁוֹר, פְּנֵי אָדָם. חֲקוּק בְּכָלֶם אָדָם. פְּנֵי אֲרִי"ה
 אָדָם. פְּנֵי נֶשֶׁ"ר אָדָם. פְּנֵי שׁו"ר [אָדָם]. כָּלֶם כְּלוּלִים
 בּוֹ. וְלִבֵּן כְּתוּב וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

וְהַרְקִיעַ הָיָה שֶׁהַתְּרַבֵּעַ, כָּל הַגְּזֻנִים כְּלוּלִים בּוֹ.
 אַרְבַּעַה גְּזֻנִים נִרְאִים בּוֹ חֲקוּקִים בְּאַרְבַּע
 אַרְבַּע. בְּאַרְבַּעַה חֲקוּקִים רְשׁוּמִים אִוְרוֹת עֲלִיזוּנִים
 וְתַחְתּוּנִים. כְּשֶׁנִּפְרְדִים הַגְּזֻנִים שֶׁל אוֹתָם אַרְבַּע,
 עוֹלָיִם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה. גְּזֻן יֶרֶק. גְּזֻן אָדָם. גְּזֻן לָבֵן. גְּזֻן
 סִפִּיר שֶׁנִּכְלָלוּ מִכָּל הַגְּזֻנִים. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (יחזקאל א)
 כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינַי בְּיוֹם הַנֶּשֶׁם בֵּין
 מִרְאֵה הַנִּנְהָ סָבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'.
 הַמִּרְאֵה שֶׁל כָּל הַגְּזֻנִים, וְלִבֵּן אֶת קִשְׁתִּי נִתְּתִי
 בְּעֵינַי.

מַה זֶה קִשְׁתִּי? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹסֵף, שְׁכַתּוּב (בראשית
 45) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, מִשׁוּם שְׂיוּסֵף נִקְרָא
 צְדִיק. וְלִבֵּן קִשְׁתּוֹ, זוֹ בְּרִית שֶׁל הַקִּשְׁתׁ שֶׁנִּכְלָלָת
 בְּצְדִיק, שֶׁהַבְּרִית זֶה עִם זֶה נֶאֱחָז. וּמִשׁוּם שֶׁנִּנְחַ הָיָה
 צְדִיק, הַבְּרִית שֶׁלּוֹ קִשְׁתׁ.

וַיִּפְּזוּ, מַה זֶה וַיִּפְּזוּ? הַאִירוּ בְּחֶמְדַּת הַכֹּל, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יט) הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב
 וּמִתּוֹקִים. הוֹאֲרוּ בְּאֹר עֲלִיּוֹן כְּשֶׁשָּׁמַר הַבְּרִית.
 וְלִבּוֹ נִקְרָא יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל זֶה הַקִּשְׁתַּת נִקְרָאת
 בְּרִית, כּוֹלֵל זֶה בְּזֶה.

זֶהר נִכְבֵּד עֲלִיּוֹן הַמְּרֹאֶה שֶׁל כָּל הַמְּרֹאוֹת, מְרֹאֶה
 כְּמְרֹאֶה מְמוֹנִים [נ"א מְמוֹן] הַגְּנוּנִים הַטְּמוּנִים.
 הַגְּנוּנִים שֶׁלֹּא הִתְגַּלוּ. וְאִין רְשׁוֹת לְהַסְתֵּכַל בְּעֵין
 בְּקִשְׁתַּת כְּשֶׁנִּרְאִית בְּעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִתְרֹאֶה קְלוּן
 בְּשִׁכְיֵנָה. וְכֵן גּוֹנֵי הַקִּשְׁתַּת הוּא מְרֹאֶה מוֹצֵק קָשׁוּר
 כְּמְרֹאֶה כְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן שֶׁלֹּא לְהַסְתֵּכַל.

וְכִיּוֹן שֶׁהָאָרֶץ רְאֵתָה אֶת הַקִּשְׁתַּת הַזֶּה, בְּרִית
 קְדוּשָׁה, הַתְּקִימָה בְּקִיּוֹם. וְעַל זֶה וְהִיתָה
 לְאוֹת בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. זֶה שֶׁאִמְרָנוּ שֶׁאֵלֹ
 שֶׁלִּשְׁתַּת הַגְּנוּנִים וְאַחַד שֶׁנִּכְלָל בִּינֵיהֶם כָּלֶם סוּר
 אַחַד, וּכְתוּב הָעֵנָן עוֹלָה לְהִרְאוֹת. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל
 לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמְרֹאֶה אֲבֵן סַפִּיר - זֹהִי
 אֲבֵן הַשְּׁתִּיָּה שֶׁהִיא נִקְרָה אַחַת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם

וְעוֹמֵד עָלֶיהָ קֹדֵשׁ הַקְּדוּשִׁים, וּמַהִי? הַכֶּסֶּא הַקְּדוּשׁ
הָעֲלִיּוֹן שְׂמֹמֶנֶה עַל אַרְבָּעָה אֵלֶּה דְמוּת כֶּסֶּא
בְּאַרְבָּעָה עַמּוּדִים, וְזוֹהִי תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה.

וְעַל דְמוּת הַכֶּסֶּא דְמוּת כְּמֵרְאָה אָדָם עָלָיו
מְלַמְעָלָה - זוֹהִי תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. מִכָּאֵן
שֶׁתוֹרָה שְׂבַכְתָּב (דף עב ע"א) יְשִׁימוּ אוֹתָהּ עַל תוֹרָה
שְׂבַעַל פֶּה, מִשּׁוּם שֶׁזוֹה כֶּסֶּא לְזוֹה. כְּמֵרְאָה אָדָם,
שֶׁהוּא הַדְמוּת שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עָלֶיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לְיִלָּה אַחַד לְעֵסֶק בְּתוֹרָה בְּחֻצוֹת
הַלְיָלָה בְּאַכְסִינְיָה בְּעִיר מַחְסִיָּא, וְהָיָה שָׁם
בְּבֵית יְהוּדִי אַחַד שָׂפָא בְּשֵׁתִי אִמְתַּחֲוֹת שֶׁל
מְלַבּוּשִׁים. פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (בראשית כח) וְהָאֵבֶן
הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׂמְתִי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים - זוֹהִי
אֵבֶן הַשְּׂתִיָּה שְׂמֹשֶׁם נִשְׁתַּל הָעוֹלָם וְעָלֶיהָ נִבְנְה
בֵּית הַמְּקֹדֵשׁ.

תְּרִים רֵאשׁוּ אוֹתוֹ יְהוּדִי וְאָמַר לוֹ, דְּבַר זֶה אֵיךְ
אֶפְשָׁר? וְתִרִי אֵבֶן הַשְּׂתִיָּה טָרָם שְׂנַבְרָא
הָעוֹלָם הִיָּתָה, וּמִמֶּנָּה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם, וְאִתָּה אִמְרָתָ

וְהֵאָבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצִּבְחָה, שְׁמַשְׁמַע שְׁיַעֲקֹב
 שָׁם אוֹתָהּ עֲבָשׁוּ, שְׁפָתוֹב (שם) וַיִּקַּח אֶת הָאָבֵן אֲשֶׁר
 שָׁם מִרְאֲשֵׁתָיו? וְעוֹד, שְׁיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל הָיָה,
 וְהֵאָבֵן הַזֹּאת הָיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם.

רַבִּי יְהוּדָה לֹא סוּבַב רֵאשׁוּ אֵלָיו, פָּתַח וְאָמַר,
 (עמוס ד) הַבּוֹן לְקַרְאֵת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, וְכַתוּב
 (דברים כז) הַסִּבַּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דְּבָרֵי תוֹרָה צְרִיכִים
 בְּוִנְיָה, וְדְבָרֵי תוֹרָה צְרִיכִים לְהַתְתַּקֵּן בְּגוֹף וּרְצוֹן
 בְּאַחַד. קָם אוֹתוֹ יְהוּדִי וְהִתְלַבֵּשׁ, וַיֵּשֶׁב אֵצֶל רַבִּי
 יְהוּדָה וְאָמַר, אֲשַׁרְיָכֶם הַצְּדִיקִים שְׁעוֹסְקִים בַּתוֹרָה
 יוֹמָם וְלַיְלָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, עֲבָשׁוּ שְׁכּוֹנֵת עֲצֻמָּה, אָמַר
 דְּבָרְךָ שְׁנַתְחַבֵּר בְּאַחַד, שְׁתֵּרֵי דְבָרֵי תוֹרָה
 צְרִיכִים תִּקּוֹן הַגּוֹף וְתִקּוֹן הַלֵּב, וְאִם לֹא - בְּמַטְתִּי
 הָיִיתִי שׁוֹכֵב, וּבְלִבִּי הָיִיתִי אוֹמֵר דְּבָרִים. אֵלֶּא הָרִי
 שְׁנִינִי, שְׁאֵפְלוּ אַחַד שְׁיֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתוֹרָה,
 הַשְּׂכִינָה מִתְחַבֵּרַת עִמּוֹ, וּמָה שְׂכִינָה כָּאֵן וְאֵנִי
 שׁוֹכֵב בְּמַטְתִּי?! וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׁצְרִיכִים צַחוּת.

ועוד, שכל בן אדם שקם לעם בתורה מחצות הלילה, בשמתעוררת רוח צפון [במחצות הלילה], הקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. והוא וכל הצדיקים שפנו, כלם מקשיבים [לו, ומקשיבים] לאותם דברים שיוצאים מפיו. ומה הקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים שמתעוררים לשמע דברי תורה בשעה הזו, ואני אהיה שוכב במטתי?! אמר לו, פעת אמר דברך.

אמר לו, שאלתי על מה שאמרת בפסוק הזה [סוד של אבן השתייה שאמרת], והאבן הזאת אשר שמתה מצבה יהיה בית אלהים, שזו אבן השתייה, [עכשו שמקשיב לדברי] איך אפשר? שחרי אבן השתייה מרם שנגרר העולם היתה, וממנה נשתל העולם, ואתה אמרת אשר שמתה, שמשמע שיעקב שם אותה פעת, וכתוב ויקח את האבן אשר שם מראשתיו?.

ועוד, שיעקב בבית אל היה, והאבן הזו היתה בירושלים. אמר לו, כל ארץ ישראל

התקפלה תחתיו, ואותה אכן תחתיו היתה. אמר לו, אשר שם כתוב, וכתוב והאכן הזאת אשר שמתי מצבה. אמר לו, אם ידעת הדבר - אמר אותו.

פתח ואמר, (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך
אשבעה בהקיץ תמונתך. דוד המלך,
החכיבות והדבקות שלו היתה באכן הזאת, ועליה
אמר (שם קיח) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה.
וכשרצה להסתכל במראה כבוד רבנו, נטל אכן
זו פירו פתחלה, ואחר כך נכנס.

משום שכל מי שרוצה להתראות לפני רבנו, לא
נכנס אלא עם אכן זאת, שכתוב (ויקרא יג)
בזאת יבא אהרן אל הקדש. ודוד משבח עצמו
ואומר, אני בצדק אחזה פניך. וכל השתדלותו של
דוד להתראות באכן זאת כראוי כלפי מעלה.

בא ותראה, אברהם תקן תפלת הכקר והודיע
טוב רבנו פעולם, ותקן אותה השעה
בתקוניה כראוי, שכתוב (בראשית כב) וישכם אברהם

בְּבִקְרָה. יִצְחָק תִּקְוֶה תְּפִלַּת מִנְחָה, וְהוֹדִיעַ בְּעוֹלָם
שֵׁשׁ יָמִים וְיֵשׁ יָמִים שֵׁיכּוֹל לְהַצִּיל וְלָדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

יַעֲקֹב תִּקְוֶה תְּפִלַּת עֶרְבִית, וּבְשָׁבִיל הַתְּפִלָּה הַזֹּאת
שֶׁתִּקְוֶה מִה שֶׁלֹּא תִקְוֶה בֶּן אָדָם מִקֶּדֶם לָזֶה
בְּרֵאשִׁית, לָכֵן שִׁבַּח אֶת עֲצֻמוֹ וְאָמַר ^(דף עב ע"ב) וְהָאֲבִן
הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. שְׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא
תִקְוֶה אוֹתָהּ אַחֵר כְּמוֹתוֹ.

וְלָכֵן וַיִּקַּח אֶת הָאֲבִן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ וַיִּשֶׂם
אֹתָהּ מִצְבָּה. מִה זֶה מִצְבָּה? שְׁהִיְתָה
נְפוּלָה, וְהַקִּים אוֹתָהּ. וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֵאשֵׁיהָ. שְׁהִירִי
בְיַעֲקֹב תִּלְוִי הַדָּבָר לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.
בֶּן רַבִּי יְהוֹרָה וּנְשָׁקוֹ. אָמַר לוֹ, וְכָל זֶה יִדְעָתָה,
וַאֲיֵךְ אֹתָהּ עוֹסֵק בְּסַחֲוֹרָה וּמְנִיחַ חַיֵּי עוֹלָם?! אָמַר
לוֹ, שְׁדַחֲוֹקָה הִיְתָה לִי הַשָּׁעָה, וַיֵּשׁ לִי שְׁנֵי בָנִים,
וְעוֹמְדִים כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הָרֶבֶךְ, וְאֲנִי מִשְׁתַּדֵּל
בְּמוֹזְנֵם וְלָתֵת לָהֶם שָׂכָר לְמוֹרָם כִּדִּי שִׁיעֶסְקוּ
בַתּוֹרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים א-ב) וְשָׁלְמָה יָשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד
 אָבִיו וַתִּכַּן מִלְכָּתוֹ מְאֹד. מַה הוּא הַשִּׁבְחָה
 הַזֶּה? אֵלֶּה שֶׁהִתְקִין אָבִן שְׁתֵּיָהּ וְשָׁם עָלֶיהָ קָדֵשׁ
 הַקְּדוּשִׁים, וְאִזּוּ וַתִּכַּן מִלְכָּתוֹ מְאֹד. וְכָתוּב (בראשית ט)
 וּרְאִיתִיָּה לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם. שְׁתֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא חֲשָׁקוֹ בָּהּ תָּמִיד, וּמִי שֶׁלֹּא נִרְאָה עִמָּהּ, לֹא
 נִכְנָס לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב וּרְאִיתִיָּה לְזֹכֵר
 בְּרִית עוֹלָם.

וּרְאִיתִיָּה, מַה זֶה וּרְאִיתִיָּה? סוּד הוּא, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל ט) וַתְּהַוִּיתַי תָּו עַל
 מִצְחֹת וְגו', לְהִרְאוֹת עֲלֵיהֶם. וַיֵּשׂ אֹמְרִים, זֶה
 רֵשֶׁם הָאוֹת הַקְּדוּשׁ שֶׁבְּכָשָׁר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיֵּאֵי תַּכַּל הוּא. [כד] אֲבָל קִשְׁתָּהּ
 זוֹ שֶׁנִּרְאִיתָ בְּעוֹלָם עוֹמֶדֶת בְּסוּד עֲלִיזוֹן,
 וְכִשְׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, עֲתִידָה קִשְׁתָּהּ זוֹ
 לְהִתְקַשֵּׁט בְּגוֹנִים כִּכְלָה הַזֶּה שֶׁמֵּתִקְשָׁט לְבַעֲלָהּ.
 אָמַר לוֹ אוֹתוֹ יְהוּדִי, כִּף אָמַר לִי אַבָּא, כְּשֶׁהָיָה
 מִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם, אֵל תִּצְפֶּה לְרַגְלֵי מְשִׁיחַ

עַד שֶׁתִּרְאֶה קִשְׁתּוֹ זֶה בְּעוֹלָם [בְּעֵינַי] מִקְשָׁטַת בְּגוֹנִים
מְאִירִים וַיִּזְאָר לְעוֹלָם, וְאִזְ צִפָּה לַמַּשִּׁיחַ.

מִנֵּיין לָנוּ? שְׁפָתוֹב וּרְאִיתִיהָ לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם.
וּכְעַת שֶׁנִּרְאִית בְּגוֹנִים חֲשׂוֹכִים, נִרְאִית
לְזֹכְרוֹן [וְהִיא לְזֹכֵר] שְׁלֵא יָבֵא מִבּוֹל. אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן
נִרְאִית בְּגוֹנִים מְאִירִים וּמִקְשָׁטַת בְּתִקּוֹן כְּמוֹ כִּלְה
שְׁמֵת־קִשְׁטַת לְבַעֲלָהּ, וְאִזְ לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם, וַיִּזְכֹּר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַבְּרִית הַזֶּה שֶׁהִיא בְּגִלוֹת
וַיִּקְיָמָהּ מִהָעֶפֶר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (הוֹשַׁע ג) וּבְקִשְׁוֹ אֶת ה'
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מִלְּכָם. וְכִתּוֹב (יִרְמִיָּה ל) וְעִבְדוּ
אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מִלְּכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם.
אֲשֶׁר אָקִים מִעֶפֶר. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עֲמוֹס ט) אָקִים אֶת
סִבַּת דְּוִיד הַנִּפְלֵת. וְעַל זֶה וּרְאִיתִיהָ לְזֹכֵר בְּרִית
עוֹלָם וְלַחֲקִימָהּ מִהָעֶפֶר.

וְאָמַר כֶּךָ אֲבֵא, שְׁמִשׁוֹם כֶּךָ נִזְכְּרָה בְּתוֹרָה נְאֻלַּת
יִשְׂרָאֵל וְזִכְרוֹנָהּ. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיָּה נד) אֲשֶׁר

נִשְׁבַּעְתִּי מִעֵבֶר מִי נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ כִּן נִשְׁבַּעְתִּי

מִקְצֵף עֲלֶיךָ וּמִנְעֵר כֶּךָ. (דף עב ע"ב)

וַיְהִי בְנֵי נַח הַיְצְאִים מִן הַתְּבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
 כִּיּוֹן שְׂכָתוֹב וַיְהִי בְנֵי נַח, לָמָּה אָמַר
 הַיְצְאִים מִן הַתְּבָה? וְכִי בָנִים אַחֲרִים הָיוּ לוֹ שְׁלֹא
 יֵצְאוּ מִהַתְּבָה? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְבָּא, כֵּן, שְׁחַרְי אַחַר
 כָּף הוֹלִידוּ בָנָיו בָּנִים, שְׂכָתוֹב אֵלֶּה תוֹלְדַת שָׁם
 וְגו', וְהֵם לֹא יֵצְאוּ מִהַתְּבָה. וְלִכֵּן כָּתוּב הַיְצְאִים
 מִן הַתְּבָה שָׁם וְהֵם וַיָּפֶת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵלֹהֵי הַיְיָ מְצוּי בְּעוֹלָם כְּשֶׁנֶּתַן
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סִפְרוּ שֶׁל חֲנוּךְ בְּעוֹלָם
 וּסְפְרוּ שֶׁל אָדָם, הַיְיָ מִתְחַזֵּק שְׁלֹא יִמָּצְאוּ בֵּין
 הָאֲנָשִׁים, כִּי לֹא חָשְׁשׁוּ כָּל הַחֲכָמִים לְהִסְתַּכֵּל
 בָּהֶם וְשָׁעוּ בְּדַבָּרִים אַחֲרֵים לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹת עֲלִיוֹנָה
 לְרְשׁוֹת אַחֲרָת, וְכַעַת הֵנָּה חֲכָמֵי הָעוֹלָם יוֹדְעִים
 דְּבָרִים וּמִסְתִּירִים אוֹתָם וּמִתְחַזְּקִים בְּעִבּוּדַת
 רַבּוֹנָם.

וּפְסוּק [תוֹסֵפְתָא], זֶה מְצֵאתִי בְּסוּד הַסּוּדוֹת
 שְׂכָשְׁמַעוֹרר חֲדוֹת כָּל הַחֲדוֹת הַטָּמִיר
 חֲנֻסָּתָר, וְכֵן חֲזָנִים מֵאִיר מִפְּנֵי אוֹר וְדָקִיק. חֲדוֹת

כָּל הַחֲדוּת מֵאִיר לְיָמִין בְּשָׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן,
 וּמֵאִיר לְשִׁמְאֵל בְּחֲדוּת הַיָּיִן הַטּוֹב, מֵאִיר לְאִמְצַע
 בְּחֲדוּה [שֶׁל הָאֲרָגְמָן] שֶׁל שְׁנֵי צַדִּדִּים. רוּחַ מִתְעוֹרֶרֶת
 וְרוּחַ עוֹלָה וְנִתֵּן בְּרוּחַ.

דְּבָקִים זֶה בָּזֶה. שְׁלֹשׁ נִבְנְסִים לְשֹׁלֵשׁ. מִתּוֹךְ שְׁלֹשׁ
 יוֹצֵאת בְּרִית אַחַת שְׂדֵבְקָה בְּבְרִית.
 עוֹבְרֵת הָרוּחַ הָעוֹלָה וּמִתְעַפֶּרֶת מִמֶּנּוּ. כְּשֶׁנִּתְּנָת
 בְּשְׁנֵי צַדִּדִּים, נִדְבָקִים רוּחַ בְּרוּחַ, (דף עג ע"א) וּמִתְעַפְּרוֹת
 מִשְׁלֹשָׁה בָּנִים. וְנַח וְתִבְּהָ יֵצְאוּ מֵהֶם שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ
 שְׁלֹשֶׁת הָעֲלִיּוֹנִים, וְאֵלֶּה הֵם שְׂיֵצְאוּ מִתּוֹךְ הַתִּבְּהָ
 - שֵׁם וְחָם וַיְפֹת. שֵׁם שְׂבַצַד יָמִין, חָם שְׂבַצַד
 שִׁמְאֵל, יְפֹת אֲרָגְמָן שְׂכוּלָל אוֹתָם.

וְחָם הוּא אֲבִי כְנַעַן, זְהֵמַת הַזְּהָב תַּחַת סִינָיִם.
 הַתְּעוֹרְרוֹת רוּחַ הַטְּמֵאָה שֶׁל נָחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי.
 וְלִכְּן רָשָׁם וְאָמַר, וְחָם הוּא אֲבִי כְנַעַן. שֶׁהֵבִיא
 קָלָלוֹת עַל הָעוֹלָם. אוֹתוֹ כְּנַעַן שֶׁהִתְקַלָּל, אוֹתוֹ
 כְּנַעַן שֶׁהִחֲשִׁיד פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת.

וְלִכְּנֵן [בְּלִים] לֹא יֵצֵא מִכֹּלֵל בְּלָם, אֱלֹא זֶה שְׁכַתוֹב
 וְחָם הוּא אֲבִי כְנַעַן, אוֹתוֹ שֶׁהַחֲשִׁיד אֶת
 הָעוֹלָם, וְלֹא כְתוּב בְּכֹלֵל זֶה וְשֵׁם הוּא אֲבִי כֹךְ אוֹ
 יִפֶּת הוּא אֲבִי כֹךְ, אֱלֹא מִיֵּד קִפִּין וְאָמַר וְחָם הוּא
 אֲבִי כְנַעַן. וְדַאי.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁבֵּא אֲבָרָהָם, מַה כְּתוּב? (בראשית יב)
 וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאֶרֶץ. שְׁעָרֵינָּה לֹא הָיָה קִיּוּם
 שָׁל הָאֲבוֹת וְלֹא בָּאוּ זֶרַע שָׁל יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם שִׁיֵּצֵא
 הַשֵּׁם הַזֶּה וַיִּכְנַס שֵׁם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ. כְּשֶׁחִיו יִשְׂרָאֵל
 צְדִיקִים, נִקְרָאָה הָאֶרֶץ עַל הַשֵּׁם הַזֶּה - אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁלֹּא זָכוּ, נִקְרָאָה הָאֶרֶץ עַל שֵׁם אֲחֵר -
 אֶרֶץ כְּנַעַן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) וַיֹּאמֶר אֲרֹר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים
 יִהְיֶה לְאֶחָיו. שֶׁהוּא הֵבִיא קְלָלוֹת עַל הָעוֹלָם.
 וּבְנֵחָשׁ מַה כְּתוּב? (שם ט) אֲרֹר אֶתְּהָ מִכֹּל הַבְּהֵמָה,
 חֲיָיו מַה שְׁכַתוֹב עֶבֶד עֲבָדִים. וְעַל זֶה כְּתוּב שֵׁם
 וְחָם וַיִּפֶּת. שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצֵאִים מִן
 הַתֵּבָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ.

שְׁלֵשָׁה אֱלֹהִים בְּנֵי נֹחַ, הַקְּיוּם שֶׁל כָּל הָעוֹלָם,
הַקְּיוּם שֶׁל סוּד עֲלִיּוֹן. וּמֵאַלֶּה נִפְצָה כָּל
הָאָרֶץ, הִינּוּ סוּד [וה] שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הַגְּנוּנִים הָעֲלִיּוֹנִים.
שְׁכַשְׁאוֹתוֹ נָהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, מִשְׁקָה אֶת הַגֶּן
בְּכַח שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ. וּמִשָּׁם נִפְרָדִים
הַגְּנוּנִים שְׁלֹמֶטָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּלוּל בְּתַכְרוֹ,
לְהִרְאוֹת שְׁכַבּוּד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתַּפְּשִׁיט
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהוּא אֶחָד בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֹשֶׁת הַגְּנוּנִים הַלְלוּ בְּכָל אוֹתָם
שְׁפָאִים מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, וּמִמְרָאָה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת
גְּנוּנִים אֵלוֹ נִפְרָדִים לְכָל אוֹתָם שְׁפָאִים מִצַּד הַרוּחַ
הַאֲחֵרֶת, וּכְשֶׁתִּסְתַּכֵּל בְּסוּד הַדְּרָגוֹת תִּמְצָא אִיךְ
נִפְרָדִים הַגְּנוּנִים לְכָל אוֹתָם הַצְּדָדִים, עַד שֶׁנִּכְנָסִים
לְמַטָּה בְּסוּד שֶׁל אוֹתָם עֲשָׂרִים וְשִׁבְעָה הַצְּנוּרוֹת,
[הַצְּדָדִים] שֶׁל הַדְּלָתוֹת שְׁמֹכְבִּים אֶת הַתְּהוֹמוֹת.

וְהַכֹּל יִדוּעַ לְחֻכְמִים עֲלִיּוֹנִים. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל
הַצְּדִיקִים שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה

בְּכַבּוֹדָם וְנִגְלָה לָהֶם סִתְרֵי חֲכָמָה עֲלִיוֹנִים, עֲלִיָּהֶם
 כְּתוּב (תהלים כה) סוֹד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) ה' אֱלֹהֵי אֶתָּה
 אֲרוֹמְמֶךָ אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֲצוֹת
 מִרְחֹק אֱמוּנָה אֱמֵן. כִּפָּה יֵשׁ לִבֵּי אָדָם לְהִסְתַּכֵּל
 בְּכַבּוֹד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְשַׁבַּח לְכַבּוֹדוֹ, מִשּׁוּם
 שְׁכָל מִי שִׁיזְדַּע לְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹנוֹ בְּרֵאוּי, הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד - אֵלֶּא
 שְׁמֵרְכָה בְּרָכוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְעַל כֵּן, מִי שִׁיזְדַּע לְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹנוֹ וּלְיַחַד אֶת
 שְׁמוֹ, חֲבִיב הוּא לְמַעְלָה וְנִחְמָד לְמַטָּה,
 וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בּוֹ [בְּכַבּוֹדוֹ], וְעַלְיוֹ כְּתוּב
 (שם טז) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
 אֶתְפָּאֵר.

וַיִּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
 יוֹסִי. אַחַד אָמַר מִנּוּן עֵדֶן [נְתִיבָה] גְרֵשָׁה וְנִטַּע
 אוֹתָהּ כָּאֵן. וְאַחַד אָמַר בְּאֶרֶץ הַיְתָה, וְעַקַר אוֹתָהּ
 וְשָׁתַל אוֹתָהּ, וּבְאוֹתוֹ יוֹם עָשְׂתָה פְרוֹת וְנִצְנְצוּ

לבלובים וענבים, והיה סוחר אותה ושותה מהיין
ומשתכר.

רבי שמעון אומר, סוד החכמה הוא כאן בפסוק
הזה. בשרצה נח לבדק פאותו חטא שפדק
אדם הראשון - לא בדי להתדבק בו, אלא לדעת
ולתקן העולם, ולא יכל. סחט ענבים לבדק פאותו
כרם. כיון שהגיע לזה, ואין וישכר ויתגל, ולא היה
לו פח לעמד. ולכן ויתגל, גלה פרצה של העולם
שהיתה נסתרת. בתוך אהלה, כתוב בה"א. ועל
זה כתוב ואל תקרב אל פתח ביתה. בתוך
אהלה של אותה כרם.

כמו זה בני אהרן ששנינו שהיו שתויי יין, וכי מי
נתן להם יין פאותו מקום לשותות? אם
תעלה בדעתך שהיו חצופים ששתו יין - לא כן!
אלא ודאי מאותו יין שתו, שכתוב (ויקרא ז) ויקריבו
לפני ה' אש זרה. כתוב כאן אש זרה, וכתוב שם
(משלי ז) לשמרך מאשה זרה. והכל דבר אחד.

וְכַךְ כָּמוֹ זֶה וַיֵּשֶׁתּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְנַל. וְעַל זֶה
הַתְּעוּרָר חָם אָבִי כִנְעָן, כָּמוֹ שֶׁנִּתְכַּאֵר, וְנִתֵּן
מָקוֹם לְכִנְעָן לְשֵׁלֹט. וַיְמַה שֶּׁהָיָה זֶה צַדִּיק בְּסוֹד
הַבְּרִית, סָרַם אוֹתוֹ. וְשִׁנִּינוּ, שֶׁהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ
קִיּוֹם.

וְלָכֵן אָמַר אֲרוּר, שְׁחַרֵי הַקְּלָלוֹת הַתְּעוּרָרוֹ
בַּתְּחִלָּה עַל יְדוֹ בְּעוֹלָם. [וְעַל זֶה וַיֹּאמֶר אֲרוּר כִּנְעָן.
שְׁחַרֵי קְלָלוֹת יָבֹאוּ עַל הָעוֹלָם בְּבַתְּחִלָּתוֹ]. עֶבֶד עֲבָדִים יְהִיָה, כָּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר אֲרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. הַכֹּל יִתְקַן
לְעֵתִיד לָבֹא, וְהוּא לֹא יִתְקַן. וְכֻלָּם יֵצְאוּ לְחֵרוֹת,
וְהוּא לֹא יֵצֵא. וְסוֹד הוּא לְאוֹתָם שִׁיּוּדָעִים דְּרַבֵּי
וְשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים נא) כִּי פִשְׁעֵי אָנִי אֲדַע וְחַטָּאתִי
נִגְדֵי תָמִיד. כִּמָּה יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם לְהַשְׁמֵר
מִחַטָּאתֵיהֶם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁחַרֵי אַחַר
שֶׁחַטָּא אָדָם, רָשׁוּם חָטָאוּ לְמַעְלָה וְלֹא נִמְחָק, רַק
בְּכַח שֶׁל תְּשׁוּבָה רַבָּה, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ב) כִּי אִם
תִּכְבְּסֵי בַּנֶּתֶר וְתִרְבִּי לָךְ בְּרִית נִכְתָּם עֲוֹנֶךָ לְפָנָי.

בא ראה, כיון שחטא אדם לפני הקדוש ברוך הוא פעם אחת - עושה רשם. וכשחטא בו פעם שנייה - מתחזק יותר אותו הרשם. חטא בו פעם שלישית - מתפשט אותו הכתם מצד זה לצד זה, ואז כתוב נכתם עונך לפני.

בא ראה, כיון שחטא דוד המלך לפני הקדוש ברוך הוא על העסק של בת שבע, חשב שאותו חטא נרשם עליו לעולמים. מה כתוב? (שמואל ב יב) גם ה' העביר חטאתך לא תמות. העבר אותו הרשם מלפניו.

אמר לו רבי אבא, וְהָרִי שָׁנִינוּ שֶׁבַת שְׁבַע הַיְתָה שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, לָמָּה נָתַן אֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹרֵייתָ הַחַתִּי מִקְדָּם לָזֶה? אָמַר לוֹ, כִּי דָרְכוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - אֵף עַל נֹכַח שְׁמוֹמָנֶת לְבֵן אָדָם לְהִיּוֹת שָׁלוֹ, מִקְדָּים אַחַר וְנוֹשָׂא אֹתָהּ עַד שְׁמַנִּיעַ זְמַנוֹ שֶׁל זֶה. כִּיּוֹן שֶׁחֲנִיעַ זְמַנוֹ, נִדְחָה זֶה שֶׁנֹּשָׂא אֹתָהּ מִלְּפָנֵי הָאֲחֵר הַזֶּה שָׁבָא אַחַר כִּי וּמִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם, וְקָשָׁה לְפָנֵי

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִירוֹ מִהָעוֹלָם בְּשַׁעֲדֵינוּ לֹא
הִגִּיעַ זְמַנוּ מִלְּפָנֵי הָאֱחָד הַזֶּה.

וְסוּד שְׁפַת שְׁבַע שְׁנֵתְנָה לְאִוְרֵיהַּ הַחֲתִי [כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ]
בְּתַחֲלָה, צֵא וְדַיֵּק וְתִמְצָא לָמָּה נִתְּנָה הָאָרֶץ
הַקְדוֹשָׁה לְכַנְעֵן בְּטָרִם שְׁפָאוּ יִשְׂרָאֵל, וְתִמְצָא דָבָר
זֶה. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד הוּא וְדָבָר אֶחָד.

בֹּא רֵאשִׁית, דָּוָד, אֵף עַל נֶבֶשׁ הַיְהוּדָה עַל חֲטָאוֹ וְשֵׁב
בְּתַשׁוּבָה, לֹא הִסִּיר מִלְּבוֹ וּרְצוֹנוֹ מֵאוֹתָם
חֲטָאִים שְׁחָטָא וּמֵאוֹתוֹ חֲטָא שָׁל פֶּת שְׁבַע, כִּי
פָּחַד עֲלֵיהֶם תָּמִיד שְׁמָא יִגְרִם אֶחָד מֵהֶם וַיִּקְטִירָג
עֲלָיו בְּשַׁעַת הַסְּפָנָה, וְלִכֵּן לֹא שָׁבַח אוֹתָם מִמֶּנּוּ
וּמִרְצוֹנוֹ.

דָּבָר אֶחָד, כִּי פִשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע - כָּל הַדְּרָגוֹת
שֶׁתְּלוּיּוֹת בָּהֶם חֲטָאֵי כְּפִי אָדָם אֲנִי אֲדַע.
וְחֲטָאתִי נִגְדִי תָּמִיד - זוֹ פְּגִימַת הַלְּבָבָה שְׁלֹא יֵצֵא
מִטְּמֵאתָהּ עַד שֶׁבֹא שְׁלֵמָה וְהֵאִירָה בְּשִׁלְמוֹת, וְאִז
הִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם וַיֵּשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל לְבִטָּה, שְׁפַתוֹב
(מַלְכִים-א ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל לְבִטָּח אִישׁ תַּחַת

נִפְּנוּ וְתַחַת תִּיאַנְתּוּ. וְעַם כָּל זֶה - וְחַטָּאתִי נִגְדִי
 תְּמִיד, וְלֹא נִפְסַק מִהָעוֹלָם עַד שִׁיבֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
 לְעֵתִיד לָבֵא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ
 הַטְּמֵאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ.

הוּא הָיָה גִבּוֹר צִיד לְפָנָי ה' עַל כֵּן יֵאמֶר כְּנִמְרֹד
 גִּבּוֹר צִיד לְפָנָי ה'. בֹּא רֵאֵה, הוּא הָיָה אִישׁ
 חָזָק. לְבוּשֵׁי אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה לוֹבֵשׁ, וְיָדַע לְצוּר
 צִידָה שֶׁל הַכְּרִיּוֹת בָּהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נִמְרֹד הָיָה מִפְּתַח אֶת הַכְּרִיּוֹת
 לְלָקֵחַ אַחֵר עֲבוּדַת הָעֲבוּדָה זָרָה, וְהָיָה
 שׁוֹלֵט בָּאוֹתָם לְבוּשִׁים וּמְנַצֵּחַ אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם,
 וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁהוּא שְׁלִיט שֶׁל הָעוֹלָם, וְעוֹבְדִים
 אוֹתוֹ בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ נִמְרֹד? שֶׁמֶרְד
 בְּמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁלְמַעְלָה, שֶׁמֶרְד בְּעֲלִיּוֹנִים וּמֶרְד
 בַּתַּחְתּוֹנִים.

בָּאוֹתָם ^(דף עד ע"א) לְבוּשִׁים הוּא שְׁלֵט עַל כָּל [שָׂאֵר] בְּנֵי
 הָעוֹלָם וּמֶלֶךְ בָּהֶם, וּמֶרְד בְּרַבּוֹנוֹ וְאָמַר
 שֶׁהוּא הַשְּׁלִיט שֶׁל הָעוֹלָם, וְהָיָה מִפְּתַח אֶת

הַבְּרִיּוֹת אַחֲרָיו, עַד שְׁמֹשֶׁךְ בְּנֵי אָדָם לָצֵאת מֵאַחַר
עֲבוֹדַת רַבּוֹן הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּלִבוֹשִׁים
הִלְלוּ יוֹדְעִים בָּהֶם הַחֲבָרִים סוּד עֲלִיוֹן.

מִשָּׁנָה. וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אַחָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (מלכים א-ו)
וְהַבֵּית בְּהַכְּנֹתוֹ אֶכֶן שְׁלֹמָה מִסָּע נִבְּנָה וּמִקְבֹּת
וְהַגְּרוֹן כָּל כְּלֵי בְרוֹזל לֹא נִשְׁמַע בַּבֵּית בְּהַכְּנֹתוֹ.
וְהַבֵּית בְּהַכְּנֹתוֹ - וְכִי לֹא הָיָה בּוֹנֵה אוֹתוֹ שְׁלֹמָה
וְכָל הָאֲמָנִים שָׁהִיו שָׁם? מַה זֶה בְּהַכְּנֹתוֹ?.

אֵלֶּא כִּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שמות כה) מִקְשָׁה
תִּיעֲשֶׂה הַמְּנוֹרָה. אִם הִיא מִקְשָׁה, מַהוּ
תִּיעֲשֶׂה? אֵלֶּא וַיֵּאֵי הַכֹּל בְּאוֹת וְגַם גִּיעֲשֶׂה הוּא
מִעֲצָמוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּחִילוֹ לַעֲשׂוֹת הַמִּעֲשֶׂה, לִמַּד אֶת
הָאֲמָנִים לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מַה שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מִקֶּדֶם
לָכֵן.

מַה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁבְּרַכַּת הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
שָׂרְתָה עַל יָדָם, וְעַל כֵּן כָּתוּב בְּהַכְּנֹתוֹ, הוּא
נִבְּנָה מִעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא לִמַּד אֶת הַלְמוּד לְאֲמָנִים אִיךְ

לְהַתְחִיל לַעֲשׂוֹת, וְלֹא הִסְתַּלַּק מֵעֵינֵיהֶם הָרָשָׁם שֶׁל
 אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה מִמָּשׁ, וּמִסְתַּכְּלִים בּוֹ וְעוֹשִׂים, עַד
 שֶׁנִּבְנְהוּ כָּל הַבַּיִת.

אָבֵן שְׁלֹמֹה מִסָּע נִבְנְהוּ, שְׁלֹמֹה כָּתוּב חֹסֵד יו"ד,
 אָבֵן שְׁלֹמֹה וְדָאֵי. מִסָּע, שֶׁנִּסְעָה וּבָאָה
 וְשָׂרְתָה עֲלֵיהֶם וְנִעְשְׂתָה הָעֲבוּדָה [מִסָּע, שֶׁנִּסְעָה יָדָם וְנִעְשְׂתָה
 הָעֲבוּדָה]. מִסָּע, שֶׁהִסִּיעַ יָדָם לַעֲשׂוֹת שְׁלֹא מִדַּעְתָּם.
 כָּתוּב כָּאֵן מִסָּע, וְכָתוּב שָׁם (במדבר י) וּלְמִסָּע אֶת
 הַמַּחֲנוֹת. וּמִקְבוֹת וְהַנְּרִזֹן כָּל כְּלֵי בְרוֹזֶל לֹא נִשְׁמַע,
 מִשׁוּם שֶׁהַשְּׁמִיר בָּקַע הַכֹּל וְלֹא נִשְׁמַע דְּבַר, שְׁלֹא
 הִצְטַרְכוּ לְשָׂאֵר הַכְּלִים לַעֲשׂוֹת, וְהַכֹּל הָיָה עִם
 אוֹת וְנָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּמְהָ חֲבִיבִים הֵם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה.
 אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהֶם וַיִּוֹדַע
 לְלַכֵּת [פז] בְּדַרְךְ אֱמֶת. וְהַבַּיִת בְּהַפְּנֵתוֹ. כֹּאֲשֶׁר עָלָה
 בְּרָצוֹן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְכַבּוּדוֹ,
 עָלָה מִתּוֹךְ הַמַּחֲשָׁבָה רָצוֹן לְהַתְפַּשֵּׁט, וְהַתְפַּשֵּׁט

מהמקום של אותה המחשבה הנסתרת שאינה ידועה.

עד שמתפשטת ושורה בבית הגרון, המקום שתמיד נובע בסוד שהוא רוח חיים. ואז, בשמתפשטת המחשבה היא ושורה במקום הזה, נקראת המחשבה היא אלהים חיים, שכתוב (ירמיה e) הוא אלהים חיים.

עוד רצה להתפשט ולהתגלות, משם יצאו איש רוח ומים כלולים יחד, ויוצא יעקב איש שלם, והוא קול אחד שיוצא ונשמע. מפאן המחשבה שהיתה נסתרת בראשאי נשמעת בגלוי.

עוד מתפשטת המחשבה הזו להתגלות, ומפה הקול הזה ומקיש בשפתים, ואז יוצא הדבור שמשלים הכל ומגלה הכל. נשמע שהכל הוא אותה מחשבה נסתרת שהיתה בפנים, והכל אחר.

כיון שמויעה התפשטות זו ונעשה דבור בכח אותו הקול, אז - והבית בהפנתו. לא פתוב

בְּאִשְׁרֵי נִבְנָה, אֵלֶּיךָ בְּהִפְנֵתוֹ, בְּכֹל פַּעַם וּפַעַם. אֲכַן
שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שְׁנֵת־בְּאֵר. וְכָתוּב (שיר ג) בְּעֶטְרָה
שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוֹ.

מִסָּע, שִׁיּוּצֵי מִבְּפָנִים וְשׁוֹרָה וְנוֹסֵעַ תְּחוּצָה. יוֹצֵא
מִלְמַעְלָה וְשׁוֹרָה וְנוֹסֵעַ לְמַטָּה. וּמִקְבוֹת
וְהַגְּרוֹן כָּל כְּלֵי בְרוֹל - אֵלּוּ שְׂאֵר הַדְּרָגוֹת
הַתְּחִתּוֹנוֹת שֶׁכָּלם תְּלוּיִים בּוֹ, וְלֹא נִשְׁמָעוּ וְלֹא
הִתְקַבְּלוּ פְּנִימָה כְּשֶׁהִיא עוֹלָה לְהֶאֱחֹז לְמַעְלָה
וְלִינוֹק מִשָּׁם, וְזָחוּ בְּהִפְנֵתוֹ. וְאִזּוֹ, כְּשֶׁהִיא יוֹנְקֵת,
כָּלם עוֹמְדִים בְּחֻדוֹה וְיוֹנְקִים וּמִתְמַלְאִים בְּבִרְכוֹת,
וְאִזּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת עוֹמְדִים בְּסוּד אֶחָד, בְּיַחְוֹד אֶחָד,
וְאִין בָּהֶם כָּל הָעוֹלָמוֹת פְּרוּד. אַחַר שֶׁכָּל אֶחָד
וְאֶחָד נוֹטְלִים חֶלְקָם, כָּלם מִתְפַּשְׁטִים וְנִפְרָדִים
לְצַדִּיָּהֶם לְמַה שֶׁהִתְמַנּוּ.

בֵּא רֵאָה, וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׂפָה אֶחָת וְגו'. (דף עד ע"ב)
מַה כָּתוּב אַחַר כֵּן? וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם -
מֵאוֹתוֹ קְדָמוֹנוֹ שֶׁל הָעוֹלָם - וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאָרֶץ

שְׁנָעַר. שְׁחַרְי מַשֵּׁם נִפְרָדִים לְכָל אוֹתָם הַצְּרָדִים,
וְהוּא רֹאשׁ הַמַּלְכוּת לְהַתְפִּיר.

וְאִם תֹּאמַר, הִנֵּה כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמַשֵּׁם יִפְרָד? וַדַּאי שְׁכַבְכָּה
זֶה. שְׁפִיזוֹן שְׁנוֹסְעִים מַשֵּׁם יֵשׁ פְּרוּד, וְכֹאֲשֶׁר הֵם
מְכַנְסִים שָׁם לִינוּק אֵין פְּרוּד. וְכִשְׁנוֹסְעִים יֵשׁ
פְּרוּד, שְׁכַתוּב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְקַעָה,
כְּמוֹ שְׁנֵתְכֹאֵר.

וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים, שְׁאֵז
חַרֵי הָעוֹלָם בִּיסוּד וְעֵקֶר וְשָׂרֵשׁ אַחַד וְאַמוּנָה
אַחַת בְּקִדּוּשׁ-פְּרוּד-הוּא. מַה כְּתוּב? וַיְהִי בְּנִסְעָם
מִקְדָּם, מִהֲרֹאֲשׁוֹן עֵקֶר הָעוֹלָם אַמוּנַת הַכֹּל.
וַיִּמְצְאוּ בְקַעָה, מְצִיָּאָה מְצִיָּאוֹ וַיִּצְאוּ בָּהּ מִתַּחַת
הָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה [וַיִּמְצְאוּ].

בֹּא רֵאָה מַה כְּתוּב בְּנִמְרוּד, וְתִהִי רֵאֲשִׁית
מִמַּלְכוּתוֹ בְּכָל. שְׁחַרֵי מַשֵּׁם נָסַע לְהֶאֱחֹז
בְּרֵשׁוֹת אַחֲרָת. וְכֹאֵן, וַיִּמְצְאוּ בְקַעָה בְּאָרֶץ שְׁנָעַר.

מִשָּׁם נִסְעוּ בְּלִבָּם לְיֵצֵאת מִרְשׁוֹת הָעֲלִיזוֹנָה לְרְשׁוֹת
אַחֲרָת. (דף עד ע"ב)

סֵתְרֵי תוֹרָה

מִקִּימֵי הָעִיר וְהַמְּגִדֵל מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ
שְׁמֵלְאֵבֵי הַשָּׂרֵת מְבִירִים אוֹתָהּ, וְלֹא הָיוּ
מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת, מִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב וְעָתָה לֹא
יִבָּצֵר מֵהֶם וְגו'. שְׁמֵלְמֵלֵא מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת
שְׁמֵלְאֵבִים עֲלִיזוֹנִים לֹא הָיוּ מְבִירִים אוֹתָהּ, נְחֻסְרָה
הַחֲשִׁיבוֹת שֶׁהֵם חָשְׁבוּ לַעֲשׂוֹת, כִּיּוֹן שְׁמַעֲשִׂיהָ
הַשְּׂדִים אֵינּוּ אֵלָּא בְּרַנֵּעַ אֶחָד לְמִרְאֵה כְּנִי אָדָם
וְלֹא יוֹתֵר.

וּדְבָרִים אַחֲדִים, שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים דְּרָגוֹת עֲלִיזוֹנוֹת כָּל
אַחַת וְאַחַת עַל בְּרִיָּה, וְלֹא הִתְחַלְּפָה
לָהֶם דְּרָגָה, וְלִכֵּן כְּתוּב וּדְבָרִים אַחֲדִים. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
הִתְיַעֲצוּ בְּעֵצָה רָעָה, עֵצָה שֶׁל חֲכָמָה, שְׁכַתּוֹב
הָבָה נִבְנְהָ לָנוּ עִיר וּמְגִדֵל. הַכֹּל הוּא כְּסוּד
הַחֲכָמָה. וְרָצוּ לְחַזֵּק בְּאָרֶץ אֶת הַצַּד הָאֲחֵר וְלַעֲבֹד
אֶת עַבְדוֹתָנוּ, מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים שֶׁכָּל הַדִּינִים

הָרַעִים מִשָּׁם יוֹרְדִים לְעוֹלָמוֹת, וְרָצוּ לְדַחוֹת אֶת
 בְּרִגְתְּ הַקֶּדֶשׁ.

עִי"ר וּמְגִד"ל - זוֹ הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, [שְׁחַר] הָיוּ
 יוֹדְעִים שֵׁשׁ הַקְּדוֹשׁ לֹא מִתְחַזֵּק בְּאֶרֶץ
 אֶלָּא בְּעִיר וּמְגִדָּל. עִי"ר - שְׁכֵתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב ה) עִיר
 דְּיֹד הִיא צִיּוֹן וְגו'. מְגִד"ל - שְׁכֵתוֹב (שִׁיר ד) כְּמְגִדָּל
 דְּיֹד צְוֹאֲרָה. וּבְחֲכָמָה עָשׂוּ לְהִיּוֹת שְׁלֵמוֹן הַצַּדִּיק
 הָאֲחֵר בְּאֶרֶץ שְׁדוּחָה [לְדַחוֹת] אֶת אֲדוֹן כָּל הָאֶרֶץ
 מִמְּקוֹמוֹ, וְלְהִיּוֹת דְּיֹד לְסִטְרָא אֲחֵרָא בְּאֶרֶץ.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם - כְּמוֹ שֶׁאֲחִינוּ [שְׁאֲחֵר] הוּא הַשֵּׁם
 לְמַעַלָּה, נְחֻזֵּק אוֹתָהּ בִּינֵינוּ שֶׁיְהִיָּה שֵׁם
 בְּאֶרֶץ. כֵּן נִפְוֵץ - יְדִיעָה הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁיִּתְפָּוְרוּ מֵעַל
 בְּנֵי הָאֶרֶץ, וְלָכֵן הָיוּ מִתְיַחֲדִים לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה זֶה
 בְּחֲכָמָה.

הַצַּדִּיק הָאֲחֵר הוּא זָכָר וְנִקְבָּה, תִּקְוָה וְהֵמֶת תְּדִין
 הַקְּנֻשָׁה. וְכְמוֹ שֶׁאָדָם חָטָא [בּו] בָּהֶם וְהִתְחַזְּקוּ
 בְּגִלְלוֹ עַל הָעוֹלָם, גַּם כָּאֵן הֵם עָשׂוּ שֶׁיִּתְחַזֵּק יוֹתֵר,
 שְׁכֵתוֹב אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי אָדָם הָרַא שׁוֹן

שְׁהֵבִיא וְהַשְׁלִיט צַד הָאֲחֵר עַל הָעוֹלָם, הַצַּד הָרָע.
כְּמוֹ שֶׁצַּד הַקִּדְשָׁה אֵין שְׁלֹטוֹנוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲלֵא
בְּעִיר וּמְגֻדָּל, גַּם כָּאֵן חָשְׁבוּ הֵם לְבָנוֹת עִיר וּמְגֻדָּל
לְהַשְׁלִיט אֶת הַצַּד הָרָע הַזֶּה בְּעוֹלָם.

וַיֵּרָד ה' לְרֵאוֹת. (דף עה ע"א) נִחַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה
לְרֵאוֹת [על] אֶת מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל הַבְּנֵי אֲשֶׁר
וְהֵם הָיוּ מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ לְכָל אוֹתָם דְּרָגוֹת
קְדוֹשׁוֹת וְהָיוּ מַצְלִיחִים. כִּיּוֹן שֶׁיִּרְדָּה הַקִּדְשָׁה,
הַתְּבַלְבְּלוּ כָּל הַדְּרָגוֹת הַלָּלוּ. עֲלִיוֹנִים יִרְדּוּ
וְתַחְתּוֹנִים עֲלוּ, וְלֹא הָיוּ עוֹמְדִים בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
שֶׁהָיוּ. וְאַחַר כֵּן בְּלִבֵּל לְשׁוֹנָם בְּשִׁבְעִים לְשׁוֹן
וְהַתְּפֹרוּ לְכָל צַדֵּי הָעוֹלָם.

מִמֶּנָּה אֶחָד יֵשׁ בְּרַקִּיעַ, וְבוֹ בְּקִימִים כָּל [ד"א אוֹתָם]
מִפְתָּחוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וְהוּא בְּנִים
וְזָמִין בְּכָל הַשְּׁעוֹת וְרָגְעֵי הַיּוֹם. וְהֵם הָיוּ יוֹדְעִים
בְּסוֹד הַחֲכָמָה, הַגְּנוּזָה שֶׁל הַמִּמְנָה הַזֶּה, וְהָיוּ
פוֹתְחִים וְסוֹגְרִים וּמַצְלִיחִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם בְּמֵאֵמֶר
בֵּיהֶם. כִּיּוֹן [שֶׁהִסְתַּבְּלוּ] שֶׁהַתְּבַלְבֵּל הַמֵּאֵמֶר שֶׁלָּהֶם,

הכל נמנע מהם, ומקום מתקן מצאו באותה בקעה. צד הצדדים.

וימצאו בקעה, מקום מתקן לזה [אותו] הצד הרע, שרצו הם לחזק ונמנעו. תקף [שלו] של אותו הצד היה תלוי להפרע באותה בקעה, עד שנמלה משם צבאות ומחנות, כמו שהם בנו עיר ומגדל ונתנו [הכל] כלם בידיה. ונהרגו שם אותם שלא רצו לצאת בק"ץ הימי"ן. נבהלו ונפלו בק"ץ הימי"ם, באותו מקום שנחלש הכח פתחלה בבקעה הזו. ועל זה כתוב (יחזקאל לו) והיא מלאה עצמות.

והתחזקה באותו הצלם שהקים נבוכדנצר. ונשבר התקף אחר כך באותם עצמות ובאותו צלם. שאותם ראשונים התקימו וקמו על רגליהם, ואותו צלם נשבר, ואז ידעו כל עמי העולם שאין אלה מפלעדי הקדוש ברוך הוא בלבדו. ועוד, שהתקדש שמו על ידי חנניה מישאל

וְעֲזָרְיָה, וְהַכֹּל בְּיוֹם אֶחָד. וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה כט)
וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוּשׁ יַעֲקֹב וְגו'. ע"כ סתרי תורה.
וַיֹּאמְרוּ הֲבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמְגִדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם
וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. רַבִּי חֲזִיָּא פָתַח, (ישעיה נז)
וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ וְגו'. וְכִי יֵשׁ יָם נִגְרָשׁ? בֵּן.
שְׂפָאֲשֶׁר הֵיּם יוֹצֵא מִתְּקוּנֹו וְהוֹלִךְ [בְּלִי הַכֹּל] בְּלִי רַב
חוּבַל, אִזּוּ נִגְרָשׁ וּמִתְּנַרְשׁ מִמְּקוֹמוֹ, כְּמִי שֶׁשׂוֹתָה יַיִן
וְלֹא יוֹשֵׁב עַל בֶּרִיו וְעוֹלָה וַיּוֹרֵד. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
כִּי הַשֶּׁקֶט לֹא יוֹכֵל וַיִּגְרָשׁוּ מִיָּמִיו רָפֵשׁ וְטִיט.
שְׂמוֹצִיאִים מִיָּמִיו כָּל אוֹתוֹ הַטִּיט שָׁל הֵיּם וְכֹל
הַטַּנְפָּת לְשִׁפְתוֹ.

כְּמוֹ זֶה אוֹתָם הִרְשָׁעִים שִׁיּוֹצִיאִים מִדְּרָךְ תִּקְוָנָה
וְהוֹלְכִים בְּשִׁתּוּיֵי יַיִן בְּלִי תְּקוּן, שִׁיּוֹצִיאִים
מִדְּרָךְ יִשְׂרָאֵל לְדְרָךְ עֲקָמָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם כִּי
הַשֶּׁקֶט לֹא יוֹכֵל, שְׁחֲרֵי עֲקוּם וְדַרְכֵיהֶם נִגְרָם לָהֶם
לְלָכֶת בְּלִי תְּקוּן וּבְלִי שֶׁקֶט. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׁכָל
רְגוּם בְּשַׁעָה שְׂאוּמְרִים דְּבוּר מְפִיָּהֶם, אוֹתוֹ הַדְּבוּר

רָפֵשׁ וְטִיט, כִּלָּם מוֹצִיאִים טְנֻפֹת וְנֹעַל מִפִּיהֶם
הַחוּצָה עַד שְׁנֵטְמָאִים (דף עה ע"א) וּמִטְמָאִים אוֹתָם.

בֵּא רֵאָה, וַיֹּאמְרוּ הִבָּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל
וְרֵאשׁוּ בַשָּׁמַיִם. אִין הִבָּה אֵלָא לְשׁוֹן הַזְּמָנָה
בְּעֵלְמָא. נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֵאשׁוּ בַשָּׁמַיִם, כִּלָּם
בָּאוּ בְּעֵצָה רָעָה לְסַרְב לְקַדוּשׁ-פְּרוּךְ-הוּא. בַּשָּׁמַיִם
בָּאוּ, הוּא בְּטַפְשׁוֹת הַלֵּב.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, שָׁמַיִם לְקַחוּ בְּלִבְכֶם, אֲבָל בְּחֻכְכֶּמָה
שֶׁל רְשָׁעוֹת בָּאוּ בְּיַד לְצֵאת מִרְשׁוֹת עֲלִיזוּנָה
לְרֵשׁוֹת אַחֲרָת, וּלְהַחֲלִיף כְּבוֹדוֹ לְכְבוֹד זָר. וּבְכָל
יֵשׁ סוּד שֶׁל חֻכְכֶּמָה עֲלִיזוּנָה.

הִבָּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. בֵּא רֵאָה, בְּשִׁהֲנִיעוּ
לְבַקְעָה הַזֹּאת שֶׁהִיא רְשׁוֹת זָרָה, וְהַתְּנַלְהָ
לָהֶם מְקוֹם שֶׁשְׁלֵמוֹן זָה תְּקוּעַ בְּתוֹךְ דְּגֵי הַיָּם,
אָמְרוּ, הִנֵּה מְקוֹם לְשֻׁבָת וּלְחִיּוֹק אֵת הַלֵּב לְהַנּוֹת
בוֹ הַתְּחַתּוֹנִים. מִיַּד הִבָּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר, נִתְקִין
בְּמְקוֹם הַזֶּה עִיר וּמִגְדָּל.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. מְקוֹם זֶה [נָמַן לָהֶם] יִהְיֶה לָנוּ
 לְיִרְאָה, וְלֹא אַחֵר, וְנִבְנֶה לְמְקוֹם זֶה עִיר
 וּמִגְדָּל. לָמָּה לָנוּ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה שְׂלֵא נוּכַל לְהַנּוֹת
 מִמֶּנּוּ? הֲרִי כֵּאֵן מְקוֹם מְתֻקָּן. וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם,
 יִרְאָה לַעֲבֹד שֵׁם. פֶּן נִפְוִץ לְדַרְגּוֹת אַחֲרוֹת וְנִתְפָּיֵד
 לְצַדִּי הָעוֹלָם.

וַיֵּרֶד ה' לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. זֹו אַחַת
 מֵעֲשָׂר פְּעָמִים שִׁירְדָה הַשְּׂכִינָה לְאָרֶץ. וְכִי
 מַה הוּא לְרֵאוֹת, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ מְקוֹדָם לָזֶה? אֵלֹא
 לְרֵאוֹת לְהַשְׁגִּיחַ בְּדִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ה) יִרְאֵה ה'
 עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט. אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל - כֵּאֵן יֵשׁ
 לְהַסְתַּכֵּל, שֶׁחֲרִי לֹא כָּתוּב לְרֵאוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם,
 אֵלֹא לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. לָמָּה? אֵלֹא
 בְּשַׁעַה שֶׁמִּשְׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין, בְּהַתְחַלָּה
 מִשְׁגִּיחַ בְּדַרְגָּה שְׁלִמְעָלָה, וְאַחַר כֵּן בְּדַרְגָּה
 שְׁלִמְטָה. בְּהַתְחַלָּה בְּעֲלִיּוֹנִים, וְאַחַר כֵּן
 בְּתַתּוֹנִים. וּמִשׁוֹם שֶׁדָּבָר זֶה מְנַיֵעַ לְמַעְלָה,
 הַהִשְׁגָּחָה שֶׁל מַעְלָה הִיְתָה כּוּ בְּהַתְחַלָּה, שֶׁכָּתוּב
 לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל.

אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. מַה זֶה בְּנֵי הָאָדָם? בְּנֵי אָדָם
הָרֵאשׁוֹן שְׁמֵרד בְּרַבּוֹנוֹ וְנָרַם מִוֹת לְעוֹלָם.
אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם - בְּנֵינִי וְדַאי אָמְרוּ [בְּרַמוֹ] וְרָצוּ
לְבָנוֹת לְמַעַלָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח [וְאָמַר], (יחזקאל מו) כֹּה אָמַר ה'
אֱלֹהִים שְׁעַר ^(דף עה ע"ב) תְּחַצֵּר הַפְּנִימִית הַפְּנִי
קָדִים יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת
יִפְתָּח וּבַיּוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתָּח. בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל
בוֹ, וְהוּא סוּד כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי
הַמַּעֲשֶׂה, לָמָּה? [וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת יִפְתָּח וּבַיּוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתָּח וְגו', לָמָּה יִהְיֶה
סָגוּר כָּל אוֹתָם יָמִים שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה?].

אֲלָא אֵלּוּ יָמֵי תַחַל שְׁשַׁעַר זֶה יִהְיֶה סָגוּר שְׁלֹשׁ
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ תַּחַל עִם הַקֹּדֶשׁ. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִת
יִפְתָּח וּבַיּוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתָּח, שְׁתֵּרֵי אֵז שְׁמוֹשׁ [שֶׁל הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא] שֶׁל קֹדֶשׁ בְּקֹדֶשׁ, וְאֵז מְאִירָה הַלְבָנָה
לְהַתְחַבֵּר עִם הַשָּׁמֶשׁ.

כֹּאן רֵאָה, שְׁעַר זֶה לֹא נִפְתָּח בְּאוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי
תַּחַל, מִשּׁוֹם שְׁתֵּרֵי בְּאוֹתָם יָמֵי תַחַל הָעוֹלָם

הַתַּחְתּוֹן נִזּוֹן, וְשׁוֹלְטִים כָּל אֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל
עַל הָעוֹלָם חוּץ מֵאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְאֹתָם שֵׁשׁ לְטִיִּם, לֹא שׁוֹלְטִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
מִשּׁוּם שֶׁהַשַּׁעַר הָיָה סָגוּר. אֲבָל בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ, כֻּלָּם עוֹבְרִים וְלֹא שׁוֹלְטִים,
מִשּׁוּם שֶׁהַשַּׁעַר הָיָה הוּא פְתוּחַ, וְהָעוֹלָם הוּא
בְּחֻדוֹ וּנְזוֹן מִשָּׁם, וְלֹא נִתֵּן הָעוֹלָם לְרִשׁוֹת אֲחֵרֹת.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁכָּל אֹתָם שֵׁשֶׁת יָמִים הֵם שׁוֹלְטִים
לְבָדָם - בֹּא תִרְאֶה, הַפּוֹנֶה קָדִים, עַד שֶׁלֹּא
יִקּוּמוּ לְשֵׁלֵט, הוּא מִסְתַּכֵּל תָּמִיד בְּעוֹלָם. אֲבָל לֹא
נִפְתַּח לְזוֹן הָעוֹלָם מִן הַקְּדֻשָׁה פְּרָט לְיוֹם הַשַּׁבָּת וְיוֹם
הַחֹדֶשׁ. וְכָל הַיָּמִים כֻּלָּם נִדְבָקִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וּנְזוֹנִים מִשָּׁם. שֶׁהָרִי [אז] בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כָּל הַשַּׁעֲרִים
פְּתוּחִים, וּמְנוּחָה נִמְצָאת לְכָל - לְעֲלִיּוֹנִים
וְלַתַּחְתּוֹנִים. בֹּא רִאֵה, וַיֵּרֶד ה' לְרִאֲוֹת, יָרַד מִקְּדֻשָׁה
לְחַל [וְצִעִיף פְּרוּשׁ] לְהַשְׁגִּיחַ בָּמָה שֶׁכָּנּוּ וְקִיּוּמוֹ קִיּוֹם
לְעוֹרֵר עַל הָעוֹלָם לְיִרְאָה אוֹתָם.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
 מָה רָאוּ אֵלֶּה שְׁעָשׂוּ שְׁטוֹת זֶה לְמַרְד
 בְּקִדּוֹשׁ-כְּרוּף-הוּא וְכֻלָּם בְּעֵצָה אַחַת הִתְקַיְּמוּ
 בָּזֶה? אָמַר לוֹ, הֲרֵי נִתְּבְּאֵר, שְׁפָתוֹב וַיְהִי בְּנִסְעָם
 מִקָּדָם. הִסְעוּ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. נָסְעוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 וַיֵּרְדוּ לְבָבֶל. אָמְרוּ, הֲרֵי כָּאן מְקוֹם לְהִתְדַבֵּק.

וַנַּעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם וְגו', וַיִּתְדַבֵּק הַסִּיּוֹעַ שְׁלִמְטָה
 בְּמְקוֹם הַזֶּה. מִשּׁוֹם שְׁכַפְּהֵדִין כָּא
 לְשָׂרוֹת בְּעוֹלָם, הֲרֵי מְקוֹם זֶה כְּנִגְדּוֹ, וּמִכָּאן יִהְיֶה
 הָעוֹלָם וַיִּזּוֹן. שְׁחֲרֵי לְמַעְלָה יֵשׁ דַּחַק לְהִזּוֹן אֶת
 הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא אָנוּ נִעְלָה לְרַקִּיעַ
 וְנִעְרַף בּוֹ קָרֵב שְׁלֹא יֵרֵד ^[כז] מִכּוּל בְּעוֹלָם כְּמִקָּדָם.

וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם. מִשּׁוֹם
 שְׁכָלָם כְּאֶחָד, בְּיַחְוָה, שְׁכָלָם יַעֲשׂוּ
 וַיִּצְלִיחוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, יִתְפָּזְרוּ הִדְרָגוֹת כָּל אֶחָד לְצַד
 שְׁלוֹ, וּבְגִלְלָה זֶה יִתְפָּזְרוּ כָּל אֵלֶּה שְׁלִמְטָה. מַה
 כְּתוּב? וַיִּפֹּץ ה' אֶתְּם מִשָּׁם.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה הִתְבַּלְבַּלְתָּ לְשׁוֹנָם [פֶּה וּבִלְבַל אֹתָם
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא]? אֵלָּא מִשּׁוֹם שְׂכַלְמֵי מְדַבְּרִים
 בְּלִשׁוֹן הַקְדֵּשׁ, אֹתָהּ לְשׁוֹן עֲשֵׂתָהּ לָהֶם סִיּוּעַ.
 מִשּׁוֹם שְׂכַמְעֵשָׂה וּבְדַבּוּר הַפֶּה דְּבָרִים הַלְלוּ תְלוּוִים
 לְהַשִּׁיג פְּוֹנַת הַלֵּב, וּבְנֹחַ עוֹשִׂים סִיּוּעַ לְאוֹתוֹ מְקוּם
 שְׂרָצוֹ לְחֻקִּים.

וְעַל זֶה הִתְבַּלְבַּלְתָּ לְשׁוֹנָם שְׂכַלְמֵי יִכְלוּ לְחֻקֵי רְצוֹנָם
 בְּלִשׁוֹן הַקְדֵּשׁ. בִּיּוֹן שְׂהִתְחַלְפָה לְשׁוֹנָם, לֹא
 הִצְלִיחוּ בְּמַעֲשָׂה, מִשּׁוֹם שְׂהִצְבָּא שֶׁל מַעֲלָה לֹא
 יוֹדְעִים וְלֹא מַבִּירִים - רַק אֶת לְשׁוֹן הַקְדֵּשׁ.
 וּבְשִׁתְּבַלְבַּלְתָּ לְשׁוֹנָם, נְחַלֵּשׁ כְּחַם וְנִשְׁפָּר תְּקַפָּם.
 בֹּא רְאֵה, שְׂחֵרֵי דְבוּר [וְהִ] שְׂאוּמְרִים הִתְחַתּוּזִים
 בְּלִשׁוֹן הַקְדֵּשׁ, כָּל צְבֵאוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹדְעִים בּוֹ
 וּמְחֻזְקִים בּוֹ, וְלִשׁוֹן אֲחֵרַת אֵינָם יוֹדְעִים וְלֹא
 מַבִּירִים בָּהּ. וְעַל זֶה, בִּיּוֹן שְׂהִתְבַּלְבַּלְתָּ לְשׁוֹנָם שְׂכַלְמֵי
 אֵלָּה, מִיָּד - וַיִּחְדְּלוּ לְבִנְתָּ הָעִיר, שְׂחֵרֵי נִשְׁפָּר כְּחַם
 וְלֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת דְּבַר בְּרָצוֹן שְׂלָהֶם.

(דניאל ב) שְׂפִי־תִּיהִי שְׁמוֹ [שם הַאֱלֹהִים] [שֶׁל הַקְּבָ"ה] מְבָרֵךְ מִהָעוֹלָם
 וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲכָמָה וְהַגְּבוּרָה שְׁלוֹ הִיא. שְׁהִירִי
 מִשּׁוֹם [וְהִ] שְׁהוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סוּדוֹת
 הַחֲכָמָה לְעוֹלָם, הַתְּקַלְקְלוּ בָּהּ פְּנֵי אָדָם וְרָצוּ
 לְהַתְנַגְּרוֹת בּוֹ.

נָתַן חֲכָמָה עֲלֵיוֹנָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. וּבְאֹתָהּ
 חֲכָמָה (דף עו ע"א) שֶׁהַתְּנַלְתָּה לוֹ, יָדַע דְּרָגוֹת
 וְנִדְבָק בַּיִצָר הָרָע, עַד שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ מַעֲיִנּוֹת
 הַחֲכָמָה, וְאַחַר כֵּן שָׁב לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ וְהַתְנַלְלוּ לוֹ
 מֵהֶם, וְלֹא כִּמוֹ מַקְדָּם. אַחַר כֵּן בְּאוֹתוֹ הִסְפִּיר שְׁלוֹ
 יָדַע חֲכָמוֹת. אַחַר כֵּן בָּאוּ פְּנֵי אָדָם וְהִרְגִּיזוּ לְפָנָיו.
 נָתַן חֲכָמָה לְנַח וְעֶבֶד בָּהּ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְאַחַר כֵּן מָה כָּתוּב? וַיִּשְׁתֶּה מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר
 וַיִּתְנַל, כִּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. נָתַן חֲכָמָה לְאַבְרָהָם וְעֶבֶד
 בָּהּ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַחַר כֵּן יָצָא מִמֶּנּוּ
 יִשְׁמַעֵאל שֶׁהִרְגִּיז לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן
 יִצְחָק יָצָא מִמֶּנּוּ עֲשׂוֹ. יַעֲקֹב לָקַח שְׁתֵּי אַחֵיוֹת.

נָתַן חֲכָמָה לְמֹשֶׁה, מַה פְּתוּב בּוֹ? (במדבר יב) בְּכָל
 בֵּיתִי נְאֻמָּן הוּא. וְלֹא הָיָה כְּמֹשֶׁה שְׁמֹשׁ נְאֻמָּן
 בְּכָל הַדְּרָגוֹת, וְלֹא סָטָה לְבוֹ בְּתַשׁוּבַת אַחַד מֵהֶם,
 אֲלֵא עָמַד בְּאַמוּנָה עֲלִיוֹנָה כְּרֵאוּי.

נָתַן חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה לְשִׁלְמָה הַמְּלָךְ, אַחַר כֵּן מַה
 פְּתוּב בּוֹ? (משלי א) מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה, (שם ל) הַמֶּשֶׁא
 נֵאֵם הַגִּבּוֹר לְאִיתֵיאל לְאִיתֵיאל וְאָכַל. אָמַר שְׁלֹמֹה,
 אֵתִי אֵל, וְהַחֲכָמָה שְׁלוֹ הִיא. וְאָכַל - וְאֲנִי יָכוֹל
 לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי. אַחַר כֵּן (מלכים א יח) וַיִּקָּם ה' שָׁטָן
 לְשִׁלְמָה וְגו'.

בֵּא רֵאָה, מִשׁוּם קִנְיַת חֲכָמָה שְׁמַצְאוּ אֵלֶּה
 מֵאוֹתָהּ חֲכָמַת הַרְאֵשׁוֹנִים, הַתְּגָרוֹ
 בְּקִדּוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא, וּבְנוֹ מִגְדָּל וְעָשׂוּ כָּל מַה שְׁעָשׂוּ,
 עַד שֶׁהַתְּפִירוֹ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְלֹא נִשְׁאַרָה בָּהֶם
 חֲכָמָה לַעֲשׂוֹת דְּבָר. אֲבָל לְעֵתִיד לָבֵא הַקִּדּוּשׁ
 כְּרוּךְ הוּא יַעֲוֹרֵר חֲכָמָה בְּעוֹלָם וַיַּעֲבְדוּ אוֹתוֹ כָּת.
 זְהוּ שְׁכַתוּב (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם
 וְעָשִׂיתִי. לֹא כְּרֵאוּשׁוֹנִים שֶׁהִשְׁחִיתוּ בָּהּ אֵת הָעוֹלָם,

אָלָא - וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחָקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי
תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ
רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיא, נִפְתַּח פִּתְוָרָה וְנֹאמַר
דְּבַר. פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים כג) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנֶיךָ לְהַצִּילֶךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ
וְהָיָה מִחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר וְשֹׁב
מֵאַחֲרֶיךָ. כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ? מִתְהַלֵּךְ הָיָה צָרִיךְ
לְהִיוֹת! אָלָא כִּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (בראשית ג) מִתְהַלֵּךְ בֵּין
לְרוּחַ הַיּוֹם. וְזֶהוּ אֵילָן שֶׁאֵכֵל מִמֶּנּוּ אָדָם הִרְאֵשׁוֹן.
מִתְהַלֵּךְ - נִקְבָּה. מִתְהַלֵּךְ - זָכַר.

וְזֶהוּ שֶׁתְּהַלֵּךְ לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר,
שְׂכָתוֹב (שמות יג) וְה' הֵלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וְגו'.

וְהוּא שֶׁתְּהַלֵּךְ לְפָנֵי הָאָדָם כְּשֶׁתְּהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ, שְׂכָתוֹב
(תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יִתְהַלֵּךְ וַיֵּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. וְזֶהוּ
שֶׁתְּהַלֵּךְ לְפָנֵי הָאָדָם כְּשֶׁעָשָׂה שְׂהוּא זוֹכָה. וְלָמָּה?
לְהַצִּילֶךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ, לְהַצִּיל אָדָם בְּדֶרֶךְ
וְלֹא יִשְׁלַט בּוֹ אַחֵר.

וְלִכְּנֹן צָרִיךְ אָדָם לְהִשָּׁמֵר מִחַטָּאֵיו וּלְטַהַר אֶת
 עַצְמוֹ. מַה טְהוֹרָה זֶה? שְׂפָתַיִם (דברים כג) וְהָיָה
 מִחֲנִיף קְדוֹשׁ. מַה זֶה קְדוֹשׁ? קְדוֹשִׁים הָיָה צָרִיךְ
 לְהֵיוֹת! אֵלֶּא מִחֲנִיף קְדוֹשׁ - אֵלֶּוּ אֵיבָרֵי הַגּוּף
 שֶׁהַגּוּף מִתְחַבֵּר וְנִתְקַן בָּהֶם. וְלִכְּנֹן וְהָיָה מִחֲנִיף
 קְדוֹשׁ. וְלֹא יֵרָאֶה בָּךְ עֲרוֹת דְּבָר.

מַה זֶה עֲרוֹת דְּבָר? זֶה דְּבָר [עֲרוֹת] עֲרוֹת, שְׂוֵה הוּא
 דְּבָר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹאֵם בּוֹ יוֹתֵר
 מִהַכֹּל. כִּיֹּן שְׂאֵמֵר וְלֹא יֵרָאֶה בָּךְ עֲרוֹת, לָמָּה
 דְּבָר? אֵלֶּא רִשְׁעֵי הָעוֹלָם הִלְלוּ שְׂגוּעִלִים וּמִטְמָאִים
 אֶת עַצְמָם בְּדַבּוּרָם שִׁוִּיעָא מִפִּיהֶם, וְזֵהוּ עֲרוֹת
 דְּבָר.

וְכָל כֶּךָ לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ. וְאִם
 אֶתָּה עוֹשֶׂה כֶּךָ, מִיָּד - וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ. שְׂלֵא
 יֵלֶךְ עִמָּךְ וַיֵּשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ. וְאִנּוּ תֵרִינוּ הוֹלְכִים
 לְפָנָיו בְּדַרְךָ, נִתְעַסֵּק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׂתֵרֵי הַתּוֹרָה
 מִתְעַטְּרֵת עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם וְהִשְׁכִּינָה לֹא זֹה
 מִפְּנֵי.

פְּתַח רַבִּי תִּיַּא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר ה' הֲזֵן עִם אֶחָד
 וְשָׁפָה אֶחַת לְכֻלָּם וְגו' בֵּא רֵאֵה מַה פְּתוּב,
 וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקָּדֶם. מַה זֶה מִקָּדֶם? מִקְדָּמוֹנוּ שֶׁל
 עוֹלָם. וַיִּמְצְאוּ? וַיִּרְאוּ צָרִיךְ הָיָה לְהִיּוֹת! מַה זֶה
 וַיִּמְצְאוּ? אֵלֶּה מְצִיאתָ מְצְאוּ שָׁם מִסוּדֵי הַחֲכָמָה
 מִחִקְדָּמוֹנִים שֶׁהִתְנַעְרָה שָׁם מִבְּנֵי הַמַּבּוּל, וְכֵּן
 הִתְעַסְקוּ לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעָשׂוֹ לְסָרֵב
 לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהָיוּ אוֹמְרִים בְּפִה וְעוֹשִׂים ^(דף עו)

מַעֲשֵׂה.

רֵאֵה מַה פְּתוּב, הֲזֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת לְכֻלָּם.
 מִשׁוּם שֶׁהֵם בָּלֵב אֶחָד וּבְרָצוֹן אֶחָד
 וּמְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ. וְעַתָּה לֹא יִבְצֵר מֵהֶם כֹּל
 אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת, וְאִין מִי שְׂיִמְנַע מֵעֲשִׂיהֶם. אֲבָל
 מָה אַעֲשֶׂה? אֲבִלְבָל לָהֶם הִדְרָגוֹת שֶׁל מַעֲלָה
 וּלְשׁוֹנָם שְׁלֵמָטָה, וְאִן נִמְנַע מֵעֲשֵׂה שְׁלָהֶם. וְמַה
 מִשׁוּם שֶׁהָיוּ בְּרָצוֹן וְלֵב אֶחָד וּמְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן
 הַקִּדְּשׁ פְּתוּב לֹא יִבְצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת,
 וְדִין שְׁלֵמָעֵלָה לֹא יִכַּל לְשַׁלֵּט בָּהֶם - אָנוּ אוֹ

הַחֲבֵרִים שְׁמַתְעִסְקִים בַּתּוֹרָה, וְאֵנוּ בְּלֵב אֶחָד
וּרְצוֹן אֶחָד, עַל אַחַת בְּפֶה וּכְפֶה.

אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, מִכָּאֵן שְׁלֹאוֹתָם בְּעֵלֵי הַמַּחְלָקָת
אִין לָהֶם קִיּוּם. שְׁתַּרְי בְּכָל פַּעַם שֶׁחָלְלוּ בְּנֵי
הָעוֹלָם אֵלֶּה עִם אֵלֶּה בְּרְצוֹן אֶחָד וְלֵב אֶחָד - אִף
עַל גַּב שְׁמוֹרְדִים בְּקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא שׁוֹלֵט
בָּהֶם הַדִּין שְׁלִמְעָלָה. בֵּינּוֹן שְׁנַחֲלֵקוּ, מִיָּד - וַיִּפֵּן
אַתֶּם ה' מִשָּׁם וְגו'.

אָמַר רַבֵּי חֲזִיָּא, נִשְׁמַע שֶׁחֶבֶל בְּדַבּוּר הִפָּה תְלוּי,
שְׁתַּרְי בֵּינּוֹן שֶׁחֶבֶל בְּלֵב, מִיָּד וַיִּפֵּן ה' אֶתֶם
מִשָּׁם. אֲבָל לְעֵתִיד לָבֵא מַה כָּתוּב? (צפניה ג) כִּי אֲזִ
אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקִרְא כֻלָּם בְּשֵׁם ה'
לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד, וְכָתוּב (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמִלְךָ
עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.
בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: